

DE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE FILIPPENSEN

De gehele brief rust op de grond van een innige persoonlijke betrekking en spreekt in al zijn delen de innige liefde van de apostel tot deze gemeente uit, zodat die meer dan andere als een echte uitstorting van het hart voorkomt en meer dan andere in een gemeenzamen toon geschreven is. Als grondtoon, die steeds weer wordt aangeslagen en waarvan de klank door het geheel wordt vernomen, kan genoemd worden het gevoel van vreugde, waarmee het hart van de apostel vervuld is en waartoe hij zo graag zijn geliefde Filippensen zou willen verheffen (Hoofdstuk 2: 17 v.). Niet minder dan vijftien maal lezen wij het woord "blijdschap" en "zich verblijden" in deze brief. Deze moet en kan alle Christenen, die de vreugde missen, alle treurigen, alle bedroefden veranderen in degenen, die zeer blij en zalig zijn in de Heere. Maak daarom veel gebruik van dit boek.

HOOFDSTUK 1

DANKZEGGING VAN DE GEBONDEN PAULUS. GEBED EN VERMANING TOT BESTENDIGE GELOOFSSTRIJD

A. Omdat de brief aan de Filippensen, zoals bijna algemeen wordt erkend, geschreven is tegen het einde van de twee jaren, toen Paulus te Rome gevangen zat (tegen het einde van het jaar 62, nog vóór het invallen van de winter. Deel VI. Aanm. II, onder b. I.), op deze gevangenschap echter geen bevrijding van de apostel, maar zijn martelaarsdood gevolgd was en ook de tweede brief aan Timotheus zoals wij hebben aangenomen Ac 28: 31, niet pas na de twee jaren van de gevangenschap, maar snel bij het begin ervan is vervaardigd, zo ligt nu voor ons het laatste geschrift van de grote man van God. Zijn woord in Hoofdstuk 1: 21 "het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin", klinkt als een profetie van zijn nabijzijnd heengaan. Omdat nu deze zendbrief meer dan alle andere het karakter draagt van een brief en slechts een uitdrukking is van de ogenblikkelijke gedachten en gevoelens, maar niet een apostolische leervoordracht, kan die ook niet op de gewone manier worden verdeeld, maar vormt van het begin tot aan het einde een voortgaand geheel, waarbij alleen de drie delen van een inleiding, van een uitvoerige uitstorting van het hart en een slot kunnen worden onderscheiden. Wat dan in de eerste plaats de inleiding aangaat, die ons hier bezighoudt, deze kan verdeeld worden in twee onderdelen.

I. Vs. 1 en 2. Het opschrift noemt in onderscheiding van dat boven de brief aan de Efeziërs behalve Paulus ook Timotheus als afzender, want de apostel wil niet voor de gemeente optreden zonder hem, die zijn helper was, toen hij haar vergaderde. Het stelt nu beide voor, niet zoals het opschrift van de brief aan de Kolossensen, volgens hun verschillend, maar volgens hun overeenstemmend standpunt ten opzichte van de gemeente. De gemeente daarentegen, waaraan de brief geadresseerd is, wordt niet alleen als in de beide brieven en op andere plaatsen, onder een en hetzelfde begrip van heilige en gelovigen samengevat, maar nadat zij met het eerste van die eervolle predikaten in haar geheel is voorgesteld, worden vervolgens haar beampten nog uitdrukkelijk op de voorgrond geplaatst. De groet, die hierop volgt, is de gewone.

1. Paulus en Timotheus (Kol. 1: 1. Fil. 1. 2 2 Kor. 1: 1. 1 Thessalonicenzen. 1: 1. 2 Thessalonicenzen. 1: 1, dienstknechten van Jezus Christus 1) (Rom. 1: 1 Tit. 1: 1. 2 Petrus 1: 1. Jak. 1: 1 Judas 1: 1), al de heilige in Christus Jezus (1 Kor. 1: 2), die te Filippi in Macedonië zijn, met de opzieners en diakenen 2) (vgl. bij Kol. 1: 2 Hand. 14: 23; 20: 31 en 1 Tim. 1: 10).

1) Paulus heeft deze brief, evenals de brieven aan de Corinthiërs, de Kolossensen, de Thessalonicenzen en die aan Filemon, in vereniging met een of meer ambtgenoten geschreven. Door hen ook te noemen in het opschrift, wilde hij zijn getrouwe helpers en medewerkers op het evangelische zendingsveld eer geven en hun een grotere invloed op de gemeenten verzekeren. Daaruit, dat de naam van Timotheus verreweg het meest voorkomt, blijkt, hoezeer de apostel de verdienste erkende van zijn bijzonder vertrouwde helper (Hoofdstuk 2: 10). Het is opmerkelijk, dat Paulus zich in deze brief niet als apostel voorstelt, dat overigens nog slechts in zijn vroegste brieven (aan de Thessalonicenzen) het geval is. Hij heeft zich hierbij niet laten leiden door beleefdheid jegens Timotheus, naast wie hij zich toch in Kol. 1: 1 als apostel op de voorgrond plaatst, maar door de bijna zuiver persoonlijke aanleiding tot de brief en de daarin heersende vertrouwelijke toon, die natuurlijk veroorzaakte

dat de verhevenheid van het ambt op de achtergrond trad. Ook was zijn apostolische autoriteit te Filippi niet aangetast en was het dus ook niet nodig, op zijn waardigheid te drukken.

De naam "dienstknechten van Jezus Christus", waaronder de apostel zichzelf en Timotheus bedoelt, stelt hen beiden voor als in gelijke betrekking tot de Heere van de gemeente en komt overeen met het familiere karakter van het schrijven, om de dank uit te spreken voor de ondersteuning van Filippi gezonden. De gemeente heeft met deze niet slechts Paulus en Timotheüs, maar de Heere, wiens dienstknechten zij zijn, gediend.

2) Paulus heeft met Silas, Lukas en Timotheus op zijn tweede zendingsreis de gemeente te Filippi gesticht. Op zijn latere Europese reis en wel reeds op de heenreis naar Corinthiërs heeft hij haar voor enige tijd bezocht, daar waarschijnlijk de tweede brief aan de Corinthiërs geschreven en op de terugreis daar het Paasfeest doorgebracht (Hand. 16: 8 vv. ; 20: 1 vv.). De gemeente bestond, evenals die te Thessalonika, zo niet uitsluitend, dan toch voor verreweg het grootste gedeelte uit Heiden-Christenen, die voor een deel proselieten waren geweest. Waarschijnlijk ontbrak het ook bij haar niet aan pogingen van Judaïserende ijveraars, die deels uit onreine beweegredenen de Christenen uit de heidenen daar wilden dringen om zich te laten besnijden, (Hoofdstuk 3: 2 vv.); zij schijnen echter daar weinig of geen gevolg te hebben gehad. Daarentegen moet de apostel twisten onder de medeleden bestraffen, in het bijzonder tussen twee vrouwelijke leden, waarschijnlijk diakonessen van de gemeente, die zeker van persoonlijke aard waren en uit zucht om gelijk te hebben, uit gebrek aan ootmoed en lust om de meeste te zijn, waren voortgekomen (Hoofdstuk 1: 27; 2: 3 vv. ; 4: 2 v. In het algemeen had Paulus veel reden om over de toestand en de ijver van de gemeente tevreden te zijn. De aanleiding van onze brief was, dat de Filippensen na een geruime tussenpoos weer gaven hadden gezonden door Epafroditus, een Christelijke broeder uit hun midden. Deze was bij Paulus gevaarlijk ziek geworden, zodat de Filippensen, die reeds daarvan hadden gehoord, zeer bezorgd over hem waren. Ook had hij zelf groot verlangen, om weer terug te keren en Paulus wilde hem daarom, toen hij weer zover gegeven was, niet langer bij zich houden (Hoofdstuk 2: 25 vv. ; 4: 10 vv.). Bij zijn heenreizen gaf hij hem onze brief mee, die geheel het karakter van een brief draagt en zich onder de brieven van de apostel, die aan gehele gemeenten gericht zijn, door bijzondere hartelijkheid onderscheidt.

Naast de Christenen in het algemeen noemt de apostel in het adres nog in het bijzonder de dienaren van de gemeente, waarschijnlijk omdat door de bemiddeling van deze hem de gave was overgezonden, die in de eerste plaats de aanleiding tot onze brief was geweest. Als de zodanige komen hier voor de bisschoppen, die identiek zijn met de presbyters als opzieners van de gemeente en de diakenen, die de dienaars, de helpers in de gemeente zijn.

De gemeente is de hoofdzaak; opzieners en diakenen, oudsten en dienaren zijn omwille van de gemeente, om daarin goede orde te houden. Als men dit miskent, dan is de grote schade deze, dat, voor zoveel men het volk zijn Christelijke rechten ontnemt, het zozeer en zo gemakkelijk het ook zijn Christelijke plichten nalaat en in het geheel niets meer om de godsdienst geeft.

2. Genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus (vgl. bij Rom. 1: 7 Efeze 1: 2. 1 Thessalonicenzen. 1: 1

II. Vs. 3-11. Hierop drukt de apostel ten eerste zijn dank aan God uit voor de gezegende toestand van de gemeente, die de schoonste voortgang belooft, terwijl hij die gemeente in zijn hart draagt. In verband daarmee spreekt hij de liefde tot haar, die hij op het innigst verzekert,

vooral nog daardoor uit, dat hij om steeds voller groei van haar liefde in de erkenning van hetgeen goed en waar is en in vruchten van de gerechtigheid bidt. De afdeling kan gevoeglijk in drie onderdelen worden verdeeld, die één schoon geheel vormen. Beginnende met dankzegging (vs. 3-5) opstijgende tot gelovig vertrouwen (vs. 6 en 7), gaat hij over tot liefdevolle voorbede (vs. 8-11).

EPISTEL OP DE TWEEËNTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Het Evangelie van de tienduizend talenten (MATTHEUS. 18: 23 vv.) en het blij vertrouwen van de apostel, dat de Heere, die in de Filippensen het goede werk begonnen is, het ook zal voleindigen tot op de dag van Jezus Christus, hoe stemt die dubbele inhoud van de beide teksten overeen? Men zou echt een ogenblik in verlegenheid kunnen staan, hoe de beide teksten met elkaar kunnen rijmen, als niet in de knecht, die zoveel vergeven werd, maar die zich snel door zijn hardheid van alle zegen beroofde, toch een schitterend voorbeeld was gegeven, hoe het aangevangen werk van de Heere door de zondige verkeerdheid van de mens kan worden teruggehouden en vernietigd. Daarom toont de knecht hoe het kan zijn, dat men niet opgroeit tot de dag van Jezus Christus. Daardoor wordt het Evangelie tot een tegenhanger van de brief, maar komt ook juist daardoor ermee in samenhang. Evenals bij het paralellismus van de Hebreeuwse poëzie gelijke en eveneens ook tegenovergestelde gedachten tot één vers worden verbonden, komen in de beide voorlezingen van deze Zondag stelling en tegenstelling bij elkaar. Wij leren op het einde zien en ons voor de eeuwigheid voorbereiden in de ene tekst zowel als in de andere.

Beide perikopen passen zeer goed bij het slot van het ten einde lopend kerkjaar, dat dus ook op het einde wijst. De gehele brief aan de Filipensen, waaruit de epistelen van deze en van de volgende Zondag genomen zijn, geschreven in het voorgevoel van de nabij zijnde dood, ademt dat innig verlangen er naar, dat wordt uitgesproken in de woorden: het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin; ik heb begeerte om ontbonden en bij Christus te zijn. Aan zulke beschouwingen over de dood sluit zich zeer juist de vermaning aan, die door het Evangelie tot ons komt, om de tijd van ons leven op aarde, de tijd van de genade ook daartoe te gebruiken, dat wij gewillig zijn, onze schuldenaren te vergeven, opdat wij zelf genade en vergeving verkrijgen.

De beide laatste epistels (Efeze 5: 15 vv. en 6: 10 vv.) spraken van de vijanden, met wie wij te strijden hebben. Wij moeten acht slaan op onszelf en op de boze geesten onder de hemel, die in de duisternis van deze wereld heersen. Onze toestand is moeilijk, onze vijanden zijn gevaarlijk, maar daarom toch geen zorg, geen vrees! Het werk van de Heere komt tot een vreugdevol einde, de Heere onze God zelf volbrengt het op heerlijke wijze.

Wat moet ons hart vervullen bij de zorg voor onze ziel? 1) dank jegens God voor het begin van het goede werk; 2) ernstig voornemen om bestendig voort te gaan in alles, wat goed is; 3) vertrouwen op God, dat Hij het goede werk zal volbrengen.

De biddende liefde volgens het voorbeeld van de apostel: 1) die zij getrouw in het geheugen heeft, aan die denkt zij voor God; 2) waarover zij zich verheugt, dat wordt haar tot dank jegens God; 3) wat zij hoopt, dat wordt tot vast vertrouwen; 4) wat zij wenst, dat wordt tot hartelijke voorbede.

Het beeld, dat deze tekst ons voorhoudt: 1) een trouwe apostel met handen, opgeheven tot gebed; een gezegende gemeente in het sieraad van echte geloofstrouw; 3) de Heere in de hemel, die op zo'n verband neerziet.

Het goede werk, 1) aangevangen door het Evangelie; 2) bevestigd in lijden; 3) volmaakt in onergerlijke liefde.

Over het heilzaam voortgaan in het Christendom: 1) hoe noodzakelijk het is; 2) waardoor het geschiedt; 3) waaraan het te kennen is.

Waarvan onze vooruitgang in het Christendom afhangt? 1) van geloof in het Evangelie; 2) van vertrouwen op Gods genadige hulp; 3) van getrouwheid in lijden; 4) van rijk worden in de liefde. Wie mag hopen, dat God Zijn liefde overvloedig zal maken? 1) die het gebed beoefent; 2) die op de hulp van God vertrouwt; 3) die van het Evangelie getuigt; 4) die vruchten van de gerechtigheid draagt.

3. a) Ik dank mijn God, zo vaak ik u gedenk, mijn gedachten op u vestig (Rom. 1: 9. 1 Kor. 1: 4 Efeze 1: 16 Kol. 1: 3. 1 Thessalonicenzen. 1: 2. 2 Tim. 1: 3 Filemon 1: 4).

a) 2 Thessalonicenzen. 1: 3

4. Te allen tijd, in al mijn gebed voor u allen, zo vaak ik u voor mijn God dankzeg, met blijdschap het gebed doende, juist daarom, omdat mijn gebed voor u allen met dankzegging gepaard kan gaan.

Hier slaat de apostel voor het eerst de toon van de vreugde aan, die zo karakteristiek de hele brief doordringt. Hij kan voor die allen, die de leden van de gemeente uitmaken, op gelijke manier bidden, omdat niet het een deel van de gemeente bij het andere achter staat. Ook kan hij voor hen allen te allen tijde in al zijn gebed met blijdschap bidden, omdat de gedachte aan hen in alle opzichten een aangename is.

De apostel zegt "met blijdschap; " want men kan ook met bedroefd hart voor iemand bidden (2 Kor. 2: 4).

Het is de apostel niet zwaar om voor de Filippensen te bidden, maar een aangename plicht, omdat hij God niet om nieuwe genadegiften voor hen kan bidden, zonder Hem gelijktijdig te danken voor hetgeen Hij reeds aan hen heeft gedaan.

Weer een getuigenis van gemeenschap in het gebed van de apostel met zijn gemeenten, zoals wij daarvan op de 18de Zondag na Trinitatis (1 Kor. 1: 4 vv.) hebben gelezen! Weer een beschamend woord voor ons allen, die nauwelijks van de liefste vrienden, die wij hebben, zullen kunnen zeggen, wat Paulus verzekeren kan over alle Filippensen, dus van alle Christenen in het bijzonder, die hem bekend zijn geworden! Hij zegt, dat hij met blijdschap voor de Filippensen bad, voor allen en voor elk en in ieder gebed verhief zich bij het vermelden van hen het gebed tot dankzegging. Daarom bidden met blijdschap, vaak bidden (want dat ligt ook in die plaats opgesloten), elk gebed tot dankzegging te laten worden, dat was de grote vastheid en deugd van de heilige apostel. Maar wij, bidden wij dan met blijdschap voor anderen, voor gehele gemeenten, voor allen en voor ieder? Bidden wij vaak en wordt ons gebed tot dank, waar het tot zo'n dankzegging kan worden? Wie van ons allen heeft zo'n goed geweten, dat hij iets dergelijks van zichzelf kan verzekeren? Wij zijn meestal

zo arm en zo traag, als wij de vleugels van het gebed moesten uitslaan. vooral voor anderen, vooral tot een dankgebed.

Dank en blijdschap, dat is de grondtoon van de gebeden van de apostel op een ogenblik, dat het oordeel van de dood boven zijn hoofd zweeft, dat de keten zijn lichaam wondt. In dankzegging uit hij de gezindheid van zijn ziel voor God, in blijdschap de stemming van zijn gemoed aan de gemeente te Filippi.

Hij noemt God zijn God, omdat deze van Zijn kant tot een betrekking van liefde en gemeenschap tot hem is getreden, waarvan hij weet, dat alle genade, hem in het bijzonder overkomen, het uitvloeisel is en dus ook de blijdschap, die hem over de gemeente te Filippi ten deel is geworden. Als de mens God niet als zijn God erkend heeft, heeft hij nog in het geheel geen godsdienst. Het is geen levende vroomheid, als de mens God nog niet heeft gevonden in zijn inwendig en uitwendig leven.

5. Ik dank Hem dan over uw gemeenschap aan het Evangelie, dat u zich zoveel gelegen heeft laten liggen aan de uitbreiding en bevordering daarvan, van de eerste dag af tot nu toe, van de tijd, toen ik tot u ben gekomen en Lydia bereid was de verkondigers van dat Evangelie te herbergen, tot deze tijd, nu zich nog voor mij gezorgd heeft (Hoofdstuk 4: 10 en 15 vv.).

De apostel geeft nu aan, waarvoor hij God dankt met de woorden "over uw gemeenschap aan het Evangelie. " Daartoe gaf de gedachte aan hen hem in zijn gebeden aanleiding. Hiermee is hun gemeenschap bedoeld met allen, die evenals hun de zaak van het Evangelie, d. i. de voortgang en uitbreiding ter harte gaat. Deze werkzame deelneming aan de zaak van het Evangelie voortkomende uit innige liefde, is ook juist dat, wat de gemeente te Filippi van het begin af onderscheidde en de apostel heeft in de overgezonden ondersteuning daarvan een nieuw bewijs ervaren en dus aanleiding om dit te noemen. Men mag echter de woorden niet beperken tot deze aanleiding en niet alleen aan geldelijke ondersteuning denken, zij dienen integendeel met alles, wat aan hen Christelijk is, de zaak van het Evangelie. De apostel erkent nog in het bijzonder, dat de gemeenschap van de Filippensen aan het Evangelie van de eerste dag, waarop zij het Evangelie hebben aangenomen, tot het tegenwoordige ogenblik heeft bestaan. Hoe geheel andere ervaringen had hij over andere gemeente opgedaan!

Wij weten het, hoe zeldzame deugd het is God dadelijk te volgen, als Hij roept en standvastig tot aan het einde in het goede voort te varen; nog meerderen weer zijn nalatig uit wankelmoedigheid en onbestendigheid.

Het begin, hoewel zeer vaak het moeilijkst, is toch ook in vele gevallen het gemakkelijkst te doen en pas later komen de moeilijkheden voor de dag, die moeten worden overwonnen en de vroegere inspanningen schijnen als het ware slechts speelwerk te zijn bij de volhardende ijver, die voortdurend moet worden bewezen, als het werk ten einde zal worden gebracht.

Het schone verleden van de gemeente geeft de apostel nu ook moed voor de toekomst; hij hoopt ten opzichte van haar getrouwheid in het geloof en in de liefde ook voor het vervolg het beste; maar zijn vertrouwen heeft nog een betere grond, dan die in een voortdurend goed gedrag van mensen kan worden gevonden, de grond van zijn hoop ligt namelijk in Gods genade, wiens kracht het goede werk bij hen zeker tot het juiste einde zal brengen.

Vermoedt men reeds dat zij, die de waarheid en haar Geest gedurende een tijd niet hebben weerstaan, ook verder geen weerstand zullen bieden, men zal des te meer niet slechts

vermoeden, maar vast vertrouwen dat de getrouwe God, die vroeger Zijn heilige wonderbaar leidde, hen ook verder tot in het eeuwige leven zal volmaken. De dag van de toekomst van Christus nu is het keerpunt van de tijden. Die uit deze dag heeft volhard, heeft overwonnen. Van die tijd houdt de verzoeking op. De getrouwe discipel van de Heere treedt op die tijd de vrede in van een ongestoord en onverhinderd voortgaat, van een oneindig toenemen en worden, dat hem die het ondervindt, volkomen bevrediging schenkt.

De gelovigen van die tijd hebben de dag van Christus' terugkomst nog meer op het oog gehad, dan de dag van hun dood.

6. Ik breng God die dank, dit vertrouwend, dat Hij, de Heere God (vs. 3; Hoofdstuk 2: 13), die in u, in uw hart, in uw inwendige mens, a) een goed werk begonnen heeft, zoals dat zich openbaart in uw gemeenschap aan het Evangelie, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus, als Hij van de hemel verschijnt en Zijn rijk zal volmaken (vs. 10; 2: 16. 2 Kor. 1: 14

a) Joh. 6: 29. 1 Thessalonicenzen. 1: 3

Men heeft de brief aan de Filippensen weleens het hart van Paulus genoemd; maar van wat rustig vertrouwen van zijn hart legt reeds deze schone aanhef getuigenis af en wat rijkdom van zaken staat ook hier voor ons oog in weinige woorden te lezen! Een rijke herinnering, een wel gegronde verwachting, een hartverheffend verschiets trekken beurtelings onze opmerkzaamheid tot zich. - Naast de vele wonderwerken van God in het heerlijk rijk van de natuur, is er één werk in het rijk van de genade, dat bij uitnemendheid het goede mag heten. Het is het werk van de verlichting, van de vernieuwing, van de heiliging van de zondaar, die God in Christus uit de duisternis heeft overgebracht tot Zijn wonderbaar licht en nu voortleidt tot de hemelse heerlijkheid, waartoe Hij hem uit genade heeft geroepen en uitverkoren. Dat goede werk konden wij uit onszelf evenmin beginnen als voortzetten, maar God, die in Christus het eerst ons heeft lief gehad, ook toen wij vijanden waren, God heeft met eigen hand daar binnen de grondslag van dat werk van de herschepping gelegd en zo velen wij geloven, zijn wij in de volste zin van het woord Zijn maaksel, in Christus Jezus tot goede werken geschapen. Onschatbaar voorrecht zeker, de eeuwigheid zal niet te lang zijn om daarvoor naar waarde te danken. - Nochtans die zich aangordt beroemt zich niet als die zich losmaakt; de eerste stap is de laatste, het begin is het einde nog niet en er is nog zo eindeloos veel, dat tussen ons en onze God zich kan plaatsen en onophoudelijk plaatst, eer dat einde gelukkig bereikt is. - Hier moest ieder, die zichzelf kent, tot moedeloosheid en wanhoop vervallen, zo de wel gegronde verwachting door Paulus beleden niet onveranderlijk de onze mocht zijn. - Een dwaas voorwaar is hij, die op zijn eigen hart vertrouwt, maar wie heeft zich immer misrekend, die aan de eigen heilsbelofte van de Waarachtige en Getrouwe zich vastklemt? Nee, God kan niet laten varen het eigen werk van Zijn handen; niet slechts onze zaligheid, maar Zijn eer en naam eist gebiedend, dat Hij het gebouw tot op de laatste steen zal voltooien. Is niet deze werkmeester de Almachtige, de Alwijze, de Onveranderlijke, wiens genadegift en roeping onberouwelijk blijft? Draagt het werk zelf, dat Hij begon, niet in het verborgen de kiemen en zaden van ontwikkeling en voleinding in zich? Ja, omringt ons niet hier en hierboven een grote wolk van getuigen, die uitroept, dat Hij, die de Alfa is, ook wel echt de Omega van het werk van onze verlossing wil zijn? Maar wie waren zij dan eenmaal bij de aanvang van de baan, die nu reeds de kronen ontvingen? En hebben wij het niet zelf ervaren, dat Hij, die het willen werkt, het aan geen kracht tot volbrengen laat falen. O zielsvertroostende voorstellingen, o hartverheffend verschiets bij het drukkend besef van gedurige ontrouw en zwakheid en niet minder bij de blik op de toekomst! Sloeg het vuur van onze liefde aan het kwijnen, het vuur van Gods liefde brandt eeuwig; heeft Hij echt onze hand

gegrepen, Hij laat die ook van zijn kant niet meer los. U voelt u innerlijk vaak zo ingezonken en zwak, dat u, (God weet het!) nauwelijks meer kunt bidden en strijden. Maar u bent het ook niet, die daar machteloos worstelt, het is de Geest van God, die met onuitsprekelijke zuchtingen in u zich uitroept tot Hem, die de zwakheid verandert in kracht en u verlost, bijna had ik gezegd, niettegenstaande u-zelf. Ook onder de wintersneeuw groeit in stilte het zaad op de akker; niet enkel in de storm, maar ook in de nevel groeit de plant, als niet zichtbaar naar de hoogte, wezen, dan te meer in de diepte; eerst wordt het kind in Christus gelaafd, dan gespeend, maar juist zo groeit het op. Uw levensdraad, haast is hij afgesneden, maar uw volmaking in Christus, zij loopt voort, ook achter het gordijn van het graf, ook in de staat van de afgescheidenheid en nu eindelijk in de dag van Christus, daar wordt het openbaar in de volle glans van de eeuwigheid, prijkt het voltooid Godsbeeld voor aller zaligen ogen en het werk zal de Werkmeester loven. Verrukkende hoop! Nee, hij, die haar tot zorgeloosheid en zonde misbruikt en in die dwaling volhardt, heeft nooit echt geloofd en zal eenmaal op ontzettende wijs uit zijn gevaarlijke dromen ontwaken. Maar die dit getuigenis echt in zijn hart voelt, dat hij Christus eigendom is, hij neemt deze staf van God in de hand en vreest niet, dat die als een broze rietscheut zal knakken. Juist het geloof in Gods trouw geeft kracht tot een getrouwheid, een ijver, een strijd, waarvan de uitkomst niet twijfelachtig kan zijn.

7. Zoals het bij mij recht is, dat ik van u allen dit gevoel, dat ik een zeer goed vertrouwen over u heb, als ik in de vs. 6 uitgesproken woorden te kennen gaf, omdat ik in mijn hart houdt, dat u, beide a) in mijn banden hier te Rome (Hand. 28: 30 v.) en in mijn verantwoording tegenover mijn aanklagers en in de bevestiging van de waarheid en zaligmakende kracht van het Evangelie (Hand. 23: 11; 27: 23 v., u allen, zeg ik, mijn genade mede deelachtig bent, zodat u voor het Evangelie durft uitkomen en het prediken durft, ja, er ook voor kunt lijden (vs. 27 v.).

a) Efeze 3: 1; 4: 1

Het vertrouwen op de kracht en genade van God doet de apostel de volmaking van de Filippensen in het geloof vol vertrouwen hopen; de liefde tot hen doet hem die ook ernstig wensen en maakt voor hem het vertrouwen op hun volmaking enigermate tot een plicht. Het kan zeker niet anders, zegt hij, bij iemand, die, zoals ik, zo'n liefde tot u heb, dan dat hij het beste over uw toekomst verwacht (1 Kor. 13: 7). Met innige liefde van het hart is hij vervuld voor hen, zoals hij nog nader uitspreekt, die de genade ook deelachtig zijn met hem in zijn banden en in de verantwoording en bevestiging van het Evangelie.

Er zijn drie punten, waaruit de gelijkheid in het deel hebben aan de genade van de kant van Paulus en van de Filippensen blijkt. Beiden hebben om het Evangelie banden gedragen en dragen die nog; beiden zijn in omstandigheden geweest en zijn het nog, dat zij zich over de belijdenis van het Evangelie moeten verantwoorden, beiden ten slotte zijn in de verantwoording standvastig gebleven en wel ver er van, dat de waarheid van het Evangelie door de vervolging aan het wankelen gebracht zou zijn, is die daardoor bekrachtigd.

8. Met volle waarheid kan ik zeggen, dat "ik u in mijn hart heb", a) want God is mijn getuige (Rom. 1: 9), hoezeer ik begerig ben naar u allen, of het mij gegund mocht zijn weer tot u te komen (Rom. 1: 11. 2Tim. 1: 4, met innerlijke bewegingen van Jezus Christus, wiens hart als het ware in mij klopt, als mijn hart zozeer naar u verlangt (Gal. 2: 20 Efeze 3: 17).

a) Rom. 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Thessalonicenzen. 2: 5. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1

Hoe schoon sluit dit vers zich aan de vorige aan! De apostel heeft zijn medegenoten in het lijden, de Filippensen, die als hij, omwille van het Evangelie vervolging lijden, zich voor de ogen geplaatst. Zijn oog rust met de innigste deelneming op hen, zijn hart draagt hen allen vol bezorgde, medelijdende, voorbiddende liefde; hoe graag deed hij nog meer voor die geliefden! Wat zou hij liever doen, dan dat hij de ketenen kon afleggen en tot hen op de vleugels van zijn verlangen vliegen, om hen niet alleen te laten strijden en lijden! Zijn hart verlangt naar alle Filippensen; hij draagt ze allen in zijn ruim, apostolisch hart. Niet een is hem vreemd, niet een onverschillig, aan ieder in het bijzonder zou hij graag de hand reiken, elk in het bijzonder in zijn strijden, waar en zoals hij maar kan, terzijde staan. Maar noch zijn verzekering dat hij naar hen allen hartelijk verlangt, noch zijn bevestiging daarvan bij God is voor de apostel voldoende. Hij verzekert nog tenslotte, dat hij naar hen allen verlangt "met innerlijke bewegingen van Christus." d. i. in zijn liefdevol hart voelt het hart van Jezus Christus zelf voor de Filippensen.

Zijn verlangen, zo wil hij zeggen, is geen natuurlijk menselijk verlangen, maar het ontspruit uit de meest innerlijke levensgemeenschap met Christus, met wie hij weet, dat hij door de Heilige Geest onafscheidelijk verenigd is. Zoals hij zelf niet meer leeft, maar Christus in hem, zo klopt ook niet meer zijn eigen hart, maar het hart van Christus in hem en in het hart van Christus Jezus verlangt hij naar zijn gemeente met een meer dan menselijke, met een volstrekt heilige echt goddelijke liefde.

9. En dit bid ik God, dit is de inhoud van het gebed, dat ik, zoals ik boven gezegd heb, voor u allen doe (vs. 4), dat uw liefde nog meer en meer overvloedig wordt in erkentenis en alle gevoelen, of waarneming.

Nadat Paulus gezegd en besproken heeft, waarom hij God dank zegt voor de lezers, zegt hij nu wat hij van Hem voor hen bidt. Dit punt had hij boven (vs. 4) slechts met een enkel woord te kennen gegeven. Nu wordt eigenlijk niet de inhoud opgegeven, maar alleen de bedoeling, waarmee zij geschiedt. Intussen kunnen wij uit die bedoeling opmaken, wat de inhoud was. Op dezelfde manier was het in Efeze 3: 17

Had de apostel vroeger gesproken van zijn liefde tot de Filippensen, nu bracht het verband mee, dat hij tot de liefde van de Filippensen overging. Onder "uw liefde" moet echter niet de liefde van de Filippensen tot de apostel, of onder elkaar worden verstaan, de "gemeenschap aan het Evangelie", in vs. 5 genoemd wijst daarop, dat Paulus hier de werkzaamheid van de liefde van de Filippensen voor de zaak van het Evangelie op het oog heeft. Deze heeft hij van de kant van hun ijver reeds met roem erkend; er wordt echter nog iets aan haar gemist in twee punten, in de erkentenis en het voelen of ervaren. De apostel wil dus niet zeggen, dat de liefde van de Filippensen als zodanig moest toenemen, maar dat wat er nog aan ontbrak, aan haar moest worden toegevoegd. De ijver van de liefde schijnt bij hen dus nu en dan nog een onverstandige ijver (Rom. 10: 2) geweest te zijn en bovendien schijnt het ook nog ontbroken te hebben aan een rijke ervaring. Het was de jeugdige, noch niet behoorlijk beproefde liefde voor het Evangelie, die zoals het schijnt, soms een verzoeking werd tot mistasten.

Als van de liefde in enig opzicht het inzicht in haar eigen aard ontbreekt, of in de manier, in de middelen en doeleinden van haar werkzaamheid, wordt zij gemakkelijk een blinde geestdrift, die haar doel mist, of een uitwendig, zo niet onrein handelen, dat zijn waarde verliest. Dit inzicht wordt echter verkregen niet alleen door een eigen onderzoek in de wil van God, of in de juiste manier om die te volbrengen, maar ook door een zorgvuldig opmerken en

waarnemen van de verschillende levensomstandigheden, die onder het bereik vallen van de liefde en invloed op haar aard moeten uitoefenen.

De erkenning is de volle erkenning van de waarheid tegenover de onzekere, onvolledige en duistere; de ervaring ("alle gevoelens is de zinnelijke of geestelijke waarneming van hetgeen om ons geschiedt of bestaat, in tegenstelling tot hetgeen oordeel en ervaring mist, tegenover het onnadenkende en gaat de bijzonderheden van het leven, de personen, feiten, toestanden aan.

De liefde, waardoor de gemeente bezielde is, moet volgens het gebod van de apostel steeds rijker worden in een erkennen van de voorwerpen tot in het binnenste toe, om niet wat gekend moest worden, te miskennen en in het juist verstaan van het wezen van de voorwerpen in de hele omvang, zover het nodig is, opdat men zich over niemand en niets misleidt.

10. Ik bid dat voor u, opdat u beproeft de dingen, die daarvan verschillen (Rom. 12: 2, 9) en u zo weten mag, die keuze u te doen is (Rom. 2: 18), opdat u ten gevolge van de verkregen Christelijke volkomenheid (Hebr. 5: 14) oprecht bent, met helderheid en doorzicht begaafd (1 Kor. 5: 8) en zonder aanstoot te geven voor de Heere, ook als u de mensen tot een aanstoot bent (Hand. 24: 16), tot de dag van Christus als Hij aan het licht zal brengen wat in het donkere verborgen is en de raad van het hart zal openbaren (1 Kor. 4: 3 vv.).

De Filippensen hebben beide, kennis en ervaring, nodig om te beproeven wat van elkaar onderscheiden is. Wat in het leven voorkomt is verschillend. Nu komt het erop aan om te beproeven wat recht en onrecht is. Men moet wat niet overeenstemt met de Christelijke liefde, en wat daartegenover de goede, welbehaglijke en volmaakte wil van God is erkennen. Men moet niet alleen het goede boven het kwade, maar ook boven het goede het beste kiezen, waarvan de waarde alleen verder gevorderde zielen opmerken.

Het hoogste doel van deze beproeving, waarbij de liefde, als zij evenals bij de Filippensen levendig is, zoals vanzelf spreekt overal zal kiezen, wat ten gevolge daarvan als het beste zal zijn aangewezen, is de voortgaande volmaking van het zedelijk leven. Deze betoont zich in de zuiverheid, de oprechtheid van de innigste liefdedrang, d. i. volgens het onnavolgbaar schone woord dat de apostel kiest, in die reinheid, die ook door de helderste zonnestraal verlicht en dus met de strengste maatstaf gemeten, geen vlekken vertoont en elke droevige vermenging van de zelfzucht buitensluit. Zij openbaart zich verder daarin, dat ook de uitwendige daad van de beoefening van de liefde zonder misslag en misgreep blijft, zoals die zo makkelijk wordt veroorzaakt, waar het aan juiste helderheid over de middelen en doeleinden daarvan ontbreekt en ten gevolge daarvan de liefde, in plaats van anderen goed te doen, slechts zichzelf verderft en schade berokkent. Zijn de Filippensen eerst tot deze zuiverheid van motieven, en die reinheid van de uitwendigen wandel gekomen in het hoofdpunt, waarom zich hun Christelijk zedelijk leven beweegt, zo zal ook dit zelf de ware voltooiing hebben bereikt, die het nodig heeft met het oog op de dag van Christus, wanneer niet zal worden geoordeeld volgens de snel bevredigde menselijke maatstaf, maar door die God, die ook het verborgene aan het licht brengt.

11. Het hoofddoel van die zegeningen is, dat u vervuld mag zijn met vruchten van de gerechtigheid (Rom. 6: 22 Kol. 1: 10 Hebr. 12: 11 Jak. 3: 18), die door Jezus Christus zijn en wel door middel van de kracht van Zijn Geest tot heerlijkheid en prijs van God, die het goede werk, in u aangevangen, tot zo'n hoogte heeft gebracht (vs. 6).

De apostel drukt de Filippensen nog op het hart, dat Jezus Christus hen niet slechts voor Zijn rechterstoel eist op zijn grote dag, maar opdat zij voor Hem zullen kunnen bestaan, ook in hen uitwerkt, wat Hem welgevallig is.

Een mens, die deze juistere erkenning en die gewenste tact niet heeft, waarvan in de beide vorige verzen werd gesproken, zal ook die rijke menigte van allerlei vruchten van een heilig, edel en schoon leven aan God, zijn Schepper en zijn Verlosser kunnen aanbieden, zoals die hier zijn genoemd. Het zij vergund een gelijkenis te gebruiken, die, al is die niet aan bomen en vruchten ontleend, toch wellicht het onderscheid juist kan aangeven, dat er is tussen de ontwikkeling van een mens, zoals Paulus die wil en de toestand van een ander, die er zich mee vergenoegt tot op een zekere hoogte met Christus verbonden te zijn. Een metselaar hooft met ruwe bijl en grove bijtel een Christusbeeld; een meester in de beeldhouwkunst doet op zijn manier hetzelfde. Wat een groot onderscheid is er tussen beider werk! In beide ziet u, dat uw Verlosser u voor ogen wordt gesteld; maar terwijl het ruwe beeld van de metselaar slechts een teken is en een herinnering aan hetgeen moest zijn, kan de hand van de kunstenaar de idee nabijkomen, die men van een Christusbeeld heeft. Bij het eerste herinnert het werk in zijn geheel aan de Heere, bij dit de uitvoering van elk deel in het bijzonder. Zo is ook de mens, die zich door liefde tot zo'n heldere en heilige erkenning laat bewegen. Hij beeldt zijn Heere Christus niet maar in hoofdtrekken af, maar ook in alle bijzonderheden. Niet alleen is zijn leven als geheel een vrucht van de Christelijke Geest, maar ook zijn gedrag in ieder opzicht en in alle bijzondere omstandigheden. Hij is niet een boom, die voor zijn Heere een enkele grote gave en lompe vrucht draagt, maar zo een, waarvan de takken de rijkste en schoonste overvloed van een heilige oogst van gerechtigheid aan de Schepper ten offer brengen.

De zaken, die God het meest verheerlijken, zullen ons het meest ten voordeel zijn. Dat wij het niet twijfelachtig laten, of er enige goede vrucht in ons wordt gevonden of niet. Een kleine mate van Christelijke liefde, kennis, oordeel, geestelijkheid en vruchtbaarheid mag voor ons niet voldoende zijn.

B. Op de aanspraak, in welker tweede deel de apostel reeds zijn hart begon uit te storten, volgt nu de nadere uitstorting van het hart. Paulus schrijft zoals het hem voor de geest komt. Persoonlijke mededelingen en aanspraken, ethische en dogmatische partijen wisselen elkaar af op een manier, dat een streng verband en een logische voortgang van de bijzondere afdelingen niet kan worden aangewezen, maar wij de opeenvolging zo moeten nemen, als die zich aan de schrijver voordeed.

I. Vs. 12-26. De apostel geeft in de eerste plaats aan de Filippensen berichten over zijn gevangenschap en wel berichten, die eensdeels de staat van het Evangelie te Rome en de verkondiging ervan, anderdeels zijn eigen persoonlijke toestand aangaan; over beide toch maakten de Filippensen zich zorgvolle gedachten. Als zij nu in de eerste plaats meenden te moeten vrezen, dat de verkondiging van het Evangelie onder de lange duur van zijn gevangenschap zou hebben te lijden, kan hij hun integendeel verzekeren dat deze daaronder veeleer had gewonnen. Alhoewel de ijver voor de heilige zaak, bij sommige leraars opgewekt, een onzuivere was en eigenlijk tegen de autoriteit van de apostel gericht, verheugde hij er zich toch steeds over, dat toch Christus gepredikt werd en het rijk van God uitgebreid. En, evenals hij zich over het tegenwoordige verheugde, zo verheugde hij zich ook bij het uitzien in de toekomst, want terwijl de Filippensen zich bezorgd maakten over het einde van zijn gevangenschap, weet hij dat het ene einde zowel als het andere, of hij het leven behield, dan of hij de dood zou moeten ondergaan, tot verheerlijking van Christus zou dienen. Voor zijn

eigen persoon zou hij zelfs het laatste einde wensen; hij meende echter, dat hij omwille van zijn gemeente zich ook het eerste moest getroosten.

12. En ik wil, dat u weet (Rom. 1: 13. 2 Kor. 1: 8), broeders, dat hetgeen mij is overkomen, mijn tegenwoordige toestand (Efeze. 6: 21 Kol. 4: 7), niet zoals u vreest, tot verhindering, maar meer tot bevordering van het Evangelie gekomen is:

13. Zodat mijn banden in Christus openbaar geworden zijn. Het is hoe langer hoe duidelijker geworden, dat ik niet om enige misdaad mijn boeien draag, maar dat ik een gevangene ben van Christus Jezus (Efeze. 3: 1; 4: 1 En wel is dat openbaar geworden in het hele rechthuis, in de kazerne van de keizerlijke lijfwacht "Ac 28: 16 en aan alle anderen in de stad, zo velen een opmerkzaam oog voor mij hebben.

14. a) En bovendien heeft het ook deze vrucht, dat het meerder deel van de broeders in de Heere, de meesten van de Christenen te Rome (Hand. 28: 15), door mijn banden vertrouwen gekregen hebbend, zich ook het Evangelie van Christus Jezus niet schamen (Rom. 1: 16), maar overvloediger, vrijmoediger Ge 34: 25 het woord (Hand. 8: 4; 11: 19; 16: 6. 1 Thessalonicenzen. 1: 6 onbevreesd durven spreken. Ook in deze zijn zij zeer vooruitgegaan in vergelijking met vroeger, voordat ik hierheen als een gevangene kwam.

a) Efeze. 3: 13. 1 Thessalonicenzen. 3: 3

Een ondersteuning van de gemeente te Filippi hem toegezonden, had de apostel aanleiding gegeven haar te schrijven. Nu heeft hij zijn brief niet begonnen met hen voor deze te danken, maar hun in de eerste plaats verzekerd, dat hij God voor hun hulp, vanaf het begin bewezen tot het werk van de Evangelie-verkondiging, dankte. Nadat hij hen hiervan verzekerd heeft en hun inlichting heeft gegeven over zijn bede om groei in het Christelijk leven, die met zijn dankzegging verbonden was, is hij hun toch verschuldigd te spreken over hetgeen hen bewogen heeft, om hem nu een ondersteuning te doen toekomen. Over de toekomst van zijn zaak moet hij hun mededelingen doen, omdat zij zich die ongunstiger hebben voorgesteld dan die in werkelijkheid was. Dit blijkt uit het "meer" in het woord, dat hij uitspreekt om hen gerust te stellen over de verkondiging van het Evangelie, dat in de zin van een "integendeel" doelt op een andere voorstelling, die de gemeente zich van zijn toestand maakte.

De snelle overgang tot de berichten die Paulus over zichzelf geeft, doet vermoeden dat hetgeen hij schrijft antwoorden zijn op gedane vragen. Hoe zouden wij het ons ook anders kunnen voorstellen, dan dat de gemeente, die de apostel ondersteuning toezendt, gewent heeft bericht over hem te ontvangen! Hij deelt nu mee welke onverwachte gevolgen zijn gevangenschap had veroorzaakt voor de verkondiging van het Evangelie. Ten eerste was de oorzaak van zijn gevangenschap en met deze Christus bekend geworden in het pretorium en buiten dit; vervolgens was de moed tot evangelieverkondiging bij de broeders daardoor toegenomen. Hoe nu de banden van Paulus in Christus bij het gehele rechthuis d. i. in de kazerne van de pretorianen, openbaar kon worden, wordt ons verklaard door de plaats Hand. 28: 16 vv.

Omdat Paulus door een soldaat uit de keizerlijke lijfwacht, met wie hij vrij kon verkeren, onafgebroken was bewaakt, is het gemakkelijk te verklaren, hoe de aanleiding tot zijn gevangenschap gaandeweg in de gehele kazerne bekend kon worden. De wachtposten wisselden toch met elkaar af en de apostel zette in zijn gevangenis het prediken ongehinderd voort. Dit bekend worden had ook in ruimere kringen plaats onder de Romeinen, die geen

Christenen waren. Het geschiedde deels onmiddellijk door Paulus zelf, door de pretorianen, gerechtsdienaars, leerlingen en vrienden van de apostel. Was nu het eerste gevolg van de gevangenschap van de apostel omwille van Christus de verbreiding van het Evangelie onder de soldaten van de keizerlijke lijfwacht en ook nog onder andere personen, een tweede gevolg was, dat de broeders onbevreesd het woord verkondigden. Paulus' banden werden voor hen niet maar een opwekkend voorbeeld van geduld, maar nog meer feitelijke, Christus en Zijn Evangelie hoog vererende bevestiging van de gehele waarheid en gerechtigheid, kracht en heerlijkheid van het woord, waarvoor de apostel zijn banden droeg. Daardoor werden zij, in plaats van de moed te verliezen, zoals dat wellicht in de beginne bij hen het geval is geweest, ten gevolge van de opwekkende invloed van de zedelijke sympathie met deze gevangenschap van de apostel des te moediger gemaakt tot een onverschrokken verkondiging van het Evangelie.

Bij het woord "broeders" moeten wij denken aan Christenen, leden van de gemeente te Rome, die zich aan de kant van de apostel plaatsten als helpers en medewerkers. Overigens blijkt uit deze plaats, dat onze brief pas in de latere tijd van Paulus gevangenschap kan zijn geschreven. Slechts gaandeweg kon de gestelde lijfwacht en door deze, zowel door de apostel zelf als ook door anderen, een grotere kring van hen, die vroeger vreemden voor hem waren, met zijn zaak en de oorzaak van zijn banden bekend worden.

O hoeveel hinderpalen zijn er reeds voor het rijk van God geweest, doch als men met geloof en geduld aanvatte, God daarbij vertrouwde en de geboorte-uren moedig doorstond, hebben zij gediend tot bevordering van het Evangelie.

Als God degenen, die de Zijne zijn, bekend wil maken, dan moeten ook de grootste vijanden daartoe meewerken; men laat God regeren en volgt Zijn wegen.

Beide verbreiden zich verder en hebben als het ware een aanstekelijke kracht onder de mensen; aan de ene kant de moed, aan de andere kant de lafhartigheid.

15. Sommigen onder die broeders, in vs. 14 vermeld, prediken ook wel Christus door nijd en twist, omdat zij nijdig zijn op mijn invloed en vol strijdlust, maar sommigen ook, door goedwilligheid jegens mij gedrongen.

16. Degenen, van wie ik eerst sprak, verkondigen wel Christus uit twisting, uit twist- en partijzucht (Rom. 2: 8), niet zuiver, met onreine gezindheid en bedoeling (Hoofdstuk 2: 21), menend aan mijn banden verdrukking toe te brengen, zich inbeeldend dat ik door dezelfde nijdige gezindheid vervuld ben, die niet kan dulden dat een anders werk lukt, maar zich dan gekrenkt voelt en verongelijkt acht.

17. Maar deze uit liefde, omdat zij weten, dat ik tot verantwoording van het Evangelie gezet ben (vs. 7) en nu, voor zoveel zij kunnen, mijn roeping ook bevorderlijk willen zijn.

18. Wat dan? Wat is het (Rom. 3: 3), als dezen (vs. 16) dat wat zij doen, niet uit een goed hart jegens mij doen? Nochtans wordt Christus op allerlei manier bekend gemaakt en daaraan alleen is alles gelegen. Hij wordt, hetzij onder een deksel, zodat men de ijver voor de zaak van Christus tot een voorwendsel maakt, waarachter men nijd, strijd- en twistzucht kan verbergen, hetzij in de waarheid verkondigd. En, hoewel de onreinheid van het werk van die mensen op zichzelf mij bedroeft, daarin verblijd ik mij toch, dat Christus wordt verkondigd. Ja, ik zal mij ook verblijden.

Omdat de apostolische kerk, evenmin als de kerk van enige latere tijd, vrij was van zonde, kon het niet missen, of de grootse werkzaamheid van de apostel en zijn uitstekende plaats in de kerk wekte in vele gemoederen nijd op, vooral te Rome, waar het vroegere gemis van een apostolische autoriteit, die de gemeente leidde, zeker aan vele kleinere geesten een zeker aanzien boven anderen had verschaft. Met grote vreugde hadden zij zijn komst begroet (Hand. 28: 15). Toen het echter van een vluchtig bezoek tegen de wil van de apostel tot een jarenlang verblijf was geworden, zagen zij hun aanzien in de gemeente, dat tot hiertoe bovenaan stond, door hem bedreigd en zo sloop de nijd de harten in. Om dit nu ook tegenover de apostel te uiten moesten zij, hoewel in de leer met Paulus overeenstemmend, toch deze bestrijden, zij moesten aanleiding zoeken om zijn persoon en zijn wandel, de manier van zijn evangelieprediking af te keuren en te bestrijden en hun woede groeide daardoor aan, dat hij in ketenen en boeien lag. Hoe meer zij zagen dat hij daardoor in zijn werkzaamheid gehinderd was, des te eerder dachten zij hem te kunnen overvleugelen. Was hij vrij geweest, dan had al de imponerende grootheid en kracht van zijn werkzaamheid hen ten onder gehouden en hoe minder hij nu in staat was zich te verdedigen en hun aanvallen af te slaan, des te eerder hoopten zij met hun verwijten tegen hem te kunnen voortdringen. Zo waagden zij het, daarop vertrouwend dat hij in banden was, steeds stouter op te treden met hun verkondiging van het Evangelie, die echter niet terwille van Christus was, maar van hun eergierigheid en kwaadwilligheid tegen de apostel.

Het doel van de tegenstanders om aan de banden van de apostel nog een smart toe te voegen, lijdt schipbreuk tegen diens gezindheid, die alleen daarin een welbehagen heeft, dat Christus verkondigd wordt, onverschillig welke bijzondere bedoeling daarmee verbonden is. Zo'n vreugde van Paulus over de verkondiging van het Evangelie, ook al wordt die gebruikt als een middel van vijandschap tegen hem, zou onverklaarbaar zijn als het Evangelie niet onvervalst door de tegenstanders was verkondigd. Het kunnen dus geen tegenstanders zijn van Joods-Christelijke aard, die de apostel hier op het oog heeft, zoals niet weinige uitleggers hebben aangenomen (vgl. Hoofdstuk 3: 2), integendeel het moeten degenen zijn, die wel Christus predikten in overeenstemming met de Paulinische leer, maar door hun werkzaamheid de apostel uit persoonlijke haat probeerden schade te veroorzaken.

Men kan het beste doen uit onzuivere bedoelingen, zelfs Christus prediken uit eergierigheid. Geestelijke nijd en trotsheid sluipt ook in bij predikers van het Evangelie en zet aan tot valse, afgunstige wedijver.

19. Ja, ik kan mij verblijden, al is mijn toestand moeilijk, want ik weet, dat dit wat ik nu ondervind (vs. 12) en wat voor uw gemoederen tot verontrusting is, mij ter zaligheid (2 Tim. 4: 18) gedijen zal door uw gebed, dat voor mij ten hemel stijgt (2 Kor. 1: 11) en toebrenge van de Geest van Jezus Christus, die mij reeds nu licht en moed en kracht, naardat ik nodig heb, van de hemel toeschikt.

Eenswillendheid met God, ziedaar de stemming die de Christen onder beproevingen, van welke aard ook, betaamt. Niet slechts een berusting, aan trage, onverschillige geesten natuurlijk; niet slechts een onderwerping, die de vrucht is van het redenerend verstand, maar een blijmoedige instemming van het hart in de wegen van de Heere, al is het dat zij in het donker van Zijn heiligdom zijn, maar een gewillig buigen, verloochenen, offeren van de eigen wil aan de zijnen, naar de inhoud van die bede: Uw wil geschiede! naar de kracht van het voorbeeld in Gethsémane gegeven: Niet zoals Ik wil, maar zoals U wilt. Onderwerping aan Zijn wil eist Hij "die in de hemel is en alles doet wat Hem behaagt" van alle mensenkinderen; en om ze Hem te betonen daartoe is de overweging van Zijn goddelijke almacht, wijsheid,

onveranderlijkheid en een gevoel van menselijke afhankelijkheid en nietigheid genoeg. Eenswillendheid eist God niet alleen, maar verwacht Hij van Zijn kinderen, die in Christus tot Hem zeggen: onze Vader! en er behoort eindeloos meer toe, maar niet meer dan Hij hun geven wil; niet meer, dan waartoe Hij hun een hart gaf, toen Hij hun de Geest van de aanneming tot kinderen deelachtig maakte; toen Hij hun schonk in Hem als hun lieve en genadige Vader in Christus te geloven, Hem als zodanig lief te hebben, op Hem als zodanig te hopen. Van het ogenblik, het uur, het tijdperk van het leven af, dat dit geloof, deze liefde, die hoop tot bewustheid komt in de ziel van een mens, verandert de hele beschouwing van zijn levenslot en levensdoel, van zijn ondervindingen en van Gods wegen en paden en dit omdat zijn hele leven, met alle lijden en verblijden, hem nu echt voorkomt een weg van God met hem te zijn, een wandeling voor het aangezicht van God te moeten wezen. Hem overkomt het zwaarste, aldus spreekt hij in zijn hart: God wil het, omdat Hij mijn zaligheid wil; hij wordt geroepen tot het moeilijkste, hij voelt: ik wil het, omdat God mijn zaligheid wil. Hij heeft de bewustheid, dat God hem ook door het lijden van deze tegenwoordige tijd zegent; hij kent de roeping om God in het lijden van deze tegenwoordige tijd te verheerlijken. En in die bewustheid, met die roeping worstelt zijn eenswillendheid, daarin vindt zij haar steun, daaruit ontleent zij gedurig nieuwe kracht.

20. En Hij zal dat ook in de toekomst doen, volgens mijn ernstige verwachting en hoop, a) dat Ik in geen zaak, van welke aard die ook zijn moge, beschaamd zal worden (Ps. 25: 2); maar dat in alle vrijmoedigheid (Joh. 7: 4; 11: 54, zoals te allen tijd, zo ook nu, terwijl de beslissing over het einde van mijn gevangenschap niet lang meer zal uitblijven, Christus zal groot gemaakt worden in hetgeen met mijn lichaam plaats heeft, naardat de beslissing uitvalt hetzij door het leven, hetzij door de dood.

a) Rom. 5: 5

21. Want het leven is mij Christus; het leven bestaat voor mij daarin, dat ik Christus bezit en Hem dien. Ik zal dus, als mijn leven gespaard wordt, verder arbeiden tot Zijn eer; en het sterven is mij gewin. De dood toch brengt teweeg, dat ik Christus dan volkomen bezit; ik zou dus, als ik ten dode werd gevoerd, die met vreugde ondergaan (vs. 23).

Voor het tegenwoordige is het slechts reine vreugde, die de apostel in zijn banden vervult. Hij kan zich verheugen in zijn gevangenis dat de zaak van Christus bevorderd wordt. Zo verzekert hij in de eerste helft van de slotzin van vs. 18 aan de Filippensen. Hiermee stelt hij hen gerust, die er over bezorgd waren dat de lange duur van zijn gevangenschap aan de zaak van het Evangelie schade zou doen. Maar hoe was het, als hij nu zijn blik in de toekomst sloeg, waarin nog de eindbeslissing van zijn lot duister en dreigend boven zijn hoofd hing? Deze vraag was de tweede, die de liefhebbende gemoederen van zijn Filippensen zo bezorgd moest maken. "Ik zal mij ook verblijden", dat is de bemoedigende verzekering, die hij reeds in de tweede helft van die slotzin heeft gegeven; om de reden daarvan aan te geven volgt nu hier de nadere uiteenzetting van zijn hoopvolle blijdschap met het oog op de toekomst.

"Ik zal mij ook verblijden", zo gaat de apostel voort, terwijl hij de blik van het heden, dat hij in vs. 12 vv. heeft geschilderd, tot zijn uitzicht in de toekomst wendt, waarover hij nu wil handelen. Hij wil zich echter ook verheugen ten opzichte van zijn toekomst, omdat hij weet, dat hem "dit", namelijk wat zijn heden uitmaakt, tot zaligheid zal gedijen, onverschillig of het daartoe komt, dat hij leven blijft, of daartoe, dat hij de dood lijdt en wel zal het hem tot zaligheid worden door het gebed van de lezers voor hem en door toebrenging van de Geest van Jezus Christus, die hem geeft, waaraan hij behoefte heeft, in het bijzonder ook het juiste

woord bij zijn verantwoording, die hem snel wacht (Luk. 12: 11 v.). Dat dit zal plaats hebben is zijn verwachting en zijn hoop. Hij ziet met gespannen verwachting daarnaar uit als naar iets toekomstigs, maar houdt zich reeds vooraf er verzekerd van en vertroost er zich mee, dat wat de toekomst hem moge aanbrengen, hij niet beschaamd zal worden, maar dat evenzeer het leven, dat hem lichamelijk zal doen voortbestaan, als de dood, die daaraan een einde maakt, Christus tot verheerlijking zal doen zijn voor degenen, die hem zien leven of sterven. Als de verheerlijking van Christus door middel van zijn leven plaats heeft, dan bestaat die daarin, dat het lichamelijk aanzijn, waarin de apostel blijft, het werk van Christus dienstbaar zal zijn; en als die door middel van de dood plaats heeft, bestaat die daarin, dat het einde van zijn lichamelijk bestaan het slot van zijn getuigenis over Christus is; het eerste is altijd reeds zo geweest en de apostel weet, dat het ook verder zo zal zijn en ook dat het laatste niet zal ontbreken. Terwijl nu voor de verheerlijking van Christus het hetzelfde is, of de apostel leeft of sterft, omdat het een zowel als het ander Hem tot verheerlijking zal zijn, kon het daarentegen voor hemzelf anders schijnen. Het zou kunnen schijnen, alsof het sterven niet iets van die aard was, dat hij in elk geval zich over de toekomst zou kunnen verblijden, zoals hij zich over het heden verblijdt. Omdat echter het leven bezitten en Christus bezitten voor hem één is, is hij in een leven, waarvoor het sterven niet maar een onverschillige zaak, maar zelf een gewin is, omdat het hem zijn eigenlijk leven niet alleen niet doet verliezen, maar zelfs dit pas echt deelachtig maakt.

De gelovige heeft niet altijd voor Christus geleefd. Dat begon hij pas te doen, toen God de Heilige Geest hem van zonde overtuigde en hij uit genade ertoe gebracht werd om de stervende Heiland te aanschouwen als verzoening voor zijn schuld teweeg brengend. Van het ogenblik van de nieuwe en hemelse geboorte af begint de mens Christus te leven. Jezus is voor de gelovigen de parel van grote waarde, waarvoor zij alles willen verlaten wat zij bezitten. Hij heeft zo geheel en al onze liefde gewonnen, dat ons hart alleen voor Hem klopt; tot Zijn eer wensen wij te leven en tot verdediging van Zijn Evangelie wensen wij te sterven. Hij is het voorbeeld van onze levens en het middel, waarnaar wij ons karakter wensen te vormen. Paulus' woorden hebben diepere betekenis dan de meesten denken; zij beweren dat het doel en einde van zijn leven Christus, was - geenszins! Zijn leven zelf was Jezus. Met de woorden van een oude heilige: hij at, dronk en sliep het eeuwige leven. Jezus was zijn ademtocht, de ziel van zijn ziel, het hart van zijn hart, het leven van zijn leven. Kunt u als een gelovig Christen zeggen, dat u dit leven nabij komt? Kunt u eerlijk zeggen, dat voor u het leven Christus is? Doet u uw werk voor Christus? Doet u het niet tot eigen voordeel, of om de wil van uw betrekkingen? Vraagt u: is dat dan een slechte drijfveer? Voor de Christen, ja. Hij belijdt voor Christus te leven; hoe kan hij dan voor iets anders leven zonder geestelijke afgoderij te plegen? Velen zijn er, die dit beginsel enigmate getrouw zijn; maar wie durft uitspreken, dat hij geheel voor Christus heeft geleefd zoals de apostel deelt? Toch is dit het waarachtige leven van een Christen - zijn bron, zijn steun, zijn voorbeeld, zijn einde; alles in één woord opgesloten. Christus Jezus, Heer, neem mij aan; ik geef mij zelf over aan U, smekend alleen in U en voor U te leven. Laat mij zijn als de var, die tussen de ploeg en het altaar staat om te werken, of geofferd te worden en laat mijn leuze zijn: "Tot alles bereid. "

Is het sterven Paulus gewin, het leven is hem Christus. Heerlijke overtuiging, die aan het leven een grote waarde geeft. Wat heeft zij in? Och, dat uw hart het u zei. Een wereld is ondergegaan; het ik is gebroken. Christus is in de plaats gekomen. Ik leef door, ik leef met, ik leef voor Christus. Ik leef door Christus, ik teer niet op mijzelf, ik troost mij niet met de dingen van deze voorbijgaande aarde, ik houd mij niet vast aan de gunst en mening van de mensen. Ik houd mij vast aan het kruis van mijn Heiland; daar heb ik mijn troost gevonden; de gekruisigde Christus is het brood van mijn leven. Hij is de Verzoener, de Verlosser, de

Behouder van mijn zondige ziel. Ik reken op Hem, alleen op Hem. Ik ben niets, mijn deugd is niets. Hij is alles. Ik leef met Christus. Ik steun op Hem. Hij is mijn kracht; mijn toevlucht, mijn licht. Wat ik doe met woorden of met werken, dat doe ik in Zijn naam en dank God en de Vader door Hem. Soms laat ik Zijn hand onvoorzichtig los, soms ongelovig, durf ik Hem mijn hand niet toesteken. Maar Hij lokt, Hij trekt, Hij bemoedigt mij weer. Hij wil het verloren schaap, dat Hij gevonden heeft, op Zijn schouders naar de kudde dragen. Ik ken Zijn stem. Ik volg Hem. Ik weet dat niemand mij uit Zijn hand zal rukken. Ik weet, dat de goede Herder mij voor grote afdwalingen zal behoeden. Ik leef voor Christus, Hij heeft mij gekocht met Zijn bloed; ik ben de Zijne. De wereld heeft geen rechten meer op mij. Hij heiligt mij door Zijn Geest; ik kan de zonde niet meer dienen. Hij geeft mij Hem lief te hebben; Hij roept mij om in Zijn voetstappen te wandelen. Ik heb geen vrede, tenzij ik wandel op de weg, waarop Hij mij geroepen, mij gesteld heeft. Niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben, daar ik jaag daarnaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik door Jezus Christus gegrepen ben. Niet waar, dat is nog iets anders, nog iets meer, nog iets wezenlijkers dan het Christelijk leven, zoals menigeen het verstaat. Leg de hand op het hart, lezer, en beproef of u enigszins zeggen kunt: het leven is mij Christus. En denk, o denk ernstig na, of de man, die daar zal durven belijden: "Hij is voor mij gestorven", ook niet zal behoren te weten, wat het zegt: door, met, voor Hem te leven?

22. Maar of te leven in het vlees, dat mij oorbaar zij, of dat zou kunnen dienen tot meer vrucht voor het rijk van Christus, die mijn leven is (vs. 21. Rom. 1: 13) en wat ik verkiezen zal, te leven of te sterven als het meest begeerlijke voor mij, weet ik niet.

23. Ik voor mij kan geen keuze doen; want ik word door deze twee gedrongen, hebbende, als ik op mijzelf zie, begeerte om ontbonden te worden (2 Tim. 4: 6) en met Christus te zijn (2 Kor. 5: 8), want dat is zeer verre het beste, veel beter, dan nog langer de moeiten van het leven en de bestrijdingen van de ongelovige wereld te dragen (2 Tim. 4: 18).

De dood, het is ontbonden te worden, de eeuwigheid, het is met Christus te zijn. Ontbonden te worden! De boeien, waarmee Paulus aan zijn bewakers geketend is, vallen af en met deze alle banden, alle smarten. Er is vrijheid, geen gevangenis meer, geen geelselslagen, geen schipbreuken, geen gevaren van vijanden en valse broeders, geen muil van de leeuw meer tegen hem opgesperd. Deze ene dood heeft hem van de dagelijkse dood verlost. Geen doornen meer in het vlees, geen strijd tegen de begeerlijkheden van het vlees, geen macht en geen wet van de zonde langer in de leden, die strijd voert tegen zijn gemoed. Geen bijliggend kwaad, waar hij het goede doen wil. Geen bestrijding meer van het goede pand van het geloof, geen engel van de satan, die hem met vuisten slaat. geen banden, die aan de aarde boeien, geen koorden, die tot het zinnelijke trekken. Rust en vrijheid. En dat opeens en dat volkomen. O mens, waarom vreest u de dood? Waarom is het denkbeeld, van alle uw jammeren en moeilijkheden en verdriet bevrijd te zijn, u niet welkom? Omdat de banden van de zonde, omdat de knopen van de ongerechtigheid u lief zijn; omdat u dagelijks het verbond met het stof vaster maakt; omdat u in zonde en wereld, waaraan u met verbloemde ketenen geboeid bent, uw vrienden ziet, in plaats van uw beulen, in plaats van de dienaars, die u overleveren aan de pijniger. De pijniger, die voor u geen pijniger, maar een bode van de vrede, een dienaar van de Vredevorst zou toeschijnen, als u die Vredevorst kende, als u niet slechts een Christen genoemd werd, maar was. Paulus was het. Voor hem is eenmaal het ontzaglijke uur gekomen, waarin hij ter strafplaats geleid werd; het ontzaglijk ogenblik, waarin het zwaard van de scherprechter zich verhief, boven zijn hoofd gezwaaid werd, en daalde. "Gestraft! " sprak de verblinde heidense rechter; en de Joodse vijandschap herhaalde: "Gestraft. " Ontbonden, fluisterde de gemeente van de Heere en de ziel van Paulus voelde: Ontbonden!

Mens! Zondaar, die het geloof van Paulus heeft (ik zeg niet in dezelfde mate, maar even waarachtig, even echt)! Ook u is die naamloos zalige gewaarwording bereid, waarin u zich zult voelen: ontbonden. Ontslagen van alle moeite, alle leed, alle benauwdheid, alle zorgen; ontslagen van het lichaam, ontslagen van de laatste zondigen wens en gedachte; niet slechts overwinnaar in, maar ontslagen van de laatste strijd. O, die gewaarwording, dat gevoel zal wel niet te duur gekocht zijn voor de pijn van een geweldige dood, de benauwdheden van een langdurig sterfbed. Maar ook hiervoor was het niet te koop, als het niet gekocht was en betaald door Hem, die gebonden werd, opdat Hij u zou ontbinden en die gereed staat om uw ziel te ontvangen. Ontbonden te worden en met Christus te zijn. Ziedaar de zaligheid van het sterven vermeerderd met die van de eeuwigheid. Met Christus te zijn! In die éne voorstelling verenigt zich voor Paulus alle zaligheid van de hemel. Met Christus te zijn, met die Christus, die hij vervolgd heeft, maar die Zich van zijn ontfermd heeft; die hem, toen hij nog Zijn vijand was, heeft lief gehad met een liefde tot in de dood. Met Christus, die gezegd heeft: "Waar Ik ben, daar zal ook Mijn dienaar zijn. Met Christus, die in de gestaltenis van de dienstknecht tot de Vader gesproken heeft: "Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die U Mij gegeven heeft. " Met Christus te zijn. Het is: Hem te zien, zoals Hij is, Hem geheel te kennen, Hem volkomen te dienen, het is Hem gelijk te zijn. Met Christus te zijn, het is met Hem te zijn in het paradijs; het is te zijn gekomen tot de berg Sion, tot de stad van de levende van God, tot het hemelse Jeruzalem, tot de vele duizenden van engelen en zaligen, die in Hem ontslapen zijn.

24. Maar in het vlees te blijven en nog langer al die moeilijkheden te doorworstelen, is nodiger omwille van u, die evenals de andere gemeenten de verzorging van uw apostel nog zozeer nodig heeft.

Vraagt Paulus, terwijl hij voor een dilemma staat, waarbij hij niet dadelijk erkent, wat hij voor zichzelf zal kiezen, in de eerste plaats naar zijn subjectief verlangen, dan heeft hij begeerte om ontbonden en bij Christus te zijn, om dit aardse leven te verlaten, ten einde tot de volkomen gemeenschap met Christus te komen, waarom het sterven hem een gewin is. Zoveel staat vast, dat dit voor hem het beste deel is, of, zoals het als het ware met versterking van de uitdrukking zegt, veel beter is dan het leven, waarin de gemeenschap met Christus nog veel gestremd en gestoord is. Dit mag echter niet zijn enig gezichtspunt zijn. Ook dat moet hij in aanmerking nemen wat nodig is voor de jeugdige Christelijke gemeenten en voor de geliefde Filippensen, waaraan hij in liefde denkt. Hij kan het niet verbergen, dat zijn blijven in het vlees voor hen noodzakelijker is, opdat hij weer voor hen kan zijn wat hij tot hiertoe voor hen was in lering en vermaning, in versterking en heiliging. Men weet niet wat men op deze plaats meer moet bewonderen, het blij verlangen naar de dood, of de kalme waardering van het aardse leven, de liefde tot Christus, wiens volkomen gemeenschap hij tot iedere prijs zou willen verwerven, of de liefde tot zijn gemeenten, voor wier welzijn hij zelfs bereid is zijn hoogste wens op te offeren. Ons geeft de plaats een duidelijk, ondubbelzinnig getuigenis daarvoor, dat meteen na de dood een zalige gemeenschap van de gelovige zielen met Christus begint, die rust op de onverbreekbare verbintenis met Hem, reeds hier door Zijn Geest teweeggebracht en die eens bij Zijn terugkomst door de opstanding van het lichaam tot de volle gemeenschap van de goddelijke heerlijkheid wordt verhoogd.

De begeerte om ontbonden te worden is nooit te prijzen, waar zij met miskenning van duidelijke plichten, met traagheid, met ondankbaarheid gepaard gaat, louter ongeduld is of, door buitensporigheid, meer overspanning verraadt dan behoefte, of ook, in doffe moedeloosheid, meer als begeerte om ontbonden te worden, dan als verlangen om met Christus te zijn zich openbaart. Rijkelijk is zij verblijdend, ja een sieraad en een deugd, waar

zij zich voordoet als blijmoedige erkenning en beantwoording van duidelijke roepstemmen van de Heere en wenken; als rijpe vrucht van geloof, hoop, liefde; en in de geest van de wijsheid, van de lijdzaamheid en van die zelfverloochening, zonder welke geen enkele Christelijke deugd bestaanbaar is. Als blijmoedige erkenning en beantwoording van de duidelijke roepstemmen en wenken van de Heere, zeiden wij. Ach, wij vinden het treurig wanneer alles tot sterven vermaant en de wens om ontbonden te worden en met Christus te zijn uitblijft, aarzelt. Als de grijsaard aan de raad van het graf, als de vege zieke op het sterfbed wil berusten, maar nog niet met blijdschap berusten kan; als de laatste strijd zo lang is en zo bang. Hoe pijnlijk is het, nog te zien hopen, waar niets meer te vrezen zou zijn, als de blijdschap van ontbonden te worden en met Christus te zijn het hele hart vervulde. Maar hoe liefelijk is het, een glans van genoegens verspreid te zien op het gerimpeld voorhoofd van de afgeleefde, op het bleek gelaat van de stervende, bij de gedachte: "ontbonden en met Christus te zijn, dat is zeer verre het beste!" Hoe heerlijk, hoe troostrijk, voor die achterblijft, de ziel haar vlucht te zien nemen met de kalme blijdschap en in al de vreugde en al de vrede van de overwinning. Wat een welsprekende lofrede, wat een schoon grafschrift: Hij heeft zijn wens. Wat een troost voor die het schrijven mogen. Wij begeerden de begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, als rijpe vrucht van geloof, hoop en liefde, van een geloof, dat op menige proef gesteld, dat in de smeltkroes van doen en lijden gelouterd, geleerd heeft steeds vaster op de Heer te bouwen, steeds dichterbij de Heer te leven, meer en meer aan de Heer genoeg, aan de Heer alles te hebben, van een hoop, die ook in diepe en donkere wegen geleerd heeft, de wieken steeds breder uit te slaan, de blik steeds hoger op te heffen en het geheim van wier toenemende kracht gelegen is in haar toenemend geduld, van een liefde, die zo liefelijke vrucht van vrede en heiligheid gedragen heeft en draagt, dat, als zij van de hemel spreekt, elk moet voelen, dat zij gewaagt van haar vaderland. Zeker, waar zich de begeerte om ontbonden en met Christus te zijn in dit licht vertoont, daar kan zij niemand bevreemden; daar zou niemand haar in de schone harmonie van het Christelijk karakter willen missen; daar zet zij aan het Christelijk leven de kroon op; daar is zij als het zegel door Gods eigen hand daaraan gehecht. Maar daar ook heeft zij de voorsmaak van de vervulling. Maar schoon zij ook deze heeft, de geest van de wijsheid, van de lijdzaamheid, van de zelfverloochening blijft haar bij, behoedt haar krachten te verspillen en de inspanningen van een geprikkelde verbeelding leert haar zich te onderwerpen aan iedere proef, ja zo het zijn moet zich aan de wil van de Heere ten offer te brengen. Ontbonden en met de Heer te zijn zij zeer verre het beste, maar zo in het vlees te blijven, hem oorbaarder, als het nodiger is omwille van de gemeente, Paulus is getroost te blijven, ja, hij zal blijven en zich met de gemeente verblijden. Voorwaar hier is zelfverloochening: aan de ene kant Christus, zijn Heiland en al Zijn heilige met Hem, de hemel van de zaligheid en niets dat haar vrede verstoort een volkomen vrijheid, een volkomen geluk, een volkomen liefde; aan de andere kant, de strakke banden, die hem kluisteren aan een Romeins soldaat in de kerker te Rome, banden, waaraan valse broeders nog "verdrukking wensen toe te brengen;" en boven en behalve die de doorn in het vlees, die nooit wijkt. Nochtans, bij de volle en krachtige overtuiging: het leven is mij Christus en het sterven gewin, een kalm afwegen van wens en plicht: wat ik verkiezen zal weet ik niet, ik word van tweeën gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste, maar in het vlees te blijven is nodiger omwille van u. Maar die zich tot deze zelfverloochening niet in staat voelt, heeft ook de Heere, wiens hij begeert te wezen, nog niet zo lief als hij meent, nog niet zo lief als hij moet. Hij leert het inzien en daardoor erkennen, dat te blijven hem nog oorbaar is.

25. En dit vertrouw ik, omdat ik verzekerd ben, dat mijn leven voor u nodig is en weet ik, omdat ik niet anders kan denken, dan dat de Heere beschikken zal wat voor u nodig is en niet wat het meest met mijn wens overeenkomt, dat ik zal blijven. Ik vertrouw, dat ik na zo'n

lange scheiding aan u zal worden teruggegeven en met u allen zal verblijven tot uw bevordering in christelijke, reine wandel (vs. 22), en tot blijdschap van het geloof. U heeft niet opgehouden te hopen en te bidden, dat de Heere Zijn dienaar uit de hand van zijn vijanden mocht redden; u zult de vervulling daarvan zien en er u over verheugen en daardoor gesterkt worden in geloofsvertrouwen:

26. Dat zal gebeuren, opdat uw roem in Christus Jezus in nog rijkere mate dan dit tot hiertoe kon zijn (2 Kor. 1: 14), overvloedig zij aan mij, die toch als het middel, waardoor u tot het leven in Christus gekomen bent, het voorwerp van de roem bent, door mijn tegenwoordigheid weer bij u, doordat ik terugkom tot u, waardoor ik nu ook gelegenheid vind dit uw Christelijk leven verder te ontwikkelen (vgl. Hoofdstuk 2: 17).

De mededeling, die de apostel in het voorgaande heeft gedaan over de beide mogelijkheden van zijn gevangenschap, heeft een punt te voorschijn laten treden, waarvan een helder licht over zijn toekomst uitgaat. Is werkelijk zijn blijven in het vlees noodzakelijker om de gemeenten, dan kan er nauwelijks meer een twijfel overblijven, of Hij, die de lotgevallen van Zijn kerk overal tot haar heil bestuurt, zal dan ook daarom dit geven. Daarop vertrouwend spreekt hij nu de zekerheid uit, die hem deze overweging geeft over zijn lot, dat hem wacht. Het is natuurlijk geen onbedriegelijke profetische zekerheid, omdat dit geen betrekking heeft op zaken, die de weg van God ter zaligheid van de mensen aangaan, maar op uitwendige omstandigheden, waarvan, zoals hij zo-even heeft aangewezen, niet slechts voor zijn persoon de voltooiing van zijn zaligheid, maar waarvan ook de verheerlijking van Christus niet noodzakelijk afhangt, maar wel een zekerheid, die gegrond is op de overweging van de bestaande omstandigheden en die daarom ook haar bevestiging moet onderwerpen aan hogere wijsheid (Jes. 55: 8 v.).

Het ligt op onze plaats zeker niet in de bedoeling van de apostel, om te voorspellen uit bovennatuurlijke ingeving. Hij spreekt alleen een subjectieve overtuiging uit, niet een woord van God, waarbij hij echter van de ethisch zo ware grondstelling uitgaat, dat hij de uitslag van het proces niet durfde wensen, zoals die voor zijn persoon het aangenaamst was, maar zich bereid moest tonen om de zware arbeid van zijn roeping, die hem bijna ter neer drukte en met gedurig nieuwe gevaren bedreigde, nog langer te dragen.

Dat is de ware godzaligheid van de Christen, waarnaar wij allen moeten trachten; het verlangen naar de hogere heerlijkheid van de toestand, die daar voor ons bewaard wordt, moet nooit zo sterk in ons worden, dat die de uitoefening en de werkzaamheid in het beroep, dat de Heere God ons op aarde heeft aangewezen, zou kunnen verslappen of zelfs wel onderdrukken.

Whitefield (een methodist, gestorven in 1770) vroeg eens aan een met hem bevriende prediker Tennants, of de gedachte hem verblijdde, dat hij snel naar huis zou worden geroepen. Deze antwoordde: "Ik heb er geen verlangen naar, mijn dood gaat mij niets aan; mijn roeping is te leven, zo lang ik kan, zo goed ik kan en mijn Meester te dienen, zo getrouw als ik kan, totdat Hij mij afroept. Zou ik niet tot mijn knecht, die ik gezonden had om te ploegen, als ik hem vond slapen en hij vroeg mij: "Och, de zon is zo brandend, laat mij naar huis gaan! " zou ik tot die niet zeggen: "u luiaard! "

II. Vs. 27-Hoofdstuk 2: 18. Van de voorstelling van zijn persoonlijke toestand gaat de apostel over tot een vermaning, die betrekking heeft op de omstandigheden van de gemeente. Hij heeft vroeger gesproken over een wederzien tot blijdschap van het geloof (vs. 25). Omdat hij overtuigd is, dat het wederzien door de Heere zal worden verleend, hangt de vreugde, daaraan

verbonden, slechts daaraan af, dat zij door hun juiste wandel de zegen, die zij mogen verwachten, ook van hun kant zich ten volle en geheel verzekeren. Het vereiste gedrag, dat hij bedoelt, is in het algemeen een wandel, die het Evangelie van Jezus Christus tot eer verstrekt. In het bijzonder moeten de Filippensen staan in één geest en in één gezindheid, moeten zij zich bij elkaar houden en samenstemmen, om zoals een gesloten geheel het Christelijk geloof tegenover de vijanden, die geen Christenen zijn en hen bestrijden te openbaren, zich niet door deze laten afschrikken, maar zoals zij in Christus geloven, zo ook omwille van Hem lijden. Zo moeten zij zich met hun apostel verbinden, wie een zelfde strijd is opgelegd, maar ook met hem (vgl. vs. 19 v.) er zich van verzekerd houden, dat zo'n strijd tot hun zaligheid zal meewerken, terwijl die de tegenstanders verderf aanbrengt (vs. 27-30). Met nog meer aandrang doet Paulus de Filippensen opmerken, dat zij van één gezindheid onder elkaar moeten zijn en gelijke liefde moeten voelen. Terwijl hij hun dan ootmoed en zelfverloochening aanbeveelt, stelt hij hun het beeld van Christus als voorbeeld voor ogen en stelt hij dat in zijn hoofdtrekken naar de beide toestanden, van vernedering en van verhoging voor (Hoofdstuk 2: 1-11). Daarmee verbindt hij vervolgens nadere vermaningen ten opzichte van het bevorderen van de zaligheid in het algemeen en op de hoge roeping van hen, die Gods kinderen zijn geworden in het geloof in Christus. Hij spreekt nu ook van het tweede geval, een ander dan, waarvan hij bij zijn vorige vermaningen is uitgegaan, namelijk daarvan, dat bij zijn offerdienst voor de gemeente nog met een verder offer volledig zal moeten maken, zoals ook voor dit geval alleen van vreugde sprake voor beiden kon zijn (Hoofdstuk 2: 12-18).

27. a) Wandel alleen gedurende de tijd, voordat de eindbeslissing komt, waardig het Evangelie van Christus. Geef Hem altijd de eer door woord en werk, door arbeid en lijden (Efeze. 4: 1 Kol. 1: 10), opdat, hetzij ik kom en u zie, zoals ik dat zo-even (vs. 25 v.) u durfde toezeggen, hetzij ik afwezig ben, doordat de beslissing langer dan wij denken, uitblijft, ik van uw zaken, die uw Christelijke staat aangaan, moge horen, dat u staat in een geest; doordat u zich allen, de een zowel als de ander, door de Geest van God laat leiden, met een gemoed (Hoofdstuk 2: 2) gezamenlijk strijdend (Hoofdstuk 4: 3) door het geloof van het Evangelie, (of "voor het geloof in het Evangelie (2 Thessalonicenzen. 2: 13).

a) Gen. 17: 1. 1 Kor. 7: 20. 1 Thessalonicenzen. 4: 1.

Het woord "wandel" duidt niet alleen aan onze gesprekken en onze omgang met elkaar en ons gehele leven en gedrag in de wereld. Het Griekse woord betekent: de daden en voorrechten van het burgerschap; dus wordt ons geboden onze daden als burgers van het nieuwe Jeruzalem, te doen beantwoorden aan het Evangelie van Christus. Hoe zal die wandel dus zijn? Ten eerste het Evangelie is zeer eenvoudig, Christenen moeten dus eenvoudig zijn in hun gewoonten. In onze manier van doen, onze kleding, ons gehele gedrag moet die eenvoudigheid heersen, die de kern is van de schoonheid. Het Evangelie is bij uitnemendheid waar, het is goud zonder schuim en het leven van de Christen heeft glans noch waarde zonder het kleinood van de waarheid. Het Evangelie is niet vreesachtig en verkondigt de waarheid zonder schroom of de mensen haar liefhebben of niet: wij moeten even getrouw en moedig zijn. Maar het Evangelie is ook zeer vriendelijk. Merk deze geest op in zijn Stichter: Hij zal het gekrookte riet niet verbreken. Sommige belijders van het Evangelie zijn zo scherp als een doornhaag; zulke mensen lijken niet op Jezus. Laat ons anderen trachten te winnen door zachtmoedigheid in onze woorden en daden. Het Evangelie ademt liefde. Het is de boodschap van de God van de liefde aan een verloren en gevallen geslacht. Christus' laatste bevel aan Zijn discipelen was: Heb elkaar lief! O, dat wij meer ware, hartelijke liefde en eensgezindheid met alle gelovigen, meer teder medelijden met de zielen van de slechtsten en laagsten onder de mensen voelden. Wij moeten niet vergeten dat het Evangelie van Christus heilig is. Het

verontschuldigt de zonde nooit; het schenkt vergiffenis, maar slechts door een zoenoffer. Als ons leven overeenkomstig het Evangelie zijn zal, moeten wij niet slechts grove zonden vlieden, maar alles wat onze volkomen gelijkvormigheid aan Christus verhinderen zou. Omwille van Hem, omwille van onszelf, omwille van anderen moeten wij er naar streven, dat onze wandel dagelijks meer zij, waardig het Evangelie van Christus.

28. En dat u in geen ding verschrikt wordt door degenen, die tegenstaan, die het Rijk van God proberen te schaden (2 Kor. 8: 2); hetwelk, namelijk dat eendrachtig en onverschrokken strijden van uw kant en dat hardnekkig tegenstaan van hun kant, voor hen wel een bewijs is van het verderf, hoewel zij die aanwijzing niet willen verstaan, maar voor u van de zaligheid (2 Thessalonicenzen. 1: 5) en dat u de zaligheid als het einde van uw strijden voor het geloof, krijgt u van God.

Als vrucht van een wandel het Evangelie waardig, stelt de apostel de eenheid van de Geest in overtuiging en gezindheid en de daaruit voortvloeiende harmonie van de zielen voor, want daarop kwam het bij de Filippensen tegenover hun tegenstanders aan. Dan alleen kan de strijd lukken, als onder de strijdgenoten eenheid is; dan versterkt het ene lid het andere en beschut het een het andere. Het zwakke wordt door het sterke gedragen en het sterke krijgt bij de vereniging moed en vertrouwen. Zelfs het namaaksel van ware eenheid van de geest en de zielen, een eigen gemaakte esprit de corps. Wat een macht!

Als men het eenmaal over de hoofdzaak van het Evangelie eens geworden is in de geest, dan zal men ook het overige, wat anders van elkaar zou scheiden, zo vereffenen, dat het staan in één gemoed niet wordt verhinderd. Moet om het Evangelie geleden en gestreden worden, dan wordt men vaak des te meer te samen verenigd.

29. Want u is uit genade gegeven wat omwille van Hem gedaan behoort te worden, in de zaak van Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden.

Reeds de laatste woorden van de vorigen zin "en dat van God" moeten door heen wijzing op Gods genade de bitterheid van het kruis verminderen. Van nature zal niemand in het kruis een bewijs van zaligheid zien; want de zaligheid en het kruis schijnen zich wederzijds buiten te sluiten. Terwijl hij hier nu aantoonde, dat geduld en standvastigheid onder het kruis een geschenk van God is, maar Gods gaven ons te allen tijde tot zegen strekken, dan bewijst hij daarmee hoe God door Zijn zegen in zaligheid voor ons doet verkeren, wat ons anders slechts ellendig maken kon. Het lijden zelf is een geschenk van Gods genade, zo is het dus een voorteken van onze zaligheid. O, mocht de overtuiging diep en vast in onze ziel geprent zijn, dat vervolging een weldaad van God is. Welke vorderingen zou de leer van de godzaligheid bij ons maken en wat kan er toch zekerder zijn, dan dat het het grootste genade geschenk is wanneer wij omwille van Zijn naam smaad, gevangenis, moeiten, smarten, ja zelfs de dood verduren? Dan versiert Hij ons met Zijn tekenen. Maar er zullen er altijd meer zijn, die bidden dat God hen van deze geschenken verschoont, dan die dankbaar het kruis aannemen, wanneer het hun aangeboden wordt. Wee over onze stompzinigheid.

30. Dezelfde strijd hebbend als waarin u in mij gezien heeft, toen ik in Macedonië het Evangelie predikte (Hand. 16: 16-17: 14 1 Thessalonicenzen. 2: 2) en u nu sinds ik hier te Rome ben, in mij hoort (vs. 7).

Het eendrachtig en onverschrokken staan van de Christenen voor het Evangelisch geloof doet de tegenstanders weten, ook als zij zich daartegen verblinden, dat zij door hun vijandschap

tegen hen te gronde gaan. Henzelf is daardoor een einde gewaarborgd overeenkomstig hun dapperheid een einde, dat hun daarom door God wordt geschonken, omdat Hij van te voren het lijden zelf, het lijden om Christus wil, hen had geschonken. Hadden zij het zelf opgezocht, dan had God hen de waarborgen van een goede uitslag, die in hun eendrachtige beslistheid en onverschrokken dapperheid bestond, niet geschonken; zij konden dan uit eigen kracht gelijke moed betonen; maar een goddelijke aanwijzing, dat de laatste uitkomst zaligheid zijn zou, zou daarin niet gelegen zijn. Met hetgeen zij moesten doorstaan, zo zegt de apostel verder, is het hetzelfde gesteld als met hetgeen zij hem, toen hij het Evangelie naar Filippi bracht, hebben zien lijden en dat hij nu moest doorstaan. Evenals hij de strijd van het lijden, die hij toen moest strijden en die hij nu streed, niet zelf had gezocht maar die hem overkomen was als een geschenk van Gods genade, zo is het ook met de hunne

De gave om te geloven en de eer om er voor te lijden, blijven ook nu niet lang van elkaar gescheiden. De eerste gelovigen hebben daarin iets boven ons vooruit gehad; verwijdert men zich maar in de mindere proeven, nu aan ons gegeven, niet van God!

HOOFDSTUK 2

DE VERNEDERING EN VERHOGING VAN CHRISTUS MOET TOT EENHEID EN OOTMOEDIGHEID DRINGEN

1. Als er dan, om op mijn vorige vermaning (Hoofdstuk 1: 27) terug te komen, aan welke behartiging volgens hetgeen daar gezegd is zoveel gelegen ligt als er dan enige vertroosting is in Christus, als er enige troost is van de liefde, als er enige gemeenschap is van de Geest, als er enige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn, zoals ik dat bij u, die het Christendom heeft aangenomen (Hoofdstuk 1: 5 v.), mag veronderstellen.

2. a) Vervul dan mijn blijdschap. Maak dat de vreugde, die ik over u voel (Hoofdstuk 1: 4; 4: 1), volkomen wordt (Joh. 3: 29. 2 Kor. 10: 6 en wel daardoor, dat u eensgezind mag zijn (Rom. 12: 16; 15: 5. 2 Kor. 13: 11 dezelfde liefde hebbend, zodat de een de ander even lief heeft als hij door hem geliefd wordt, van een gemoed en van een voelen, in het streven naar een en hetzelfde doel.

a) 1 Kor. 1: 10 Filip. 3: 16. 1 Petrus 3: 8

De apostel heeft in Hoofdstuk 1: 27-30 de Filippensen voorgehouden hoe hij hen bij zijn aanstaand bezoek wenst te vinden. Nu doet hij hen echter ook opmerken wat van hun kant nodig was, om zo gevonden te worden en om het gewicht van de zaak is daar zijn vermaning bijzonder dringend. Er zijn vier beweegredenen, waarop hij die in vs. 1 bouwt, ten eerste het vermanen van de Filippensen onderling (Kol. 3: 16) en wel "in Christus", voor zoverre de gemeenschap met Christus ook tot wederkerige, zedelijke opwekking en aanmoediging roept en vooral in ernstige tijden zijn de Christenen verschuldigd elkaar wederkerig broederlijk te vermanen; ten tweede de vertroosting van de liefde, met het oog op de zwakken, wie de sterkeren troost moeten toespreken; ten derde de gemeenschap van de Geest en ten vierde de ontfermende liefde.

De vier punten vervallen in twee parallele helften, zodat in elk het eerste punt op het objectieve principe van het Christelijk leven en het tweede op het subjectieve principe, op de specifieke gezindheid van de Christen wijst. Zo is de motivering, die in deze vier punten ligt, evenzeer objectief verbindend als inwendig dringend. Zijn er, zo wil Paulus zeggen, toespraken in Christus, waardoor de ene broeder door anderen tot een juiste stemming opwekt, is er een vertroosting van de liefde, waardoor de een de ander verkwikt, is er gemeenschap van de Geest (2 Kor. 13: 13), die de juiste gezindheden instort en kracht verleent; is er gevoel en ontferming, waarin men met gevoel en medelijden zich over de bedrukten ontfermt, vervul dan mijn vreugde enz.

Alleen dat, wat hij in het volgende noemt, ontbrak er nog aan, zo zegt de apostel, om de maat van zijn vreugde vol te doen zijn; en de Filippensen zouden hun dan geen gehoor geven? Kan men dringender vermanen en verzoeken dan Paulus hier doet?

3. Doe geen ding door twisting of uit ijdele eer (Gal. 5: 26). Niemand moet proberen uit eerezucht een ander te verkleinen, a) maar door ootmoedigheid acht de een de ander uitnemender dan zichzelf en betoont hem eerbied (Rom. 12: 10).

a) 1 Petrus 5: 5

De minste mensen kan verweten worden, dat zij gewoon zijn te laag van zichzelf te denken. Integendeel, ingenomenheid met zichzelf wordt bijna zonder onderscheid bij allen gevonden, bij zulke zelfs, van wie men anders zou zeggen dat zij er weinig reden toe hebben. Hoogmoed is een familiekwaal van ons geslacht, vooral in onze tijd van dwaze schepsel-vergoding tot een gevaarlijke hoogte gestegen. Zij was de eerste zonde van de mens, die als God wilde wezen en blijft de laatste zelfs in de Christen, voor wie de prikkel van de begeerlijkheid van het vlees reeds afgestompt werd of verbroken. Zij verschuilt zich tot zelfs in de plooiën van het kleed van de boetvaardigheid en doet ook voor een Paulus nog een doorn in het vlees noodzakelijk zijn, opdat hij zich door de uitnemendheid van de openbaring niet zou verheffen. Wat een zware eis dan, die hij tot de gemeente van gelovigen richt in het schijnbaar zo eenvoudige woord van de tekst! Letterlijk niet één ding te doen, zoals er eigenlijk staat: "uit partijchap noch uit ijdelheid" en dat is een wereld, waar de partijvaan steeds hoger in elke richting wordt opgestoken en de ijdelheid op alle mogelijke manier gestreeld, door waarachtige nederigheid anderen boven zich te stellen, terwijl vlees en bloed ons onophoudelijk dringt om ons boven hen te verheffen. Beproof het maar eens in ernst ook slechts één enkele dag, maar op ieder levensgebied en weldra zult u treurige ontdekkingen doen in de kleine wereld daarbinnen. Liefdadigheid is vrij wat algemener dan waarachtige nederigheid; geen deugd mag zeldzamer heten en wel toonde de gewijde dichter zichzelf te kennen, die bad: houd uw knecht ook terug van trotsheden, laat ze niet over mij heersen, dan zal ik oprecht zijn en rein van grote overtreding! Toch is de gezindheid hier voorgeschreven ten hoogste betamend en daarbij zowel voor ons zelf als voor anderen en voor de zaak van het Evangelie voordelig. Of kan enig bedrijf echt goed zijn en ten goede geleiden, dat uit het onedel beginsel van partijzucht en ijdelheid voortspruit? Vindt men werkelijk, ook de beste, in zichzelf zoveel zwaks en gebrekkigs, dat er veel meer grond bestaat om anderen boven, dan wel beneden ons en onze gelijken te plaatsen? Moeten wij dat zelfs niet, zo niet althans aanvankelijk met Paulus geleerd hebben "onszelf de voornaamste van de zondaars te achten" en wordt niet daarentegen de laatlust, die met minachting op anderen neerziet, vaak bij de uitkomst op gevoelige manier gestraft? O, hoeveel rijker aan rust zou ons hart, hoeveel blijder ons leven, hoeveel uitlokkender voor anderen ons Christendom zijn, als de kanker van partijzucht, ijdelheid en verachting van anderen niet als een gier de edele delen van ons verborgen leven doorknaagde. Nee, in een hart met bitterheid en hoogmoed vervuld, kan de Geest van de Heere niet wonen; de Heere is hoog, nochtans ziet Hij de nederigen aan, maar de hooghartigen kent Hij van verre. Zoals een dood insect de kostelijkste artsensij bederft, zo wordt ook het beste in ons innerlijk leven verpest door dat ijdel zelfbehagen, dat ons in het oog van mensen reeds bespottelijk, maar in dat van de engelen verachtelijk maakt. Zo iemand meent iets te zijn, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed, dus schreef de apostel, die het van zichzelf na een duizelingwekkende opsomming van al zijn strijd en lijden verklaarde, dat hij "niets was", hoewel hij overvloediger had gearbeid dan allen.

4. Een ieder, in plaats van strijdlustig en twistziek altijd het eigen ik en zijn eigen belang op het oog te hebben, ziet niet zozeer op het zijne, maar een ieder ziet ook vooral op hetgeen van de anderen is (1 Kor. 10: 24; 13: 5).

Reeds boven (Hoofdstuk 1: 27) was te kennen gegeven, dat het de eendracht was, zonder welke de geloofsstrijd door de gemeente niet echt ten einde kon worden gebracht; want het komt er in de strijd op aan, ten einde elkaar in deze strijd te sterken, dat het denken en streven van allen in het algemeen gelijk is en dat zo'n eendrachtig streven door de geest van de liefde bezielde is, volgens welken niemand in zijn liefde bij een ander wil achterstaan, maar allen dezelfde liefde hebben. En daartoe kan het alleen komen als werkelijk allen eendrachtig, als één hart en één ziel trachten naar dat éne doel, dat de strijd van het geloof als het hoogste

goed hen voorhoudt. Het eendrachtig streven naar het een doel sluit echter elk ander streven uit, waarvan de beweegreden baatzuchtige partijdigheid is, of hoogmoedige gierigheid, die nog in de ijdele aardse dingen zijn roem zoekt. Beide toch verscheuren de band van de liefde, omdat geen bevrediging van eigenbaat of eergierigheid mogelijk is zonder krenking van anderen en beide verstoren, terwijl zij hun wereldse bijzondere bedoelingen op de voorgrond stellen, het eendrachtig streven naar het ene, hogere doel. Wat in de plaats van de ijdele eergierigheid komen moet is de ootmoed, de zich neerbuigende gezindheid, die anderen altijd beschouwt als hoger staande dan zichzelf en in hem een voorwerp van eerbied en plichtmatige dienstbetoning ziet, terwijl de eergierigheid overal voor zich eer en dienstbetoning van de anderen eist. Wat in de plaats van baatzucht en partijdigheid moet komen, die alle anderen voor zich en zijn belangen wil gebruiken, is de onbaatzuchtige liefde, die nooit het haar uitsluitend zoekt, maar, waar zij eenmaal haar belangen schijnt waar te nemen, of genoodzaakt is dat werkelijk te doen, ook steeds het welzijn van anderen in het oog houdt.

De verstoringen van de eenheid te Filippi, die deze afdeling verraadt, zijn volgens de vermaningen daarin vervat, noch van doctrinele aard, noch betreffen de sterkte of zwakheid van de kennis en overtuiging, zoals die te Rome en Corinthiërs plaats vonden; maar zij berusten op de ijverzucht van zedelijke zelfwaardering (vs. 12; 3: 12 v), waarin men zich bij afwisseling de Christelijke volmaaktheid toekende en ontkende.

De wedijver onder de Filippensen, waarin sommigen zich hoogmoedig boven de anderen verhieven en die vernederden, zal wel voornamelijk betrekking hebben gehad op hetgeen men voor de zaak van Christus gedaan of geleden had, op die gemeenschap aan het Evangelie, waarvan de apostel in Hoofdstuk 1: 5 spreekt; daartoe behoorde zeker ook de strijd tussen de beide vrouwen in Hoofdstuk 4: 2

EVANGELIE OP PALMZONDAG

Evenals de laatste adventzondag, de Zondag vóór het Kerstfeest, een bijzonder liefelijke epistel heeft, die met het nabij zijnde feest overeenkomt (Hoofdstuk 4: 4 v.), die van de vrede, die alle verstand te boven gaat, zo gaat ook deze epistolische tekst zeer juist de Paasdag vooraf, groots, zoals maar enige epistel kan zijn.

Ons wordt nu een perspectief geopend, het feestprogramma van de volgende dagen in korte, krachtige trekken ontworpen. Het pascha van het kruis en dat van de opstanding van Jezus Christus leidt ons in de onpeilbaarste diepten en tot de wonderbaarste hoogten; ons epistel nu richt onze voeten op deze weg van de zaligheid, hij laat ons afdalen tot de dood aan het kruis en dan op vleugels opvaren als de adelaars, om de Verhoogde boven alles, wat in de hemel en op aarde is, de offeranden van onze dank en onze verheerlijking te brengen.

Als aanvulling op de koninklijke grootheid van de Heere, in het Evangelie (MATTHEUS. 21: 1 vv.) genoemd, herinnert het epistel aan Zijn Goddelijke heerlijkheid, om daartegenover op Zijn zelfvernederings te wijzen en de ootmoedige gehoorzaamheid tot de dood aan het kruis voor te stellen als de weg tot glorievolle verhoging.

De vermaning, die wij bij het intreden in de stille week ontvangen: een ieder zij gezind als Jezus Christus was! Wij richten ons oog 1) op het voorbeeld van de Heere: 2) op de navolging, die wij Hem schuldig zijn.

De Heere Jezus na: 1) in ootmoed 2) in gehoorzaamheid.

De zelfvernederings van de Zoon van God, die tot Zijn verhoging heeft geleid: 1) de zelfvernederings, hoe diep zij gegaan is en wie ter wille zij is geschied; 2) de verhoging, hoe ver zij zich uitstrekt en waartoe zij ons verplicht.

Wat ziet u, mijn oog door de poort van de palmzondag? 1) de gestalte van een dienstknecht, tot in het lijden van het kruis, 2) koninklijke macht tot aan de troon van de hemel.

Wat een Christen met de Heere Jezus deelt? 1) het kruis, 2) de heerlijkheid.

Door de diepte naar de hoogte! 1) Wordt u met uw Heiland hier op aarde klein, 2) dan neemt Hij u mee in Zijn heerlijkheid.

De diepe vernederings van de Zoon van God: 1) waarin die bestond, 2) welk loon zij vond.

5. a) Wanneer ik, als zo-even (vs. 3 v.), ootmoed van u vraag en zelfverloochening, dan eis ik niet anders van u dan navolging van de Heere: want dat voelen zij in u, dat ook in Christus Jezus was en dat bent U als belijders van Zijn naam toch onvoorwaardelijk verplicht.

a) MATTHEUS. 11: 29 Joh. 3: 15. 1 Petrus 2: 21. 1 Joh. 2: 6

Paulus wil zeggen: U, Christenen, die nu Christus bezit en alle volheid en geluk door Hem en in Hem, zowel in tijd en eeuwigheid, moet nu niet anders denken noch begeren, noch najagen, want zoals u ziet heeft Christus aan u gedacht en voor uw welzijn gezorgd, namelijk, dat Hij niets voor Zichzelf heeft gezocht, maar alles voor u en omwille van u gedaan heeft. Zo doet ook ieder naar dat voorbeeld, wat voor een ander goed en nuttig is.

Paulus stelt nu in scherpe omtrekken het beeld voor ogen van de Heere, die Zichzelf verloochende; als voorbeeld tot ootmoed. Hij schetst hier in het voorbijgaan, zo geheel het praktisch belang van zijn christologische hoofdbeschouwing. Wij staan hier voor een echt klassieke plaats; zij is niet slechts de hoofdplaats over de beide standen van de Heere; zij levert ook in weinige woorden een volledige biografie daarvan.

Uit hetgeen de apostel op deze plaats uiteenzet, zal blijken wat het zegt gezind te zijn, zoals ook Jezus Christus was. Die zo gezind is, die zal, wat hij is, niet op die manier willen doen gelden, dat hij daarop als op een recht staat, waarvan hij niets mag laten varen, die zal niets op die manier doen gelden, dat hij voor zich een plaats eist, die overeenkomstig is aan hetgeen hij is of meent te zijn.

6. a) Die (om Zijn gezindheid in haar openbaringen u nu nader voor te stellen) in Zijn bestaan vóór Zijn menswording (Joh. 1: 1 vv.), in de gestaltenis van God zijnde, Zich bevond in een staat van heerlijkheid aan die van God gelijk (Joh. 17: 5) en zo had Hij, mens geworden, een gestalte of bestaanswijze voor Zich kunnen eisen, overeenkomstig Zijn goddelijk wezen (Hebr. 12: 2. 2 Petrus 1: 16 vv. Hij had dit met recht kunnen doen, omdat Hij het geen door geacht heeft, geen zaak, die Hij Zichzelf moest verschaffen door geweld te plegen, om aan God gelijk te zijn, zoals Adam, die als God wilde zijn en daarom naar de verboden vrucht greep (Gen. 3: 5 v.) en zoals de duivel de Heere ook in de woestijn verzocht (MATTHEUS. 4: 1 vv.) om zo'n door te begaan.

a) 2 Kor. 4: 4 Kol. 1: 15 Hebr. 1: 3

Het zou op zichzelf niet berispelijk zijn geweest, wanneer Christus het Heer zijn voor iets had gehouden, dat Hij Zich moest toe-eigenen, want het Heer zijn kwam Hem als de Zoon van God van rechtswege toe. Hij zelf achtte het echter niet iets, dat Hij tot Zich mocht trekken (vgl. MATTHEUS. 11: 12) door het zelf te grijpen, maar voor iets, dat Hij op de weg van vrijwillige vernedering als gave van de Vader moest ontvangen (MATTHEUS. 28: 18).

Op zichzelf was het geen door geweest, wanneer Hij Zichzelf betoond had als de Zoon van God, op een wijze, dat allen Hem daarvoor hadden moeten erkennen en Hem hadden moeten dienen. Hij toch zou Zich daarmee niet op onbehoorlijke manier hebben aangematiigd wat Hem niet toekwam, maar alleen het Zijne hebben gebruikt en geopenbaard. Maar juist daarvan onthield Hij Zich, omdat Hij het Zijne niet zocht, maar gekomen was om ons te zoeken en zalig te maken. Hij onthield Zich daarvan met zo'n nauwgezetheid, alsof het een door zou geweest zijn wanneer Hij in de waardigheid en eer, om God gelijk te zijn, slechts snel Zichzelf en Zijn eigen heerlijkheid had gezocht, zonder aan onszelf en onze verlossing van ongerechtigheid te denken. Want wij zijn zo in de ongerechtigheid geraakt, dat onze eerste ouders als God wilden zijn en dit als een door tegen het gebod van de Schepper zich wilden toe-eigenen. In deze ongerechtigheid worden wij allen geboren, zodat wij slechts het onze zoeken en ons in ware of valse, werkelijke of ingebeelde bezittingen zozeer als rovers gedragen, alsof geen acht geven op Gods wil, geen liefde tot onze naaste ons terug hoefde te houden. Het kind eigent zich reeds met woede toe wat het verlangt en berooft een ander naast zich met zo grote begeerte als de grootste wereldbedwinger, zich niet aan billijkheid storend. Om ons nu daarvan te verlossen en ons te doen zien, hoe onder vernedering van onszelf het beeld en de heerlijkheid van God eerst weer langzamerhand in ons moet worden opgericht, is deze weg van onze dierbare Heiland ons voor ogen gesteld.

7. a) Maar Hij heeft Zichzelf vernietigd (liever "ontledigd. Hij heeft afgezien van al Zijn rechtmatige aanspraken en ontledigde Zich van al Zijn kunnen, waardoor Hij die aanspraken zou hebben kunnen verwezenlijken, b) de gestaltenis van een dienstknechts aangenomen hebbend. Hoewel Hij God de Heere is (1 Kron. 18: 17. 2 Sam. 7: 19 1Ch 18. 17 2S a) werd Hij in gedaante of bestaanswijze een geheel aan God en diens wil onderworpen dienstknecht (Joh. 5: 30 Luk. 22: 42 Jes. 52: 13 vv.), alsof Hij niet de Zoon van de Vader was (Hebr. 5: 8. 2 Kor. 8: 9 Hij is deelgenoot geworden van het wezen en de eigenschappen van de menselijke natuur met allen, die mens heten (Hebr. 2: 14), terwijl Hij Zich niet van hen onderscheidde in afhankelijkheid en onderworpen was aan noden en verzoeken (Hebr. 4: 15) en is dus de mensen gelijk geworden.

a) Ps. 8: 6 b) MATTHEUS. 20: 28 Joh. 13: 14

Gods Zoon, waarachtig mens geworden, openbaart in die toestand ook Zijn goddelijke eigenschappen slechts op menselijke, d. i. betrekkelijke en eindige wijze. Het persoonlijke bezit van die eigenschappen blijft onveranderd, zo echt Hij Logos blijft; maar de openbaring en het gebruik ervan wordt belangrijk gewijzigd, waar Hij, die in de gestaltenis van God was, bij de vleeswording vrijwillig Zichzelf ontledigt. In zeer gezonden zin kunnen wij dus van een zelfbeperking van de eeuwige Logos gewagen, ten gevolge waarvan Hij, eenmaal mens geworden, Zijn heerlijkheid op aarde niet in absolute en adequate, maar in relatieve en approximatieve vorm openbaart. De Zoon van God was in Zichzelf ongetwijfeld alwetend en almachtig, maar Gods mens geworden Zoon toont duidelijk genoeg, dat Hij niet elke

toevalligheid dadelijk kent en dat Hij, wel niet in het bezit, maar toch in het gebruik van dit wonderkunnen doen op eigenaardige wijze beperkt is.

8. En ten gevolge van die ontlediging en vernedering is Hij in gedaante, wat de gehele uitwendige openbaring aangaat, volgens de ervaring van allen, die met Hem in aanmerking kwamen, gevonden als een mens 1), alsof Hij niets anders was dan een uit het getal van de overige mensen (Rom. 15: 3). Zo heeft Hij door die gehele ontlediging Zichzelf vernederd (Jes. 3: 24), aan de Vader overeenkomstig die gestalte als dienstknecht gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, omdat Hij, evenals elk ander mens, sterfelijk was geworden (Rom. 8: 3). Ja, om door nadere bepaling van de wijze van sterven nog meer te zeggen, tot de dood van het kruis 2). Daar werd Hij dan het meest in gedaante als een mens gevonden, terwijl Hij als de minste en ergste misdadiger werd behandeld.

1) Terwijl de Heere Jezus bij Zijn menswording de goddelijke heerlijkheid aflegde, stelde Hij daarentegen Zich voor in de nederige gedaante van een knecht, die gehoorzaamheid zou betonen en lijden ondergaan. Als dan verder wordt gezegd: "Hij is de mensen gelijk geworden", dan maakt dit "gelijk" opmerkzaam op het onderscheid, dat tussen Christus in Zijn gedaante van dienstknecht en een gewoon mens evenwel plaats vond. Chrysostomus zegt hiervan: "Veel had Christus van het onze aan Zich, maar veel ook niet; daartoe behoort, dat Hij niet op natuurlijke manier was ontvangen, dat Hij geen zonde had gedaan en dat, terwijl wij ziel en lichaam zijn, Hij God is in ziel en lichaam. Blijvend wat Hij was, nam Hij aan wat Hij niet was. Vlees wordend bleef Hij toch God, de Logos (het Woord); want God, de Logos, veranderde niet in een mens, Zijn wezen werd niet veranderd, maar Hij verscheen als mens, niet door ijdele schijn ons misleidend, maar een God en een Middelaar, de mens (1 Tim. 2: 5) Christus Jezus. Wat verder de uitdrukking "gedaante" betekent in de zin "in gedaante gevonden als een mens", zo geeft dit te kennen de hele uitwendig zichtbare aard en vorm, de hele habitus, die door de zinnen kon worden waargenomen. Christus heeft er als andere mensen uitgezien, heeft gegeten, gedronken, geslapen, gesproken, geweend, ja, heeft kunnen sterven, zoals de apostel vervolgens uitdrukkelijk vermeldt.

Alles is bij Hem gevonden als bij een ander mens, als eten, drinken, slapen, waken, gaan, staan, hongeren, dorsten, koud zijn, zweten, moe worden, arbeiden, kleden, wonen, bidden en alles, zoals ieder ander mens leeft voor God in de wereld, hetgeen Hij alles zou hebben kunnen nalaten om als een God te leven en gezien te worden; maar omdat Hij werd zoals een mens, liet Hij alles plaats hebben als bij een mens en ontving Hij alles als een mens, die het nodig had.

2) Hij, de Heere van het eeuwige leven, zou in hetgeen in het vorige vers van Hem gezegd is, een volkomen bewijs van Zijn wonderbare ootmoed, en lust tot het kleine en geringe hebben gegeven, ook als Hij nu niet verder was gegaan. Men zag toch gewoonlijk Zijn heerlijkheid in het geheel niet, de heerlijkheid als van de eniggeboren Zoon van de Vader. Zo volkomen was de ontlediging en ontbloting, dat niet slechts het oog van de mensen, maar ook de listige blik van de oude slang in het geheel niet in staat was op te merken (?), dat deze Jezus van Nazareth Gods Zoon en God, de erfgenaam van de eeuwige heerlijkheid was (MATTHEUS. 4: 3 vv.). Maar deze ontlediging tot de gedaante van een dienstknecht is verder niets dan het voorportaal van de vernedering; de ontlediging is nog geen vernedering, maar zij bereidt de Heere tot de vernedering voor, de vernedering nu bestaat in gehoorzaamheid tot de dood, tot de dood van het kruis. Niet de menswording, niet de ontbloting, maar de dood is een vernedering; en de dood aan het kruis een dubbele. De dood is een vernedering voor Hem, die nooit een zonde heeft bedreven, want deze is de bezoldiging van de zonde. De dood aan het

kruis is een dubbele vernedering, want deze is de dood van de misdadiger, van de boze slaaf, die, hoewel zondig van nature, toch niet nodig zou hebben gehad zich in misdaden te begeven, die de kruisdood waardig zijn. Als nu onze Heere, de Reine, de Heilige, daaraan niet genoeg heeft, dat Hij zich van al Zijn goddelijke heerlijkheid ontbloot, de gedaante van een knecht, gelijkheid met en behoeften als alle mensen aanneemt, maar ook de straffen van de zondaars en van de misdadigers op Zich neemt en in plaats van alle lofgezangen van de hemelse geesten op bloed- en doodvonnis van Pilatus ziet, dan is dat in waarheid een vernedering, ook als zij uit gehoorzaamheid jegens de hemelse Vader en uit de oprecht getrouwe begeerte voortvloeit om de wil van de Allerhoogste te vervullen. Hoewel toch de Heere de dood en het kruis door Zijn sterven adelt en eer geeft, wordt Hij toch niet door dood en kruis geëerd, maar Hem wordt een smaadheid aangedaan, die niemand zo kan worden aangedaan, omdat geen ander is als Hij is. Zo staan wij nu aan de laatste trap door Jezus betreden. Hij gaat steeds naar beneden, van hetgeen in vs. 6 staat tot ontlediging en van de ontlediging tot vernedering, tot het smadelijk dulden van onze pijn, tot het plaatsbekledend boeten van onze straf.

De mens geworden Zoon van God zou een geheel andere weg hebben kunnen inslaan dan Hij heeft gedaan. Hij zou Zijn menswording hebben kunnen aanzien voor het diepste van Zijn zelfontlediging en Zich gedurende Zijn aards leven onophoudelijk in opklimmende lijn hebben kunnen bewegen; maar Hij hield de richting, die Hij bij Zijn menswording was gevolgd. Hij bleef, om zo te zeggen, in Zijn vallende beweging en evenals de beweging van een vallend lichaam van seconde tot seconde in snelheid toeneemt, in hevigheid aangroeit, zo was dat ook bij Christus het geval. Hoe verder Zijn weg ging, des te sneller, te sterker ging die in de diepste afgronden. Hij moest zo diep vallen, zo diep Zich vernederen, dat Hij zelfs de kruisdood op Zich nam, die dood, waarop de smaad van de mensen en de vloek van God rustte, Hij moest die lijden, als Hij de gevallen mens wilde nabijkomen en Zijn reddende hand hem wilde reiken. Paulus had nu eigenlijk hier kunnen afbreken, want hij heeft zijn Filippensen het voorbeeld van de Heere, die niet op het Zijne zag, maar Zichzelf ontledigde en vernederde, in krachtige trekken voor ogen geschilderd. Hij trekt echter de hand nog niet terug, en wij zijn hem daarvoor dankbaar, want wij bezitten in de Heilige Schrift geen enkele plaats, waarin tegenover de staat van vernedering op zo'n treffende manier de staat van de heerlijkheid werd vertaald. De apostel gaat vervolgens met de aangevangen rede voort en stelt de Heere ook in dat opzicht de Filippensen voor als voorbeeld van ootmoed, dat hij hun in de Heere als in een spiegel het loon laat aanschouwen, waarmee God de ootmoedige begenadigt.

Dat ook zij, die zich volgens het voorbeeld van Christus vernederen, de verhoging tegemoet zullen gaan (1 Petrus 5: 6), laat de apostel, zonder het uitdrukkelijk te zeggen, toch met veel fijnheid voelen.

Jezus is de grote Leermeester van de nederigheid. Wij hebben dagelijks nodig van Hem te leren. Zie de Meester een linnen doek nemen en de voeten van Zijn discipelen wassen! Volgeling van Christus, wilt u uzelf niet vernederen? Zie hoe Hij de dienstknecht aller dienstknechten is en u zult niet langer hoogmoedig kunnen zijn. Is niet in deze volzin het kort begrip van Zijn levensbeschrijving: Hij heeft Zichzelf vernederd! Heeft Hij op aarde niet het een erekleed na het andere uitgetrokken, totdat Hij naakt aan het kruis werd gehecht, en ontledigde Hij Zich daar niet, Zijn hartenbloed stortend, alles voor ons overgevend, tot zo verre dat wij Hem, van alles beroofd, in een geleend graf zien neerdalen? Hoe diep werd onze dierbare Verlosser vernederd! Hoe kunnen wij dan hoogmoedig zijn? Sta aan de voet van het kruis en tel de purperen druppels, waardoor u gereinigd bent; zie de doornenkroon, geef acht op Zijn door geseling gewonde schouders, nog met rode striemen bedekt, zie Zijn handen en

voeten met het ruwe ijzer doorboord en Zijn hele persoon aan spot en hoon blootgesteld; zie de bitterheid, de smarten en folteringen van inwendig lijden, die Zijn lichaam doen trillen door de doordringende kreet: "Mijn God, Mijn God, waarom heeft U Mij verlaten?" En als u niet neerknielt bij dat kruis, dan heeft u het nog nooit aanschouwd; als u in de tegenwoordigheid van Jezus u niet klein voelt, dan kent u Hem niet. U was zo geheel verloren, dat niets dan het offer van Gods Eniggeborene u kon redden. Denk hieraan en omdat Jezus Zich voor u vernederde, buig u in ootmoed aan Zijn voeten neer. De ervaring van de wonderbare liefde van Christus jegens ons strekt meer om ons te verootmoedigen, dan zelfs de bewustheid van onze eigen schuld. Moge de Heere ons de kruisheuvel doen aanschouwen, dan zal onze houding niet langer die zijn van trotse opgeblazenheid, maar wij zullen de nederige plaats aanvaarden van een, die veel liefheeft, omdat hem veel vergeven is. Hoogmoed kan niet leven onder het kruis. Laat ons daar neerzitten om onze les te leren en dan opstaan om haar in beoefening te brengen.

9. Daarom, omdat Hij Zichzelf zo heeft ontledigd en vernederd, heeft Hem ook God, volgens de wet, die Hij zelf in MATTHEUS. 23: 12 uitspreekt, uitermate verhoogd tot God gelijkvormigheid ook van Zijn menselijke natuur (vs. 6. Hebr. 2: 9; 12: 2), en heeft Hem in de hoog verheven staat van heerlijkheid, waarin Hij Hem heeft gesteld, a) een naam gegeven, die boven allen naam is (Hand. 2: 36 Openbaring 19: 16).

a) Hebr. 1: 4

Er is gewoonlijk geen bedenking tegen, als de apostel de verhoging van Christus als een loon voorstelt, dat Hem om Zijn gehoorzaamheid wordt geschonken. De Heere, nadat Hij Zich van Zijn goddelijke gedaante had ontbloot, dankt het terugkeren tot Zijn heerlijkheid aan Zijn volkomenheid in de staat van de vernedering (Joh. 17: 4 v.). Zoals nu de eerste zin: "God heeft Hem verhoogd", een woord bevat over de verhouding van de Heer tot Zijn God en Vader, zo bevat de andere: "en heeft Hem een naam gegeven, die boven alle naam is", waaraan zich verklarende nevenzaken aansluiten een uitspraak over de verhouding van de Verhoogde tot de schepselen, tot de gehele wereld.

Het "God heeft Hem verhoogd" komt overeen met het "Hij heeft Zichzelf vernederd" op die wijze, dat niet zozeer de nadruk wordt gelegd op dat, wat God gedaan heeft, als wel dat het God is, die Hem dit gedaan heeft. Nadat Jezus Christus met Zijn gehoorzaamheid in de kruisdood betoond, Zichzelf vernederd had, is Hem nu daarvoor door God geschonken, dat Hij zo hoog kan staan als Hij nu staat. Weer staat het: "God heeft Hem een naam gegeven, die boven allen naam is" in verband met het "Hij heeft Zichzelf ontledigd", waarbij het begrip van "gegeven" de nadruk moet hebben. Terwijl Christus Jezus in plaats van hetgeen Hij als eigendom had kunnen hebben, met geweld tot Zich te nemen, Zich ontledigde van hetgeen Hij bezat, ontving Hij dat als een geschenk van goddelijke genade, wat Hem voor alle wezens tot een voorwerp maakt van een eerbiedige verering, die Hem in het bijzonder toekomt.

Het is de naam van Christus Jezus (vs. 5, 11), waarvan de apostel het beweert, dat die hoger is dan elke andere naam, d. i. de heerlijkste onder alle namen geworden is. Hij wil daarmee zeggen, dat ten gevolge van een geschenk van Gods genade de naam Jezus, die op aarde de nederigste onder allen geweest is, daarna in de hemel hoger dan alle andere namen geworden is.

Deze naam is het voorwerp van de aanbidding geworden, hetgeen die van te voren niet was en wat ook overigens met geen andere naam van de mensen of van de engelen het geval is.

Toen de Heere in het graf lag en de Joden met Pilatus over de wacht spraken, scheen Hij reeds geen naam meer te hebben. De overpriesters zeiden tot Pilatus (MATTHEUS. 27: 63): "Heer! wij weten, dat deze verleider nog levend gezegd heeft: na drie dagen zal Ik opstaan. " Daar wordt de Heere dus in het geheel niet met name genoemd, maar men zei alleen "die verleider" (Jer. 17: 13). Wacht echter slechts even, het zal anders worden: Hij staat op van de dood en vaart op boven alle hemelen en Zijn naam wordt de meest bekende in alle rijken van de wereld, van de hemel tot de onderwereld en er is in alle rijken van de wereld, bij de Heere Zebaoth en Zijn legerschaar, bij de mensen op de aarde en onder de aarde, geen naam als de naam van Jezus, Jezus!

10. Dit is geschied, opdat, zoals in de profetie Jes. 45: 23 v. reeds was bepaald (Rom. 14: 11), in de naam van Jezus zich zou buigen, ten einde aanbidding van God te kennen te geven (Hand. 10: 25 v. Openbaring 19: 10 Rom. 11: 4 Efeze. 3: 14) elke knie van degenen, die in de hemel zijn, namelijk van de engelen (Efeze. 1: 20 v. Hebr. 1: 6. 1 Petrus 3: 22 en die op de aarde zijn, van de mensen (Joh. 20: 28 en die onder de aarde zijn, van de gestorvenen (Efeze. 4: 9 Rom. 14: 9. 1 Petrus 3: 19 v.

11. a) En elke tong van de met rede begaafde schepselen volgens de drie genoemde klassen (Efeze. 1: 10 en 22) zou belijden, dat Jezus Christus de Heere is, aan wie alles onderdanig moet zijn (MATTHEUS. 28: 18 Rom. 10: 9. 2 Kor. 4: 5, tot heerlijkheid van God de Vader, die door zo'n aanbidding van de Zoon en onderwerping onder diens heerschappij geenszins wordt verkleind, maar integendeel verhoogd.

a) Joh. 13: 13. 1 Kor. 8: 6; 12: 3

Ook dat, wat God met de verhoging van Jezus Christus en met de naam, die Hij Hem gegeven heeft, bedoelde, voegt de apostel er bij en wel zo, dat de eerste helft van het vers, dat die bedoeling uitdrukt, met het "God heeft Hem verhoogd", de tweede met het "Hij heeft Hem een naam gegeven, die boven alle naam is" overeenstemt. In de een valt de klemtoon op het "in de naam van Jezus", in de tweede op "Jezus Christus, de Heere". Het "tot heerlijkheid van God de Vader" behoort tot beide zinnen. Is nu bij beiden dit de bedoeling: niet anders zullen de knieën zich buigen dan in de naam van Jezus en geen andere belijdenis zal plaats hebben, dan dat Jezus Christus de Heere is, dan spreekt vanzelf, dat alleen het knieën buigen en belijden bedoeld is voor hen, die Gode de eer willen geven (vgl. 1 Kor. 15: 22). De apostel onderscheidt drieërlei wezens, die nu of later de knieën buigen en belijdenis doen en zegt van die allen, hoe verschillend de staat van hun bestaan is, dat zij niet anders dan in de naam van Jezus de knieën moeten buigen en niet anders hebben te belijden dan dat Jezus Christus de Heere is.

Met de uitdrukking "de knieën buigen" wordt de aanbidding voorgesteld. Als de aanbidders in drie klassen worden verdeeld, die het geheel van alle redelijke schepselen te kennen moeten geven, dan zijn "die in de hemel" zonder twijfel de engelen, "die op de aarde" de mensen en "die onder de aarde" de gestorvenen.

Het buigen van de knieën komt overeen met de belijdenis van de mond; wat de knie doet buigen spreekt de tong uit en die belijdenis is, dat Jezus Christus de Heere is.

"Tot heerlijkheid van God de Vader". De apostel voelt zich gedrongen, hier nog eenmaal dit laatste doel, waarop alle daden van Gods genade uitlopen, uit te spreken, waar het de schijn

zou kunnen hebben, alsof de aanbidding en verering van Christus, waarop hier gedrukt is, daarvan afvoeren zou.

Hoe uitgestrekt is het koninkrijk van Christus. Hemel en aarde en al de schepselen in beide engelen zowel als mensen, de doden zowel als de levenden. Dat is tot eer van God. Het is eer voor God de Vader om te belijden dat Jezus Christus de Heere is, want het is Zijn wil, dat alle mensen de Zoon eren zoals zij de Vader eren (Joh. 5: 23). De eerbied aan Christus bewezen verheerlijkt de Vader (MATTHEUS. 10: 40).

Waarom de Heere dit alles had gedaan en wat de vrucht was van deze zelfvernederings, behoefde Paulus de Filippensen niet aan te wijzen. Zij hadden het vroeger van hem vernomen, zij wisten het, zij zagen het in alle gelovigen, zij ondervonden het in zichzelf. Hij stelt hun alleen het verheven voorbeeld van zelfverloochening en zelfopoffering van de Heere voor ogen, opdat zij Hem gelijkvormig zouden proberen te worden, opdat de gezindheid in hen zou zijn, die in Hem was, opdat zij zijn vermaning zouden opvolgen van niet alleen te zien op het hunne, maar ook op hetgeen van de anderen is. En opdat zij zich hiertoe te meer gedrongen zouden voelen, daarom maakt hij ook melding van het heerlijke leven, dat de Heere van de Vader ontvangen had. Daarom, omdat Hij zich zo had vernederd en God gehoorzaam was geworden tot de dood, ja, de dood van het kruis, daarom had God Hem uitermate verhoogd en een naam gegeven, die boven allen naam is en dit met het grote, voor de Heere zelf, zowel als voor de wereld zalige, God verheerlijkende doel: opdat in de naam van Jezus elke knie zich buigen en elke tong belijden zou, dat Hij de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader. Dat doel zagen de Filippensen in zich en hun mede-gelovigen reeds aanvankelijk bereikt en zij zouden het verder zien verwezenlijkt. Het was voor hen dan een onweersprekelijk bewijs van de verhoging van de Heere. Maar het moest voor hen dan ook een krachtige aansporing zijn om Zijn voetstappen te drukken. Deden wij dit, dan zouden wij ons loon van God ontvangen en in de heerlijkheid van de Heere eenmaal met hen delen.

12. Zo dan, mijn geliefden! (opdat ik datgene, waartoe ik van Hoofdstuk 1: 27 af u heb vermaand, nu besluit en wat ik verder nog op het hart heb, in enige hoofdpunten samenvat) zoals u te allen tijd, van de eerste dag tot nu toe (Hoofdstuk 1: 5) gehoorzaam geweest bent aan mijn woord (2 Kor. 7: 15 Filemon 1: 21), wees het dan ook aan hetgeen ik nu zeg. Niet als in mijn tegenwoordigheid alleen (Hand. 20: 1 v.), wanneer u zich zo ijverig in uw Christendom heeft betoond (2 Kor. 8: 1 vv.), maar veel meer nu in mijn afwezigheid 2Co 10: 1, werkt, zonder u daarbij aan een zien op hetgeen van de anderen is, in verkeerde zin schuldig te maken, uw eigen zaligheid met vrezen en beven, met zo'n nauwgezetheid, dat u daarbij vreest niet genoeg te doen (Efeze. 6: 5. 2 Kor. 7: 15).

De apostel heeft de Filippensen opgewekt tot standvastigheid in de geloofsstrijd naar buiten en tot bewaring van de eendracht inwendig door ootmoed en zelfverloochening. Hij heeft aangewezen, hoe uit die standvastigheid de zekerheid van de volmaking van de zaligheid volgt en erop gewezen, hoe in het voorbeeld van Christus blijkt, dat op de zelfvernederings de verhoging tot heerlijkheid moet volgen. Deze weg van standvastigheid in geloof en van zelfverloochenende ootmoed is het dus, waarop alleen en zeker de zaligheid te vinden is. Wat blijft hem dus over, dan zijn beminden tenslotte nog eens op te roepen, op deze weg een opgroeien in zegen te zoeken, het hen in Christus geschonken heil steeds meer tot het einde toe te eigenen, opdat zij eens op de jongste dag gered en zalig worden. Wel kan hij hen daarop wijzen, hoe zij hem tot hiertoe in alles gehoorzaam zijn geweest en zo ook deze vermaningen wel zullen opvolgen, maar hij moet hen tevens oproepen, niet alleen in dezelfde mate en met dezelfde ernst, als toen in zijn tegenwoordigheid, maar nu nog te meer in zijn

afwezigheid, om met veel grotere ijver hun zaligheid te werken, omdat zij nu alleen voor zichzelf moeten zorgen en hij niet meer vermanend en terugwijzend hen terzijde staat.

Laat men het "niet als in mijn tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezigheid" slaan op het voorafgaande "gehoorzaam zijn", dan zou men bij het "tegenwoordigheid" in tegenstelling tot het voorafgaande, "zoals u ten allen tijde geweest bent", moeten denken aan het voorgenomen aanwezig zijn in Hoofdstuk 1: 25 v. voorgesteld. De grondtekst laat echter die verklaring niet toe, maar eist dat het in verband wordt gebracht met het volgende "zaligheid werken." De eis "werkt uw eigen zaligheid", spreekt niet de stelling tegen, dat de zaligheid een genadegift van God is en voor de gelovige bereid, voorbestemd en vast is, maar wek de nieuwe zedelijke kracht van de wedergeborene op, wiens inspanning nodig is om in de staat van de genade, in het geloof verkregen, te volharden en het door het geloof toegeëigende heil werkelijk deelachtig te worden, zodat in zoverre het aannemen van het heil een vrucht is van de zedelijke geloofswerkzaamheid en het nieuwe leven (Rom. 6: 4, 12 vv. 2 Kor. 6: 1 De vermaning is dus gekant tegen de gerustheid, waarin de bekeerde zou kunnen terugzinken, als hij niet vaststaat en niet tot zijn heiligmaking werkzaam is. Bij de eis wordt gevoegd "met vrezen en beven", omdat strijd en lijden moet worden doorgestaan.

De uitdrukking wil de vrees aanduiden, dat men niet voldoende doet, een nauwgezetheid, die uit ootmoed voortkomt en die het tegendeel is van valse gerustheid.

Dat is met een heilige zorgvuldigheid. Hij meent met deze woorden niet enige slaafse vrees of twijfelend wantrouwen (Hoofdstuk 4: 4), maar alleen een zorgvuldige, kinderlijke vrees te kennen gevend, een diepe verootmoediging en onderwerpelijke van de geest, met een diepe eerbiedigheid voor de goddelijke majesteit en zorgvuldige bekommernis om te vermijden hetgeen haar beledigen en scheiding daarvan zou kunnen teweegbrengen. Wij vinden deze woorden in een gelijkenis gebruikt (Ps. 2: 11 Dan. 5: 19; 6: 27 2 Kor. 7: 5 Efeze. 6: 5) tezamen betekennend, dat wij naar het voorbeeld van Christus ootmoedig moeten zijn en op onszelf wantrouwend, alleen op God moeten steunen (zoals een kind vrees kan hebben en nochtans zich vasthouden en vertrouwen op en vragen om hulp van de Vader, als het een gevaarlijke steilte moet overklommen) tot volmaking van onze zaligheid.

13. U kunt toch, ook al moet u ook mijn leiding en hulp ontberen, wel zelf aan het heil van uw zielen werkzaam zijn; want het is God, uit wie alle bekwaamheid is (2 Kor. 3: 5) en Hij is het, die in u werkt, zowel het willen als het werken naar Zijn welbehagen en dan hoeft u slechts aan dit werken in voortdurende strijd tegen de vijandige machten (Gal. 5: 17. 1 Joh. 5: 4 v. Efeze. 6: 10 vv.) gevolg te geven en dan zal het u lukken.

De apostel verdeelt de inhoud van het werken van de zaligheid in het willen en het werken; het eerste is de werkzaamheid tot het maken van een begin en brengt als zodanig de zaligheid niet tot stand; het tweede is de doorzettende werkzaamheid, die, wat in de eerste als inwendig doel aanwezig is, tot uitwendige daad maakt. Beide werkzaamheden komen op de weg van de zaligheid de mens toe, echter niet op die manier, dat zij uit hemzelf voortkomen, maar zij nemen hun oorsprong in een goddelijk werken, dat die vooraf gaat en de grond daarvan is. Dienvolgens werkt God in de orde van het heil het menselijk werken. (In de grondtekst staat voor dit werken het scheppen van de zaligheid, dat een tot stand brengen te kennen geeft, terwijl voor het andere de meer eenvoudige uitdrukking gebruikt is, die slechts een toedoen te kennen geeft). Door het "in u", wordt aangeduid, dat de goddelijke inwerking niet een is, die aan de menselijke werkzaamheid vreemd is, niet een zuiver correctieve, maar een, die in deze

immanent en daarom ethisch is. De nadere bepaling "naar Zijn welbehagen" wijst er nog in het bijzonder op, dat de mens op die weg van de zaligheid zich op geen verdienste kan beroepen, maar volstrekt afhankelijk is van de genade, de vrije goedheid van God.

De genade van God, op zich nemende, om het werk, dat zij in ons begonnen heeft, ook te volbrengen, mag en moet een bron van gerustheid zijn, ook te midden van overblijvende zwakheid, maar zij moet tegelijkertijd de prikkel wezen van onze grootste, vurigste en gemoedelijkste ijver. Het denkbeeld, alsof hij, die het werk van deze genade aan zijn hart gewaar wordt, een zorgeloos, een werkeloos leven zou mogen, (ik zeg te weinig) zou kunnen leiden, is in zichzelf ongerijmd en de Schrift getuigt er tegen van bladzijde tot bladzijde, alsof zij alleen geschreven was om er tegen te getuigen. God werkt in ons onze zaligheid niet zonder ons, al werkt Hij ze zonder enige van onze verdienste of eigenmachtige medewerking. Hij werkt in ons, zedelijke personen, die wij zijn en blijven, een wil, Hij werkt in ons een werk ter zaligheid en dit dient door ons met vreze en beven aangenomen, behartigd, verantwoord te worden. Wat een gruwel, (als die denkbaar was) de overtuiging te hebben, dat God in ons werkt en te doen, te zijn alsof die overtuiging ons koud liet; in plaats dat het in alles aan ons zichtbaar wordt, hoe zij ons met al haar ontzaggenlijkheid aangrijpt, drijft en regeert, zichtbaar hoe wij (schoon zonder angst, dat Hij de arbeid van Zijn handen in ons zal laten varen) altijd vrezen achterlijk te blijven in het metterdaad erkennen van een zodanige genade, altijd vrezen, ons niet aandoenlijk genoeg te betonen aan zo genadige werkingen! Zo'n vrezen en beven, zoals het geschiedt ter ere van God, drijft de hoogmoed buiten, die de machtigste is en de gevaarlijkste van al onze boezemzonden en die het meest blootstaat en blootstelt aan de verleidingen van de wereld en satan. Zo'n vrezen en beven bewaart voor alle verheffing op de verworven genade, op het in ons door haar gewrocht willen en werken, tegenover onze medezondaren. Zo'n sidderen voor onszelf, bij het bewustzijn van de hoge hulp van God, behoedt ons voor dat andere vrezen en beven, dat voortkomt uit de teleurstelling van het zich altijd weer aan de ziel opdringende denkbeeld, dat er enige voortreffelijkheid, hetzij van werken, hetzij van geloof, hetzij van ootmoed, hetzij van gebed in ons zijn kan, machtig om de gunst van God uit te lokken of voor ons te verzekeren. Dit vrezen en beven is het eerbiedig ontzag van het kind, dat, van zijn vaders liefde overtuigd, ja, doordrongen en zijn eigen zwakheden kennend, die, als zij zich tonen, die lieve vader diep bedroeven, over zijn hart en lippen waakt met de nauwgezetste en tederste bezorgdheid.

God is het, die in ons werkt het willen en het volbrengen. Daarom willen wij, maar God werkt in ons ook het willen; dus volbrengen wij, maar God volbrengt in ons ook het volbrengen naar Zijn welbehagen. Zo betaamt het ons te geloven en te spreken. Dat is recht, dat is waar, opdat onze belijdenis ontmoedig en onderdanig is en Gode alles wordt toegekend. Wij geloven denkend, wij spreken denkend, wij doen wat wij doen denkend; maar wat de weg van de godzaligheid en de ware godsdienst betreft, zijn wij niet bekwaam van onszelf iets te denken, maar dat wij bekwaam zijn, is uit God. Wanneer het daarom in de liturgie heet: verhef uw harten tot de Heere! - dan is dat een gave van de Heere, waarvoor wij worden vermaand, de Heere onze God te danken en te belijden, dat het recht en echt waardig en heilaanbrengend is, de Heere daarvoor dank te zeggen.

Dit is een aanmoediging voor mensen, die zich hun eigen zwakheid om te werken bewust zijn, waartoe zij van te voren vermaand waren (zie Hagg. 2: 5) en een drangreden tot ontmoedigheid en zachtmoedigheid en tegen alle trotsheid en ijdele eer, terwijl al wat wij hebben en doen van God is, gevende tegelijk te kunnen de oorsprong en het beginsel van alle goede werken; namelijk de genade van God in het hart, dat is een inwendige werking en alleen het werk van God.

14. a) Doe alle dingen, die u op uw Christelijke weg voorkomen om te doen (1 Kor. 10: 31), zonder mopperen, zonder enige uiting van ontevredenheid (Hand. 6: 1), als zou zich te veel worden opgelegd (1 Petrus 4: 9. 1 Kor. 10: 10 en zonder tegenspreken, zonder bedenkingen op te werpen, of hetgeen u moet doen, ook werkelijk plicht voor u is en dus gedaan moet worden.

a) Rom. 12: 17. 1 Petrus 2: 12

Dit is een vermaning, die nauw verenigd is met de vorige. De gelovige Christen wordt door Gods kracht opgewekt en gedreven; zij is krachtig in hem. Nu moet hij zich echter ook onbepaald daaraan overgeven en niet door te morren, door een bepaald verzet tegen Gods wil, noch achter twijfelingen en spitsvondigheden zijn ongehoorzaamheid bewimpelend, zich tegen God aankanten. Morren en ontduiken is het werk van een knecht, niet de weg van een kind, dat uit liefde gehoorzaamt.

In het mopperen tegen God openbaart zich het valse vertrouwen van zichzelf; want die tegen God moppert, is met zichzelf wel en integendeel met God niet tevreden. In het twijfelen en tegenspreken openbaart zich het valse wantrouwen ten opzichte van zichzelf, waaraan de inwendige godsdienstige en zedelijke vastheid ontbreekt. Waar het ware vertrouwen op God gevonden wordt, daar houdt het mopperen op, waar de echte zekerheid van de Christelijke godsdienstige overtuiging gevonden wordt, daar houdt het twijfelen op.

15. Gedraag u aldus, opdat u tegenover anderen onberispelijk, en wat de inwendige toestand van uw hart aangaat oprecht mag zijn (MATTHEUS. 10: 16), betoon u zich uw heerlijke toestand waardig, kinderen Gods zijnde en dat moet u betonen, door onstraffelijk te wandelen in het midden van een krom, een misvormd en verdraaid ("slecht gezind Hand. 2: 40 en verkeerd geslacht (Deut. 32: 5 MATTHEUS. 17: 17 Luk. 11: 29), a) waaronder u schijnt als lichten in de wereld Efeze. 5: 8 MATTHEUS. 5: 14).

a) Spr. 4: 18

Wij gebruiken het licht om openbaar te maken. Een Christen behoort zo zijn licht te laten schijnen dat niemand een week met hem kan zijn, zonder het Evangelie te kennen. Zijn gedrag behoort zo te zijn, dat allen, die hem omringen, duidelijk kunnen merken, wie hij is en wie hij dient en het beeld van de Heere Jezus in zijn dagelijks leven zien weerkaatsen. Het licht is tot leiding bestemd. Wij zijn verplicht hen, die om ons heen in het duister dwalen, te helpen. Wij moeten hun het Woord van God voorhouden. Wij moeten zondaren op de Heiland en de vermoeiden op een goddelijke rustplaats wijzen. De mensen lezen soms hun Bijbel zonder die te verstaan; wij behoren, zoals Filippus, bereid te zijn, om de onderzoeker de mening van Gods Woord, de weg van de verlossing en het leven van de godzaligheid uit te leggen. Het licht wordt ook tot waarschuwing gebruikt. Op onze rotsen en klippen zijn vuurtorens opgericht. De Christenen moeten weten, dat overal in de wereld dwaallichten schijnen, daarom is het ware licht nodig. Zoals zij, die schepen doen vergaan, zijn de werktuigen van de satan er altijd op uit, om de goddelozen tot zonde te verleiden, onder de naam van genot. Zij hijsen het verkeerde licht. Dat wij dan het ware licht op elke gevaarlijke rots ontsteken, om op elke zonde te wijzen en te zeggen waartoe zij leidt, opdat wij aldus rein mogen zijn van het bloed van alle mensen, terwijl wij als lichten in de wereld schijnen. Het licht bezit ook evenzeer een verblijdende invloed; zo ook de Christenen. De Christen behoort een trooster te zijn met vriendelijke woorden op de lippen en medelijden in het hart; hij moet zonneschijn brengen overal waar hij gaat en geluk rondom zich verspreiden.

16. Onder deze kinderen van de duisternis bent u als dragers van het licht, hun het woord van het leven voorhoudend, het Evangelie van Jezus Christus (Rom. 1: 16. 1 Joh. 1: 1, dat u is toevertrouwd (Rom. 3: 2), mij tot een roem tegen de dag van Christus (Hoofdstuk 1: 10. 1 Thessalonicenzen. 2: 19 vv. 2 Kor. 1: 14, dat ik niet tevergeefs heb gelopen bij de volvoering van mijn bediening (Gal. 2: 2 Hand. 20: 24), noch tevergeefs in hetgeen ik deed voor het rijk van God heb gearbeid (Gal. 4: 4. 1 Thessalonicenzen. 3: 5

Als doel, waartoe de apostel zijn leerlingen door vermaningen probeert te leiden, stelt hij voor de zedelijke volkomenheid, die elke misslag, en de inwendige reinheid, die iedere verdonkering ook zelfs van de grond van het hart buitensluit. Zullen zij nu zo zonder smet en rein worden voor Gods ogen, dan kan dit doel hier op aarde slechts worden nagejaagd, maar pas op de dag van Christus kan het bereikt worden. Om nu deze zedelijke volkomenheid in haar gehele heerlijkheid voor te stellen, stelt de apostel in een Oud-Testamentische uitdrukking (Deut. 32: 5) het scherpe contrast voor tussen hen en het zondige van de ongelovige wereld rondom. Zij moesten kinderen van God worden van onberispelijke gehoorzaamheid jegens hun Vader in de hemel te midden van een krom en verdraaid geslacht, dat, omdat het zijn plaats ten opzichte van God heeft verloochend, alleen nog maar een zedelijke misvormdheid laat zien, naast welker afstuitend voorkomen de gedaante van de ware kinderen van God slechts des te schoner uitkomt. Tot zo'n glans kunnen en moeten de Christenen echter komen; want volgens hun wezen komen zij voor, als de sterren gelijk, die in de donkere nacht aan de hemel opgaan. Zij komen voor als de enige dragers van het licht in de wereld, die onder de duisternis van de zonde begraven ligt, omdat zij in het woord van het Evangelie, dat van het nieuwe leven in Christus Jezus getuigt, de bron bezitten van de kennis van de zaligheid, die alleen de nacht van de zonde en van de dood kan verhelderen. Wat de apostel van hen eist, is dus tenslotte weer niets anders, dan dat, waarmee hij begon (Hoofdstuk 1: 27), dat zij zich het hen verkondigde Evangelie van het ware leven in Christus waardig moeten betonen. Dit Evangelie te verkondigen is zijn levensdoel geweest en hoe meer zij dat doel nastreven, des te meer is hem dit tot een triomferende vreugde met het oog of de dag van Christus, als de Heere eens aan Zijn trouwe arbeider voor het gedane werk het loon zal geven. Want in deze door God Hem geschonken zegen ziet hij juist, dat zijn arbeid beproefd bevonden is, dat hij niet in het blinde en daarom niet tevergeefs de loop van zijn bediening gelopen en alle moeite en arbeid daarvan om niet gedragen heeft.

17. Ja, als ik ook tot een bijkomend drankoffer (Num. 28: 1 vv. Sir. 50: 17 geofferd wordt (liever "uitgestort wordt over de offerande en bediening van uw geloof, door mijn arbeid verwekt Rom. 10: 16), a) dan verblijd ik mij tot zo'n heilige bestemming dienstbaar te mogen zijn en verblijd mij met u allen, voor wie het tot roem is, als aan het offer en de bediening van uw geloof, om volledigheid te verkrijgen, nog zo'n plengen wordt toegevoegd (Efeze. 3: 13).

a) 2 Kor. 7: 4

18. En om datzelfde, dat ik tot een drankoffer wordt gebruikt, verblijdt u zich ook, omdat u, volgens het zo-even opgemerkte toch reden heeft daarin iets te zien, dat u ten zegen geschiedt en verblijdt ook jullie met mij, omdat ik het in dat licht beschouw en u zult mij de winst, die ik van het sterven heb (Fil. 1: 21), van harte gunnen.

De hele vermaning van Hoofdstuk 1: 27 af heeft de hoop, in vs. 25 v. uitgesproken, dat de apostel in leven zal blijven en de gemeente zal wederzien tot veronderstelling. In het bijzonder ligt echter deze hoop aan de woorden van vs. 16 grondslag. Met de woorden "als ik ook tot een drankoffer geofferd wordt" heft de apostel deze voorstelling op, om te zeggen, dat

hij ook in het andere geval, namelijk zo hij sterft, zich verheugt en zich met hen verheugt en dat moeten ook zij doen. De vreugde, die voor hen, evenals voor hem, uit de vervulling van zijn vermaning ontstaat, zij niet verbonden aan de voorwaarde van zijn leven.

Een ongemeen schoon beeld gebruikt de apostel als hij zegt: "maar als ik ook als een drankoffer werd uitgegoten over het offer en het priesterlijk werk van uw geloof. " Bij de slachtoffers werd onder de oude bedeling meestal nog een drankoffer van wijn gevoegd (Num. 14: 5, 7; 23: 7 vv.), dat rondom het altaar werd uitgegoten. Zoals Rom. 15: 16 beschouwt de apostel zich als een priester, die de gelovig geworden heidenwereld aan God offert. De opwekking, voortzetting en voltooiing van hun geloof zijn voor hem een priesterlijk godsdienstig werk. De uitstorting van zijn bloed rondom dit offer acht hij als een drankoffer, dat de hele handeling voltooit. Was ik zelfs niet tot op de dag van Christus (vs. 16) hier op aarde, maar moest ik reeds een geweldige dood sterven, was dit drankoffer nog nodig, zegt Paulus, dan wil ik mij deswege verblijden en ook in dit zwaarste lijden zal uw vreugde (uw groei, uw gedijen, (want alle groei in geloof is tevens een toenemende vreugde) mijn vreugde zijn.

Paulus leefde in het geloof aan hen Zoon van God, zó, dat hij zijn gehele toekomst in diens hand stelde en voor het overige met bepaalde zekerheid verlangde en ook voor anderen graag uitsprak, dat God hem evengoed als ieder ander pelgrim in het geloof oefende door hem de toekomst verborgen te houden. Het wijst een ware bescheidenheid en helderheid van gemoed aan, van niets te spreken met een aangematigde zekerheid en niet verder te gaan dan van boven geschonken is.

III. Vs. 19-30. Had de apostel in de vorige afdeling de Filippensen vermaand, hoe zij zich gedurende de tijd van zijn afwezigheid tot aan de snel te wachten terugkomst moesten gedragen, nu deelt hij mee wat hij in zijn liefdevolle voorzorg dacht te doen. Hij wil nu Timotheus zenden, die zo trouw bevonden is en zo'n innige plaats in zijn hart heeft. Hij wil dat doen, zodra hij maar in die toestand is, dat hij diens tegenwoordigheid kan missen en deze zal hem nadere berichten over hen geven. Daarom zal echter toch zijn vroeger beloofde terugkomst plaats hebben en wel zal deze snel volgen (vs. 19-24). Reeds nu zendt hij hen Epafroditus, die hem de geldelijke gave heeft overgebracht en weer genezen is van de hoogst gevaarlijke ziekte, waarin hij te Rome was vervallen, opdat zij zich konden verheugen hem weer te bezitten. Mochten zij hem dan nu ook met ware vreugde opnemen en in hem de man eren, die om het werk van Christus bijna zijn leven had moeten verliezen (vs. 25-30).

19. En ik hoop, hoe dreigend mijn toestand ook is (vs. 17 v.), in de Heere Jezus, Timotheus, die ik sinds een jaar bij mij heb (vgl. 2 Tim. 4: 9 vv. met Kol. 1: 1), haast tot u te zenden, opdat, zoals u van uw kant door de berichten, die u door deze brief over mij ontvangt (Hoofdstuk 1: 12 vv.), ik ook van mijn kant welgemoed moge zijn, als ik uw zaken begrepen zal hebben en zonder twijfel dan over u zal hebben gehoord, zoals ik volgens Hoofdstuk 1: 27 wens.

a) Hand. 16: 1 Rom. 16: 21. 1 Thessalonicenzen. 3: 2

20. Want ik heb niemand, die even zo gemoed, zo gezind en daarom als mijn ziel is, die oprecht, met nauwgezetheid, zonder valsheid of terughoudendheid, uw zaken zal bezorgen (2 Kor. 11: 28) en daarom ook zo geschikt zal zijn voor deze zending, waardoor alles wat niet in goede orde is, moet worden terecht gebracht.

21. a) Want zij, uit wie ik een zou kunnen kiezen, om de zendbrief over te maken, wanneer ik niet van Timotheus beroofd zou willen zijn, zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is (Hoofdstuk 1: 15 v.).

1) 1 Kor. 13: 5

22. En u weet over Timotheus van die tijd af, dat ik door hem de collecte in Macedonië en Corinthiërs plaats liet hebben zijn beproeving, hoe hij bewezen is een betrouwbaar man te zijn en dat hij sinds die tijd als een kind zijn vader met mij gediend heeft in het Evangelie (1 Kor. 4: 17; 16: 10).

23. Ik hoop dan wel deze meteen te zenden, zo snel ik in mijn zaken voorzien zal hebben, zodra ik slechts enigermate kan berekenen, die loop mijn proces zal nemen en zo in staat ben te beoordelen of ik zijn tegenwoordigheid voor het vervolg kan missen.

24. Maar ik vertrouw in de Heere, op Hem en Zijn hulp mij verlatend, en niet ziende op de uitwendige omstandigheden, die zo makkelijk omkeren en daarom te bedrieglijk zijn, om er op te bouwen, dat ik ook zelf haast, snel tot u komen zal (Hoofdstuk 1: 25).

Uit hetgeen de apostel in vs. 20 v. zegt blijkt bepaald, dat tussen zijn tegenwoordige omstandigheden en die, waarin hij zich bevond bij het schrijven van de brief aan de Kolossensen, een geruime tijd verlopen is. Toen kon hij een tal van helpers in het rijk van God noemen, die voor hem een vertroosting waren en in het bijzonder ook de groet doen van Lukas (Kol. 4: 10 vv.). Nu komt echter van de laatste geen groetenis, maar de groet in Hoofdstuk 4: 21 v. ging van de Christelijke broeders in het algemeen uit en toch zou juist Lukas, die zo'n lange tijd bij de Filippensen was geweest (gedurende de hele tijd van Hand. 16: 40-20: 5) het minst hebben verzuimd om persoonlijk en met het noemen van zijn naam te laten groeten. In het slotwoord op het Evangelie van Lukas en de Handelingen hebben wij het trachten duidelijk te maken ten opzichte van Lukas, hoe hij zich toen niet meer bij Paulus te Rome, maar elders in Italië ophield. Was hij nog bij de apostel geweest, dan had deze zonder de waarheid en de liefde te kort te doen niet zo kunnen schrijven, als hij in die beide verzen doet. Maar ook Aristarchus en de andere trouwe helpers waren zonder twijfel niet meer bij Paulus, of kwamen, zoals bijvoorbeeld Markus, hier niet in aanmerking. De apostel heeft bij zijn woord ook alleen degenen op het oog, die hij zou hebben kunnen gebruiken voor die zending van de Filippensen en wij moeten dus voornamelijk ons oog vestigen op de rijen van hen, van wie hij reeds in Hoofdstuk 1: 15 vv. gesproken had; want het is hetzelfde oordeel, dat hij hier velt, als dat hij daar heeft uitgesproken. Zeker zouden vele onder de leraren van de gemeente te Rome, die daar thuis hoorden, de apostel van de heidenen, die zich in gevangenschap bevond, te hulp hebben kunnen komen in de zorg, die hij voor zijn gemeente droeg (2 Kor. 11: 28), zonder daardoor buiten hun roeping te gaan, maar behalve hun ijverzucht tegen hem hield hen ook de vrees van misschien in zijn proces te worden ingewikkeld, terug van het dienen van hem. Dan had hij er wel recht toe, om een klacht en een aanklacht over hen te laten horen. Wat nu echter de zending van Timotheus aangaat, hier beloofd, het is volgens de zienswijze, die wij over de loop van de verdere gebeurtenissen in het leven van Paulus in Deel 6. Aanh. 2 c. 2 hebben voorgesteld, er niet toe gekomen. Hij werd integendeel in het begin van het jaar 63 zelf in de gevangenis gesloten, hoewel later weer vrijgelaten (Hebr. 13: 23).

25. Maar ik heb, in plaats van hem nog langer hier te houden totdat hij in gemeenschap met Timotheus of met mij (vs. 23 v.) de reis zou kunnen doen, nodig geacht reeds nu tot u terug te

zenden met deze brief. Epafroditus, mijn broeder en medearbeider (Kol. 4: 11) en medestrijder (Filemon 1: 2. 2 Tim. 2: 3 en uw afgezondene (2 Kor. 8: 23) en, als overbrenger van uw collecte (Hoofdstuk 4: 10), bedienaar van mijn nooddrift.

26. Hij komt nu tot u, omdat hij zeer begerig was naar u allen en zeer bang was, omdat u gehoord had, dat hij ziek was en hij van zijn kant voelde, dat u nu voor hem bezorgd zou zijn.

27. En hij is ook inderdaad, zoals u had vernomen, zeer ziek geweest, zelfs tot nabij de dood; maar God heeft Zich over hem ontfermt, dat Hij hem weer van zijn ziekte heeft opgericht. En niet alleen heeft God Zich over hem ontfermd, maar ook over mij en hem hersteld, zodat ik die trouwe helper en medestrijder niet heb verloren, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben, omdat toch het drijven van de tegenstanders (vs. 20 v. ; 1: 15 v.) mij reeds zoveel smart heeft berokkend.

28. Zo heb ik dan hem, hoe graag ik hem nog langer bij mij zou hebben gehouden, des te sneller gezonden, opdat u, hem ziende, weer u zou verblijden, bevrijd van de bekommernis, die u over hem heeft gehad en ook ik te min zou droevig zijn, wetend dat u van uw zorg bent verlost.

29. Ontvang hem dan in de Heere (Rom. 16: 2) met alle blijdschap, a) en houd zulke mensen, mannen, zoals hij er een is, in waarde (Rom. 13: 7).

a) 1 Kor. 9: 14 Gal. 6: 6. 1 Thessalonicenzen. 5: 12. 1 Tim. 5: 17 Hebr. 13: 17

30. Want om het werk van Christus, om Hem in het Evangelie te dienen (Hand. 15: 38), was hij door de ziekte, daarbij op de hals gehaald, tot nabij de dood gekomen, zijn leven niet achtend, het op het spel zettend, opdat hij het gebrek van uw bediening aan mij vervullen zou, omdat u zelf niet bij mij kon zijn (1 Kor. 16: 17 Filemon 1: 13 v.).

Tegenover het zenden, dat de apostel in vs. 19 vv. toezegt, komt hier een ander. Daar is sprake van een zenden van degene, die bij de gemeente de plaats van de apostel zou vervullen en haar iets zou geven; hier is daarentegen sprake van een zenden van hem, die bij de apostel de plaats van de gemeente moest innemen en voor hem iets moest doen.

Met het woord "ik heb het nodig geacht" geeft Paulus te kennen, dat hij de zending van Timotheus en zijn eigen reis naar Filippi niet eerst had willen afwachten, maar vooraf reeds iets had willen doen tot versterking en opwekking van de Filippensen. De noodzakelijkheid lag zowel in de omstandigheden, omdat toch die zending en deze reis van de apostel nog onzeker was, als in de wens van Epafroditus. Over deze weten wij niets naders; het is niet wel aan te nemen, dat hij dezelfde man zou zijn als Epafros (Kol. 1: 7; 4: 12 ; "de liefelijke. "

De bij elkaar voeging van vijf predikaten: broeder, medearbeider, medestrijder, uw afgezondene, bedienaar van mijn nooddrift is een gevolg van de liefdevolle en dankbare achting voor Epafroditus in diens betrekking tot de apostel zowel als tot de gemeente en als een betuiging van erkentelijkheid. Uit de beide woorden "medearbeider en medestrijder" kan worden afgeleid, dat Epafroditus in de dienst van het werk van Christus (vs. 30) ziek werd, omdat hij namelijk met gehele toewijding en opoffering zijn werkzaamheid voor het Evangelie en zijn strijden tegen het drijven van de tegenstanders (Hoofd. 1: 15 v.) met diezelfde werkzaamheid van de apostel verenigde.

De vermaning van de apostel in vs. 29 v. aan de Filippensen staat wellicht in verband met de toestanden van de gemeente, die in het adres Hoofdstuk 1: 1 "al de heilige in Christus Jezus, die te Filippi zijn met de opzieners en diakenen" worden uitgedrukt. Bij alle getrouwheid van het geloof lag de verzoeking tot onenigheid ten gevolge van ijdele zelfverheffing voor de hand (vgl. bij vs. 1 vv.). De geneigdheid om zichzelf te hoog te stellen, heeft tot keerzijde die, om anderen te minachten. Daarom stelt de apostel aan de gemeente de verdiensten van Epafroditus voor, waarvoor zij hem bijzondere dank verschuldigd is.

Wij leren hier, dat ziekte kan overkomen, ja, de dood zelfs kan treffen de getrouwe dienaars van Christus, ook als zij in Zijn eigen werk zijn. Had Epafroditus de dood gevonden, terwijl hij in dat werk was, hij was gelukkig geweest, want zalig zijn zij, die in het werk van de Heere sterven; zij zullen rusten van hun arbeid en hun werken.

Al is het dat de evangelieboden zich in onze dagen nog niet tot in de dood hoeven op te offeren, als zij in hun mate het loffelijk voorbeeld van Paulus, Timotheus en Epafroditus trachten na te volgen, als zij omwille van de waarheid smaadheid, verguizing en allerlei vijandschap dragen willen en als zij al hun krachten en kunnen ten dienste van de gemeente besteden en soms zelfs hun gezondheid daaraan opofferen, dan moeten degenen in de gemeente in waarde gehouden en omwille van hun werk hogelijk geacht worden; dan behoren zij met liefde en toegenegenheid te worden behandeld, opdat hun moed geschraagd, hun ijver aangevuurd en hun blijdschap hier en eeuwig moge worden bevorderd. Veel klimt dan het gebed van de gemeente op voor haar leraren. Sterk spreekt de liefde voor deze, vooral wanneer zij in nood en in bezwaar verkeren en als deze betonen, dat zij niet hun eigen voordeel maar het heil van de onsterfelijke zielen zoeken en daarvoor alles, zelfs hun eigen leven en gezondheid over hebben, dan zij een getrouwe behartiging en bekrachtiging van hun woord en onderwijs de aangename weerklank op al dat pogen, terwijl de dag van de eeuwigheid een eindeloze blijdschap levert voor leraar en gemeenten, wanneer men alles in Christelijke liefde voor elkaar is geweest en het doel van God op een heerlijke manier bereikt is.

HOOFDSTUK 3

OVER DE GERECHTIGHEID VAN HET GELOOF TEGENOVER DE VALSE APOSTELN

IV. Vs. 1-16. Wat Paulus nog meer de Filippensen te zeggen heeft, kan hij samenvatten in de vermaning: "Verblijd u in de Heere" Die aanmaning, waarmee hij reeds vaker tot vreugde heeft opgewekt en die hij aanvult door de uitdrukkelijke bijvoeging "in de Heere", om de grond aan te geven, waarop hun vreugde moet rusten, kan hij ten eerste niet verder voortzetten. Hij moet eerst bij hen aandringen, dat zij zich in acht nemen voor hen, die hen door hun Judaïsme van die grond zouden kunnen afdringen en hen zouden kunnen verleiden, om hun vertrouwen op vlees te stellen en daardoor de ware Christelijke vreugde voor zichzelf onmogelijk te maken. Hij wijst hun vervolgens aan, hoe hij, die meer dan iemand zich op zijn Jodendom had kunnen verheffen, zich omwille van Christus daarvan had ontdaan en nu alleen daar zijn gerechtigheid zocht, waar die alleen te vinden was. Hij openbaart hun nu het hele geheim van zijn geloofsleven op een manier, die evenzeer zijn ootmoedige gedachte over zichzelf, als zijn rusteloos streven naar het doel van de volkomenheid doet kennen. Hieruit kunnen dan de Filippensen afleiden, waar tegen zij nog meer behalve voor het Judaïstisch streven moet waken, namelijk tegen geestelijke slaperigheid, die zo gemakkelijk bij zulke zielen insluipst en zich zo graag in zulke gemeenten nestelt, die meer dan andere in het Christelijk zijn gevorderd en meer dan anderen doen tot bevordering van het koninkrijk van God (vs. 4-14). Nu moeten de Filippensen net als hij gezind zijn. Zij kunnen dan, alhoewel hun het een en ander op het hart lag, waarvoor zij zijn persoonlijke tegenwoordigheid hadden gewenst, ten einde onmiddellijk te kunnen samenspreken, daarop vertrouwen, dat God door de Geest van de openbaring hun bekend zou doen worden, wat recht was (vs. 15 en 16).

1. Voorts, mijn broeders, zo roep ik u toe ter voortzetting van deze brief, a) verblijd u in de Heere. Voordat ik echter hierover verder spreek, zoals in Hoofdstuk 4: 4 geschiedde, moet ik mij verontschuldigen, dat ik eerst nog over hetzelfde handel, waarover ik reeds in mijn vorig schrijven aan u heb gesproken. Dezelfde dingen toch aan u te schrijven, zoals van vs. 2 af geschiedt, is voor mij niet verdrietig, alsof daarin voor mij iets lastigs was en het is u zeker, u voelt daarbij temeer, dat hier over iets wordt gesproken, dat hoogst belangrijk is voor de zaligheid van uw ziel.

a) Jak. 1: 2. 1 Petrus 4: 13

2. a) Let, om niet, zo u ze wellicht onopgemerkt liet, onverwacht schade door hen te lijden (Rom. 16: 17), op de honden, die zich overal indringen (Luk. 16: 21), let op de kwade arbeiders, die, in plaats van het Evangelie van Jezus Christus door hun werk te bevorderen, dat integendeel, door terzijde stellen van zijn hoofdleeu over de rechtvaardigheid alleen door het geloof, tegenwerken (2 Kor. 11: 13); let op de versnijding, zoals ik het genootschap moet noemen, dat ik de erenaam van "besnijding" niet kan geven.

a) Jes. 56: 10

De valse leraars worden vergeleken met honden, die iedereen aankeffen, uit hoofde van hun twistgierigheid. Zij heten kwade arbeiders, uit hoofde van hun baatzucht en zij komen voor onder de naam van versnijding, omdat de besnijdenis, die zij de Christenen uit de heidenen opdroegen, ten aanzien van deze inderdaad niets anders was dan een versnijding of nutteloze verminking.

3. a) Want wij zijn integendeel de ware leden van de Christelijke gemeente, wij zijn de besnijding in de ware zin van het woord (Deut. 10: 6 Jer. 4: 4 Rom. 2: 28 v. ; 4: 12 Kol. 2: 11), wij, die God niet met uitwendige dienst van de wet (Hebr. 9: 9 v. b), maar in de Geest dienen (Rom. 12: 1 Joh. 4: 24) en in Christus Jezus roemen, dat Hij onze zaligheid en onze gerechtigheid is (vs. 9. Gal. 6: 14) en niet op het vlees vertrouwen, zoals zij, die daarom "versnijding" moeten heten (Gal. 6: 13).

a) Deut. 10: 16

Het woord "voorts" geeft bij Paulus steeds te kennen, dat een nieuwe afdeling begint, die in de regel het slot uitmaakt. Is zijn gemoed bewogen, dan spreekt hij aan met het woord "broeders" (vgl. Hoofdstuk 4: 8. 1 Thessalonicenzen. 4: 1. 2 Thessalonicenzen. 3: 1 Nu is het "verblijd u" een opwekking, die de apostel reeds in Hoofdstuk 2: 18 liet horen; hier komt het echter nog in het bijzonder aan op het bijgevoegde "in de Heere", want hoewel er voor hem geen andere vreugde is, waartoe hij zou kunnen opwekken, dan de vreugde in de Heere, is toch die bijvoeging zeer geschikt om stof te leveren tot nadere verklaringen. Voordat hij echter die nadere verklaringen wil laten volgen, mocht bij vóór alle dingen handelen over iets, dat de vreugde in de Heere voor de Filippensen onmogelijk zou maken. Alle blijdschap toch zou afgesneden zijn, als zij zich door de Judaïstische besnijdenis-predikers, zoals wij ze uit de brief aan de Galaten voldoende hebben leren kennen, van het ware geloof lieten aftrekken. Daarom wordt hij gedrongen dadelijk tot de vermaning in vs. 2 over te gaan en dat is een vermaning, die hij reeds vroeger en wel eveneens door een brief, herhaalde malen, zoals uit vs. 18 blijkt, hen op het hart had gedrukt. Daarop ziet dan zijn woord "dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is u zeker. " Onmogelijk kan die uitdrukking doelen op het voorgaande "verblijd u in de Heere". Er was toch voor de apostel geen reden om zich te verontschuldigen, dat hij die aanmaning herhaalde, omdat daarin niets vermoeiends of lastigs gelezen is! Ook zou het "dezelfde dingen aan u te schrijven" over hetgeen Paulus tot hiertoe over het zich verblijden van de Filippensen, in vergelijking van hetgeen nog elders voorgekomen is, geschreven had, zeker te veel gezegd zijn. Daarentegen wijst het "en het is zeker" zo bepaald mogelijk daarop, dat de apostel een gevaar, dat de zielen van de Filippensen bedreigde, op het oog heeft en over zo een wordt werkelijk gehandeld bij de vermaning, die in vs. 2 volgt. Als deze opvatting noodzakelijk dringt tot de vroeger door ons verdedigde mening, dat het "dezelfde dingen aan u te schrijven" op nog andere brieven doelt, die Paulus reeds vroeger aan de Filippensen heeft geschreven, maar voor ons zijn verloren gegaan, heeft die opvatting niets onaannemelijks. Reeds in 1 Kor. 9: 5 werden wij gedrongen tot een dergelijke veronderstelling ten opzichte van de Corinthiërs. Ook wordt bij Polycarpus, een leerling van de apostel Johannes, in de brief, die hij aan de gemeente te Filippi geschreven heeft, inderdaad een plaats gevonden, waarin deze gewezen wordt op de brieven, die Paulus aan haar heeft geschreven. Het ligt toch ook voor de hand, dat de apostel, die meer dan eens van de Filippensen ondersteuning ontving en aannam (Hoofdstuk 4: 15. 2 Kor. 11: 8 v.), hen daarvoor ook een schrijven zal hebben gezonden en als hij in Hoofdstuk 4: 15 zegt, dat de gemeente hem heeft meegedeeld tot rekening van uitgaaf en ontvangst dan wordt dat vermoeden bepaald tot zekerheid verheven. Nu was ook die tijd, toen tussen Paulus en de Filippensen zo'n wederzijds verkeer plaats vond, de toestand wel zo, dat de apostel zich gedrongen moest voelen, om zijn geliefde gemeente tegen de invloed van Judaïstische dwaalleer te waarschuwen, opdat zij niet met deze in aanraking zouden komen, noch zich door hen op verkeerde wegen zouden laten leiden. Toen toch, vooral gedurende het anderhalfjarig verblijf van Paulus te Corinthiërs (Hand. 18: 18), heeft naar allen schijn de partij van de Judaïsten zich tot een bepaalde tegenpartij tegenover hem en zijn werk gevormd ("Ac 18: 22 en "Ac 18: 23, zoals het dan ook snel daarna te Antiochië gekomen is tot de

botsing tussen hen aan de ene en Paulus en Barnabas aan de andere kant (Gal. 2: 11 vv.). Nu heeft zich de apostel wel niet reeds toen in zijn schrijven aan de Filippensen van dezelfde scherpe uitdrukkingen bediend, die hij hier in vs. 12 gebruikt. Zij zijn hem op onze plaats ingegeven door de ervaringen, die hij in de tussentijd over die personen had opgedaan en waardoor hij voldoende hun onbeschaamd opdringen, waarmee zij zich van zijn arbeidsveld probeerden meester te maken (2 Kor. 10: 15 vv.) en hun verderfelijk drijven om de gemeenten, door hem gesticht, te verderven, had leren kennen. Nadat hij nu reeds gedurende bijna een tiental jaren zich had vermoeid, om de waarde en onwaarde van de besnijdenis in het juiste licht te stellen, kan hij hen, die noch voor het ene, noch voor het andere begrip hadden, maar de besnijdenis tot een vorm verlaagden, in hun ijveren ervoor en in hun trots op het bezit ervan, de versnijding noemen, want bij hen was alle godsdienstige en zedelijke betekenis van deze ceremonie verloren gegaan. Zo waren zij, terwijl zij aan het uitwendig teken van het vlees zo groot gewicht hechtten, eigenlijk slechts lichamelijk verminkten (vgl. Lev. 21: 5. 1 Kon. 18: 28 en niet in waarheid door God geheiligden. Deze zijn nu, nadat Christus is verschenen en ook de heidenen in Zijn rijk heeft opgenomen, alleen de ware gelovigen in Christus, die God in Geest en in waarheid dienen en hun vertrouwen niet stellen op het vlees, maar op de genade, die hen in Christus Jezus wordt aangeboden en door hen aangenomen is. Zonder twijfel doelt het woord van de apostel niet zozeer op Judaïserende ketters, die te Filippi onmiddellijke invloed hadden verkregen (omdat volgens onze mening Lukas daar gedurende de jaren 52-58 gestationeerd was, waagden zij wellicht toen niet in deze Paulinische gemeente in te dringen), maar daarom geeft zich meer dat gevoel lucht, dat door hun zoeken en werken op andere plaatsen in hem is opgewekt (vgl. Gal. 5: 12). Nu wil hij door een scherpe voorstelling van hun karakter voorkomen, dat zij niet misschien, als hij de offerdood ondergaat, in Hoofdstuk 2: 17 voorgesteld, na zijn heengaan ook de Filippensen, die tot hiertoe voor hem bewaard waren gebleven, zouden verleiden (vgl. Hand. 20: 29).

4. Hoewel ik, als het werkelijk op zo'n roemen aankwam, heb, dat is ook op het vlees vertrouwen mocht. Als iemand anders, hetzij hij een Jood is, die Christus belijdt, of een Jodengenoot (Hand. 2: 11) meent te vertrouwen op het vlees, ik kan mij nog meer laten voorstaan (2 Kor. 11: 21 vv.).

5. Ik ben verheven boven de proselieten, die pas op latere leeftijd in het Oud-Testamentische verbond zijn opgenomen, omdat ik geheel volgens de wet (Gen. 17: 10 vv. Lev. 12: 3) op de achtste dag besneden ben. Ik ben uit het geslacht van Israël, van de stam van a) Benjamin (Rom. 11: 1), een Hebreër uit de Hebreëen (2 Tim. 1: 3) en wat mijn bijzondere verhouding tot het Jodendom aangaat ben ik naar de wet, wat de uitlegging en waarneming van de wet aangaat (Hand. 22: 12) b) een farizeeër; ik ben daarom de strengste sekte van de Joodse godsdienst toegedaan (Hand. 26: 5).

a) Gen. 49: 27 b) Hand. 23: 6

Om zich te onderscheiden van een Ismaëliet of Edomiet, die besneden waren en van een zoon, van een aankomeling, die op de achtste dag besneden kon zijn; maar hij was een Israëliet van nature, tot wie de voorrechten behoorden (Rom. 9: 4 v.) gemeld en had daarom, om in het vlees te vertrouwen wat enig Israëliet kon hebben. Een echte en wettige zoon van Jakob, bij zijn wettige en beminde vrouw Rachel. In deze stam was de stad Jeruzalem en de tempel van de Heere gelegen; deze stam had de ware dienst van God behouden met Juda, toen de tien stammen waren afgefallen en de kalveren te Dan en te Bethel dienden. Beiden zijn ouders dan waren Hebreëen geweest, hij was een Hebreër van vaders en moeders kant. De Arabieren hebben een gelijke wijze van spreken en bij hen wordt een echt Arabier genoemd

een Arabier uit de Arabieren. Daar waren er, waarvan de moeders Hebreïnnen waren en de vaders heidenen. Zo een was Timotheus en anderen, van die vaders Hebreëen waren en de moeders heidinnen: maar dezen werden niet zo heilig aangemerkt als die, van die vaders en moeders beiden Hebreëen waren, welke laatsten zich verhieven boven de anderen. Het Farizeïsme was de strengste gezindheid onder de Joden en bij het volk meest geacht. De apostel nu was niet alleen een Farizeeër, maar ook eens Farizeeërs zoon.

6. Naar de ijver, wat betreft de ijver, betoond voor de voorvaderlijke wet (Gal. 1: 14), ben ik een a) vervolger van de gemeente van Christus (Gal. 1: 13), naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, ten opzichte van de gerechtigheid, die door de waarneming van de wet verkregen zou kunnen worden, zijnde onberispelijk (Luk. 1: 6).

a) Hand. 8: 3; 9: 1; 22: 3, 4. 1 Tim. 1: 13

Door hetgeen Paulus in vs. 3 heeft gezegd is hij eigenlijk weer geleid tot zijn eigen persoonlijke positie. Hij toch was juist de eigenlijke drager van de daar bedoelde anti-Judaïstische richting, en de eigenlijke hoofdpersoon, tegen wie de gehele strijd werd gevoerd. Hij wil daarom met het "niet in het vlees vertrouwen" geenszins zeggen, dat het hem zou ontbreken aan gronden en aan leidingen tot dat vertrouwen; integendeel meer dan anderen kan hij in dit opzicht aanwijzen. Zo kon niemand zeggen, dat hij slechts verachtte wat hij zelf niet had.

Met de woorden "als iemand anders meent te vertrouwen" spreekt de apostel over het standpunt van de tegenstanders, om zich op hun eigen gebied met hem te meten en hen aan te tonen, dat er voor hem geen grond aanwezig was, om daarin voor hen te wijken. Hij telt dan de theocratische voorrechten naar de rij op, die hem nog een plaats geven boven zijn tegenstanders. De eerste, die het allerm minst mag achterblijven, is de besnijdenis, die volgens de wet op de achtste dag na de geboorte plaats moest hebben, waarom de later besneden proselieten, van welken onder de Judaïstische dwaalleraars makkelijk geweest kunnen zijn, bij de apostel in dit theocratisch zo belangrijk punt achterblijven. De tweede is, dat hij tot de Israëlitische nationaliteit behoorde, volbloed tegenover het halfbloed (Idumeërs) (Hand. 26: 26 v.). De derde is, dat hij behoorde tot de stam van Benjamin en hij dus geboren was uit een stam, die theocratisch trouw gebleven was, in tegenstelling tot de Efraïmitische afkomst; de vierde is de oorsprong uit Hebreeuwse ouders, zodat niet bij voorbeeld de moeder een uitlandse was.

In al deze punten zouden er echter nog velen onder zijn volk zijn, die hem minstens gelijk waren, maar behalve de besnijdenis, die op de afkomst van de vaderen wees, was de tweede voorrang van het Joodse volk de wet, die God hun had gegeven en op dit punt kon Paulus niet slechts roemen op het bezit, dat allen met hem deelden, maar ook op een persoonlijke verhouding tot deze, zoals geen ander daarop kon roemen. Hij was ten opzichte van de wet een farizeeër geweest, een medelid van de sekte, die het ten ernstigste opnam met de overlevering en uitlegging van de wet en met de wetsstudie. Hij had zijn ijver voor de wet als geen ander daardoor getoond, dat hij een vervolger van de gemeente was geworden, die in de ogen van het ongelovige Jodendom voor de vergadering van de vijanden van de wet werd gehouden. Hij had het eindelijk ook ten strengste opgenomen met zijn eigen opvolgen van de wet. Wat de gerechtigheid aangaat, die in de wet was voorgeschreven, en op haar vervulling gegrond is, was hij onberispelijk geweest in de ogen van al degenen, onder wie hij had geleefd en met wie hij zich hier vergelijkt, naar de bedoeling van zijn sekte had hij als geen ander het ideaal van gerechtigheid van de wet vervuld.

Paulus was er verre af om dit als een bewijs aan te merken, of als een wezenlijke grond van vertrouwen op God: hij veroordeelt het elders als een verschrikkelijke zonde. Al hetgeen hij daarom zal willen zeggen is: dat als een ijver voor de wet, zoals de Joden meenden, een grond was van vertrouwen, hij zich daarop met recht kon beroepen, terwijl zijn ijver zo groot was geweest, dat zij hem aangedreven had de Christenen te vervolgen, omdat hij meende dat zij die onteerden.

7. a) Maar dat alles, al hetgeen mij volgens dat standpunt, waarop men in het vlees roemt, gewin was en ook van te voren zo door mij werd beschouwd, dat heb ik om Christus wil, toen Hij mijn hoogste levensbelang werd, schade geacht, omdat het mij een hinder was geweest om tot Hem te komen en in Hem te geloven.

a) MATTHEUS. 13: 44

8. En dit is dan ook heden nog het standpunt, dat ik inneem. Ja, zeker, ik acht ook alle dingen schade te zijn a) om (tegenover of in vergelijking met) de uitnemendheid, de veel grotere waarde van de kennis van Christus Jezus, mijn Heere, die nu mijn eigendom is geworden, om wiens wil, opdat Hij mijn Heere worden zou, ik, toen het op de beslissing aankwam, al die dingen schade gerekend heb. Ik heb er mij daarom van ontlast, evenals een scheepvaarder, die alles over boord werpt om zijn leven te redden (Hand. 27: 19, 38) en sinds ik mij steeds meer er van bewust word, dat ik aan zo'n wegwerpen goed gedaan heb, acht ik die drek te zijn, vuilnis, dat men niet in zijn huis houdt, maar wegdoet opdat ik Christus moge winnen.

a) Jes. 53: 11 Jer. 9: 23 Joh. 17: 3 Kol. 2: 2

Nadat de apostel heeft aangetoond, dat hij naar de maatstaf van zijn tegenstanders hen allen overtrof, gaat hij voort: maar wat mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht. Daardoor stelt hij in zijn persoon het standpunt van de tegenstanders voor als iets, waarbij voor winst werd geacht wat voor schade te houden is, in zoverre namelijk als het van Christus afhoudt. En evenals toen, zo acht hij het ook heden nog voor schade, wat ook zijn tegenstanders mogen zeggen, die de reeds Christen geworden heidenen een aanvulling van hun Christendom door het Jodendom willen opdringen.

Niet alleen toen, bij zijn bekering, waarbij men kon denken aan een overweldigende en voorbijgaande indruk, door de openbaring van Christus op hem gemaakt, heeft de apostel zo geoordeeld, maar ook nu nog houdt hij alles voor schade, wat hem van zijn vorige goederen en voorrechten hinderlijk zou kunnen zijn om te erkennen, dat in Christus alleen het hoogste goed en daarom de bron van alle ware vreugde was. Hem toch, de verhoogde Heere, die hem toen op Damascus' weg verscheen en om wiens wil hij alles had prijs gegeven, wat hem vroeger gewin was, Hem steeds volkomener te leren kennen, dat is toch oneindig meer waard, dan al deze goederen en het is daarom billijk, dat hij alles schade acht, om de alles overtreffende waarde, die de kennis van Christus Jezus, zijn Heere, heeft.

Hoe weinig hij nu zich over dat geleden verlies kan beklagen, drukt hij uit met de woorden: "ik acht die drek te zijn". Hij verklaart het verlorene voor vuilnis (Sirach 27: 5), het was het bewaren niet waard. Met de overtuiging echter, dat de theocratische en in het algemeen alle tijdelijke voorrechten slechts vuilnis waren in vergelijking met de kennis van Christus, is bij Paulus tevens meer de bedoeling verbonden, om Christus steeds meer te winnen, waaruit duidelijk is, dat hij het bezitten van Christus voor een schat houdt, die steeds volkomener door het geloof kan worden toegeëigend.

Het "ik acht die drek te zijn" geeft de absolute onwaarde te kennen, sterker dan "ik acht die schade te zijn", dat een betrekkelijke waarde toelaat.

Bij het overgeven van hetgeen men schade acht, heeft het verlies plaats met onverschilligheid, vuilnis werpt men daarentegen haastig weg en acht men daarna noch het aanroeren, noch het aanzien meer waard.

De geestelijke kennis van Christus moet een persoonlijke kennis zijn. Ik kan Christus niet kennen door de bekendheid van een ander met Hem. Nee, ik zelf moet Hem kennen, voor mijn eigen rekening kennen. Het moet een verstandige kennis zijn. Ik moet Hem kennen niet als een droom of gezicht, maar zoals Hij Zich in het Woord openbaart. Ik moet Zijn godmenselijke natuur kennen. Zijn waardigheden, Zijn hoedanigheden, Zijn werken, Zijn vernedering, Zijn heerlijkheid. Ik moet aan Hem denken totdat ik met al de heilige begrijp, die de breedte en lengte en diepte en hoogte zij en ik de liefde van Christus moge bekennen, die alle verstand te boven gaat. Het moet een liefhebbende kennis van Christus zijn, want, als ik Hem enigszins ken, moet ik Hem liefhebben. Onze kennis van het hart gaat een massa verstandsgeleerdheid verre te boven, onze kennis van Christus moet een bevredigende kennis zijn. Wanneer ik mijn Heiland ken, zal mijn gemoed ten volle verzadigd zijn. Ik zal voelen dat ik datgene bezit, waarnaar mijn geest dorstende was. Die van dit brood gegeten heeft zal nooit honger. Tegelijk zal die kennis mijn verlangen prikkelen; hoe meer ik mijn Beminde ken, hoe meer ik zal wensen Hem beter te kennen. Hoe hoger ik klim, hoe verhevener de toppen zullen zijn, die zich voor mijn voeten opdoen. Hoe meer ik verkrijg, hoe meer ik nodig zal hebben. Zoals de schat van de gierigaard zal mijn goud mij steeds meer doen begeren. Tenslotte zal deze kennis van de Heere Jezus Christus een gelukkige kennis zijn. Zij is zo verheven, dat zij mij soms boven al de beproevingen, twijfelingen en smarten zal opheffen en, terwijl ik haar geniet, zal zij mij iets meer maken dan de mens uit een vrouw geboren, die zat van dagen en zat van onrust is, want zij zal mij bekleden met de onverderfelijkheid van de altoos levende Heiland en mij omgorden met de gouden gordel van Zijn eeuwige vreugde. Kom, mijn ziel, zet u neer aan de voeten van Jezus en laat u door Hem onderwijzen.

Dat wij hier aan geen zuivere bespiegelende kennis, die het hart onverschillig en werkeloos laat, te denken hebben, maar aan een verlichte kennis, waardoor de apostel de Verlosser niet alleen in Zijn hoge waardigheid en volmaakte verzoening had leren kennen, maar ook vooral in het personeel en onberekenbaar belang, dat hij in dat alles had voor zichzelf, met dat gevolg, dat hij Christus door het geloof tot zijn Zaligmaker had aangenomen, Hem hartelijk lief had, en als zijn gebiedende Heer blijmoedig gehoorzaamde. Aan deze kennis wordt een toenemen toegeschreven, zowel vanwege de belangrijke waarheden, die zij in zich behelst, als vanwege de heerlijke uitwerkselen, die daaruit voortvloeien. Wat een wonder, dat de apostel zijn hart niet stelde op en zijn genegenheden niet gaf aan zijn vleselijke voorrechten, noch aan alle andere aardse voorrechten, wanneer hij het in vergelijking bracht met de uitnemendheid, de onnadenkelijke voortreffelijkheid van de kennis van Christus Jezus, zijn Heer.

Aldus vereert de ware Christen God in de geest, verheugt zich in Jezus Christus en vertrouwt nergens op, waarop de onwedergeborene bouwt. Hoe weinig verschillen velen, die vertrouwen hebben in het vlees, van Saul de vervolger. Hun geboorte uit Christen-ouders, hun doop en hun vormen van godsdienst kunnen nauwelijks in vergelijking komen met hetgeen de apostel onderscheidde. Maar waar is hun strengere zedelijkheid en hun ijver? Toch vertrouwen zij op hun bekrompen of voorgewende werken en vormen en oordelen ze te kostbaar, om ze voor Christus en Zijn zaligheid te verruilen.

De rechtvaardigheid, die een schuldig zondaar beveiligd voor de scherpste van Gods wrake, is de gerechtigheid van Christus; Hij is ons geworden rechtvaardigheid van God. Deze rechtvaardigheid wordt hier genoemd de rechtvaardigheid van God, uit hoofde van de bestemming, beschikking en aanneming daarvan. En de rechtvaardigheid van het geloof, omdat deze rechtvaardigheid de onze wordt door het geloof.

9. En dit is mijn enige begeerte, dat ik in Hem gevonden word, als ten nauwste en ten innigste met Hem verbonden, niet hebbend mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar, zoals het volgens de orde van het heil bij mij ook moet zijn (Rom. 3: 22, 28; 9: 30; 10: 3, die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, a) die uit God is door het geloof.

a) Rom. 1: 17

Staat het "opdat ik Christus moge gewinnen" duidelijk tegenover het "ik heb al die dingen schade gerekend", dan correspondeert het "en in Hem gevonden worde" met het "ik acht die drek te zijn. " Paulus wil echter in Christus zijn gevonden als iemand, die niet zijn gerechtigheid heeft, die uit de wet is, maar die voortkomt door het geloof in Christus, namelijk de gerechtigheid, die door God aan het geloof wordt toegerekend. Met "mijn gerechtigheid" geeft hij te kennen een eigen, door hem zelf verworven gerechtigheid. Met haar is in tegenstelling de gerechtigheid, die van God komt, terwijl aan de gerechtigheid uit de wet de gerechtigheid door het geloof van Christus wordt tegengesteld; van God komt echter de gerechtigheid als een aan het geloof toegerekende. Vgl. Rom. 4: 5

De gerechtigheid van het geloof heeft haar voorrang boven de gerechtigheid uit de wet in de Schepper, aan wie zij haar ontstaan te danken heeft, in het middel, waardoor zij tot stand komt, dat is het geloof, dat de Middelaar aangrijpt en vasthoudt, maar ook in de ervaringen, die zij maakt en die tot in de eeuwige heerlijkheid voortduren. Daarover handelen dan de beide volgende verzen.

10. Opdat ik Hem ken in de heerlijkheid van zijn persoon, dat toch alleen mogelijk is bij het bezitten van de gerechtigheid van het geloof en behalve Zijn persoon ook de kracht van Zijn opstanding, a) en de gemeenschap van Zijn lijden, dat ik in Hem bevonden wordt als een, die ook in dat opzicht onafscheidelijk met Hem verbonden ben, Zijn dood, waartoe toch reeds de aanvang gemaakt is, gelijkvormig wordend.

a) Rom. 8: 17. 2 Kor. 4: 10. 2 Tim. 2: 11 en 12. 1 Petrus 4: 13

Als Paulus zegt: "opdat ik Hem ken" en de kracht van Zijn opstanding, en de gemeenschap van Zijn lijden" wil hij nadat verklaring geven van de "uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus", waarvan hij in vs. 8 had gesproken. Eerst spreekt hij in het algemeen de grote persoonlijke inhoud uit van de kennis, die zich uit de rechtvaardigheid van het geloof ontwikkelt, vervolgens haar belangrijkste, en vooral voor de apostel in zijn toestand belangrijke zakelijke voorwerpen. Hij doet dit uit zijn eigen, zeer rijke ervaring, die hem de bijzonder grote uitnemendheid van de kennis van Christus het heerlijkst had doen kennen. Dat "kennen", zonder hetwelk geen geloof kan bestaan en dat in de verdere ontwikkeling er ook op volgt, is niet het theoretische verstandelijk kennen, maar het leren kennen, dat in zich een kracht tot zaligheid is en door ervaring verkregen wordt.

De kracht van Zijn opstanding is niet slechts de opwekkende en vermanende kracht, die van de opgestane in verhoogde Heiland uitgaat, terwijl Hij, na Zich ter rechterhand van God

gesteld te hebben, nu met Goddelijke macht de vruchten van Zijn verlossing aan de gelovigen schenkt; het is meer de kracht, waardoor Hij als de Opgestane, nadat Hij ons van de straf van de zonde verlost en de oude mens in ons gekruisigd heeft, in ons opstaat en eeuwig zegenrijk leeft, tot Hij ons tot Zijn heerlijkheid heeft verheven. Zullen wij deze kracht van Zijn opstanding niet slechts in haar eerste beginselen, maar ten volle aan ons ervaren, dan is het noodzakelijk, dat de gemeenschap van Zijn lijden ons ten deel wordt. De oude mens, met Christus gekruisigd, moet ook met Hem hier op aarde een langzame, smartelijke en zekere dood sterven. Het inwendige en uitwendige leven van de Christen op aarde is een leven van lijden, een leven in smart over eigen zonde en die van anderen, over de nood, de bezwaren, de strijd, ja de schijnbare neerlagen van de kinderen van God. Dit lijden is het lijden van Christus zelf, niet slechts lijden aan het Zijn gelijk. Hij draagt dat met Zijn leden; Zijn strijd en hun strijd is dezelfde; het is één zaak, waarvoor, "één kracht" waarin zij strijden, het is één overwinning en een kroon, die Hij verworven heeft en die Hij hun schenkt.

De leer van een opgestane Heer is zeer dierbaar. De opstanding is de hoeksteen van het gehele gebouw van de Christenheid. Het is de sluitsteen van de boog van onze behoudenis. Het zou een boekdeel beslaan, om al de stromen van levend water te beschrijven, die uit deze éne heilige bron, de opstanding van onze lieve Heer en Zaligmaker Christus Jezus vloeien, maar te weten, dat Hij is opgestaan en als zodanig gemeenschap met Hem te hebben, omgaande met de verrezen Zaligmaker, door een verrezen leven te bezitten, Hem het graf te zien verlaten, door zelf het graf van wereldsgezindheid te verlaten, dit is nog dierbaarder. De leer is de grond van de bevinding, maar omdat de bloem liefelijker is dan de wortel, zo is de bevinding van de gemeenschap met de opgestane Heer liefelijker dan de leer zelf, ik zou wensen dat u zo geloofde, dat Christus opgestaan is uit de dode, dat u er van kon zingen en er allen troost van hebben, die u met mogelijkheid uit deze welverzekerde en wel van getuigenis voorziene dood kon trekken, maar ik smeed u, houdt u zelfs daarmee niet tevreden. Ofschoon u Hem als de discipelen niet met lichamelijk oog zien kunt, nochtans zeg ik u, tracht er naar, Christen, Jezus door het oog van het geloof te zien; en ofschoon u Hem als Maria Magdalena niet kunt aanraken, nochtans kunt u het voorrecht hebben tot Hem te spreken en te weten, dat Hij opgestaan is, omdat u zelf in Hem tot een nieuw leven bent opgestaan. Een gekruisigde Zaligmaker te kennen, die al mijn zonden gekruisigd heeft, is een hoge graad van kennis, maar een opgestane Heer te kennen, die mij gerechtvaardigd heeft en verzekerd te zijn, dat Hij mij een nieuw leven gegeven heeft, door mij een nieuw schepsel te maken, door Zijn eigen nieuwheid van het leven, dit is een edele ondervinding. Mocht u beide, Hem en de kracht van Zijn opstanding, kennen. Waarom zouden zielen, die door Jezus levend gemaakt zijn, de grafklaren van wereldsgezindheid en ongeloof dragen? Sta op, want ook de Heere is opgestaan.

11. Hiervoor werk ik, of ik, als eens de dag van Zijn heerlijkheid daar is enigzins moge komen (Efez. 4: 13) tot de wederopstanding van de doden en wel tot die, die een opstanding van het leven is (Joh. 5: 29 Luk. 20: 35 v. 2 Kor. 4: 10).

Met de woorden "Zijn dood gelijkvormig wordend", (vs. 10) welke woorden op het boven in vs. 9 gezegde "in Hem gevonden wordt" moeten terugslaan, wordt de toestand uitgedrukt, waarin de apostel door de ervaring van het lijden van Christus tenslotte wordt gebracht. Er wordt daar niet gesproken van iets, dat hij aan zichzelf volvoeren moet, zoals bij het woord in Gal. 2: 19; 5: 24 het ene opzicht en bij het woord in Matth. 10: 38 andere het geval is, maar over iets, dat Hem wordt aangedaan. Terwijl nu volgens de aanwijzing in Joh. 21: 19 Petrus, wat de manier van sterven aangaat, gelijk gesteld wordt met de dood van Christus, kan Paulus zo'n gelijkstelling voor zich verwachten in dat opzicht, dat een geweldige dood hem wacht,

ten gevolge van zijn overlevering aan de heidenen door de Joden (vgl. Hoofdstuk 2: 17). Dat hing met zijn prediking van de gerechtigheid zonder de werken van de wet, alleen door het geloof (Rom. 3: 28) ten nauwste samen (vgl. Gal. 5: 11). Reeds onder de kerkvaders lieten enigen dat, wat de apostel in vs. 11 van zijn komen tot de opstanding van de doden op de jongste dag schrijft, niet op de algemene opstanding op de jongste dag doelen, maar op de eerste opstanding in Openb. 20: 5 gemeld (vgl. 1 Kor. 15: 23). Zij hebben daarin juist gezien dan de meeste latere uitleggers, die het andere aannemen. Paulus gebruikt voor "opstanding" niet alleen een samengesteld zelfstandig naamwoord, dat op zo'n voorlopige opstanding wijst, op een verkiezing onder de doden, zoals die in Openb. 20: 5 werkelijk wordt gevonden, maar hij stelt ook zijn verwachting enigermate problematisch voor: "of ik ook enigszins mocht komen tot die buitengewone opstanding van de doden. " Bij de eerste opstanding zal het woord van Christus aan de twaalf (Matth. 19: 28. Luk. 22: 30) worden vervuld: "u zult zitten op tronen, oordelend de twaalf geslachten van Israël. " Maar ook de apostel van de heidenen zal niet ontbreken, want die niet hadden aanbeden het van die noch zijn beeld en niet ontvangen hadden zijn kenteken aan hun voorhoofd en aan hun hand, behoren toch tot de heidenwereld en zijn eveneens aan zijn oordeel onderworpen, als de onthoofding om de getuigenis van Jezus en om het Woord van God aan het oordeel van de twaalf (Openb. 20: 4).

12. Met hetgeen ik in vs. 7 vv. mij als loon heb toegeschreven wil ik niet van mij beweren, dat ik het voorgestelde doel met de prijs, die mij ten dele wordt (vs. 14. 1 Kor. 9: 24 al gekregen heb, of wat ik al volmaakt ben, zodat ik nu niet meer zou hoeven te lopen en te strijden (1 Kor. 4: 8); maar ik jaag ernaar met een laatste en nog in het bijzonder verhoogde inspanning van al mijn krachten, of ik het doel, dat reeds met de kroon in mijn nabijheid is (2 Tim. 4: 7 v.), ook grijpen mocht, waarom ik door Christus Jezus ook gegrepen ben, als Hij Zich op de weg naar Damascus van mij meester maakte voor Zijn rijk en Zijn dienst (Joh. 8: 11). Met zo'n daad van Hem moet nu ook mijn wandel van mijn kant overeenkomen.

De woorden van de apostel in de voorgaande vijf verzen zouden ondanks zijn ootmoedige manier van uitdrukking, zo kunnen worden misverstaan, dat hij zichzelf een bijzonder hoge graad van Christelijke volkomenheid zou willen toeschrijven. Dit geeft hem nu aanleiding om zo'n verkeerde opvatting door een bepaalde verklaring te voorkomen.

De apostel spreekt van zichzelf, van zichzelf in het bijzonder en zoals hij dat van vs. 4 Php af gedaan heeft, in tegenstelling tot hen, die hij kwade arbeiders genoemd heeft, zo ook in het volgende met een bepaalde tegenstelling.

Als hij zich nu tegen een verkeerde verklaring van de getuigenis, vroeger over zichzelf gegeven, verzet, namelijk tegen de verkeerde opvatting, als ware gezegd, dat hij het reeds gegrepen had, of reeds volmaakt was, dan is hetgeen hij nog niet had gegrepen, zoals vanzelf spreekt, geheel hetzelfde als hetgeen hij verkrijgen moet en eveneens, zoals vanzelf spreekt, datgene waarin het laatste voor de Christen bestaat: het ligt aan het einde van zijn weg, die uitloopt op het zalige leven van de eeuwigheid. Alleen noemt Paulus het niet, omdat hij niet wilde zeggen wat hij nog niet verkregen had, maar dat het verkrijgen nog niet als een feit van het verleden achter hem lag. Het "volmaakt ben" geeft een toestand van het zijn te kennen; wat het "gegrepen" is voor het hebben, is het "volmaakt" voor het zijn; tegenstelling tegenover beide is het "ik jaag ernaar", want als ik reeds verkregen heb, hoef ik er niet meer naar te jagen en als ik aan het doel ben, heb ik niets meer vóór mij. De apostel legt intussen de nadruk op de tegenstelling alleen naar de eerste kant: "ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben. " Nadat hij gegrepen was door

Christus, die als het ware achter hem was, om Zich van hem meester te maken, zo staat nu ook een grijpen hem voor ogen en met dit uitzicht jaagt hij daarheen. Hij snelt daarom voorwaarts als één, die hoop mag hebben op het grijpen. Daarentegen is het verre van hem ervoor gehouden te willen worden, dat hij reeds gegrepen had of reeds volmaakt en aan zijn doel gekomen was.

13. Broeders, zo moet ik u hier in het bijzonder aanspreken, omdat ik er grote prijs op stel, dat ik bij u geloof vind voor hetgeen ik zeg: ik acht niet, dat ik zelf het gegrepen heb.

Telkens voelt de gelovige het weer en telkens dieper hoe de dagen van de verflauwing, van de vertraging, van de verkleving aan het stof de treurigste dagen van het leven zijn; telkens hoe elke afwijking, elke verloochening, elke zonde een nevel spreidt over zijn ziel, hoe de helderheid van de hoop en de vrijmoedigheid van het geloof in vaste verhouding staan tot de heiligheid van het leven, hoe de roeping en de verkiezing door het jagen naar de volmaaktheid wordt vastgemaakt, Duizendmaal heeft hij met bittere hartetranen zijn afwijkingen beweend; duizendmaal heeft hij in het vuur van de vernieuwde liefde voor zijn Heiland, die trouw bleef ook waar hij ontrouw was en Zichzelf niet verloochenen kan, duizendmaal na een vernieuwd teken van Zijn gunst, een vernieuwde bemoediging op de weg, een gevoel gehad, alsof hij nooit meer door zonde Hem zou bedroeven, die Hem gekocht had met Zijn bloed, die hem behoudt door Zijn leven. En toch - niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben! Hoe groot moet de kracht van de zonde zijn, dat ook daar, waar haar macht gebroken is, haar tegenkanting nog zo blijft. Wat een ellendig mens is en blijft hij, voor wie de volmaakte Zoon van God al Zijn bloed heeft overgehad! Welke onwaardigen behaagt het Hem Zijn volk, Zijn uitverkorenen, Zijn heilige en beminden, ja ook Zijn volmaaktten te noemen! Hoe vergaat, hoe blijft tot de einde toe afgesneden alle roem, behalve die in Zijn genade alleen! Voorwaar, hier komt ootmoed te pas, ootmoed, die bij zovelen een ongepaste verhindering voor het geloof en de verzekering van de zaligheid, of liever een ongepast voorwendsel voor ongeloof is. Ootmoed, waardoor de ziel zich te dieper in het stof buigt wegens haar blijvende onvolmaaktheid naarmate zij zekerder is van de genade, die haar is te beurt gevallen. Spreek ons van geen ootmoed, die van het kruis van Christus en het genot van de zaligheid terugblijft. Wat is zijn dubbelzinnige verbrijzeling bij hetgeen die harten gevoelen, die roemende in het kruis van hun Heere en de geopende hemel ziende, bedenken, hoe zij behoren te wezen in heilige wandel en godzaligheid en hoe zij zijn! Maar deze verootmoedigende overtuiging van blijvende onvolmaaktheid is tegelijk ten hoogste heilzaam. Heilzaam is zij juist door verootmoedigd te zijn. Zij strekt tot groter verheerlijking van Gods genade, tot inniger waardering van de hulp en gemeenschap van Christus; tot vermeerdering van hemelsgezindheid; tot overvloediger betoning van zachtmoedigheid over de naaste.

14. Maar dit kan ik zeggen, dat het mijn denken en peinzen, mijn doen en laten is. Een ding doe ik, vergetende hetgeen achter is, de hele reeds afgelegde weg en strekkende mij tot hetgeen voor is, met voorovergebogen bovenlijf (als kon het einde nog sneller worden gegrepen dan de jagende voeten het kunnen naderen), a) jaag ik naar het wit, zonder mij door iets te laten ophouden. Ik heb geen andere gedachte, dan hoe ik moge komen tot de prijs van de roeping van God, tot het heerlijk kleinood, waartoe ik door God zelf geroepen ben (1 Tim. 6: 12) en die roeping is van de hemel (Hebr. 12: 25) een die van boven is in Christus Jezus.

a) 1 Kor. 9: 24. 2 Tim. 4: 7

Paulus heeft niet in het belang van zijn polemieken tegen de dwaalleraars in vs. 12 een verkeerde gedachte, die bij zijn vroegere getuigenis over zichzelf kon ontstaan, bestreden, maar om de Filippensen, die door hun verkeerde gedachte van Christelijke volmaaktheid, waarover reeds in Hoofdstuk 2: 2 vv. werd gehandeld, gemakkelijk tot zo'n misverstand konden komen. Daarom volgt nu hier niet slechts een nadrukkelijke herhaling van de gedachte, maar ook de aanspraak aan hen "broeders!" en een "ik", dat opzettelijk vooraan geplaatst is, welks tegenstelling geen anderen zijn, die van de apostel die mening mochten hebben, maar anderen, die van zichzelf zo'n mening hebben. Evenals dan vs. 13 overeenstemt met de eerste helft van vs. 12, wordt in vs. 14 de tweede helft het "ik jaag er naar" verder uiteengezet. Als een middelstuk tussen de beide staat "vergetende wat achter is en strekkende mij tot hetgeen voor is" wat de juiste manier te kennen geeft van het jagen naar het doel. Deze bestaat namelijk daarin, dat men vergeet wat achter is en zich uitstrekt naar hetgeen voor is. Met beide uitdrukkingen worden de beide delen van de baan genoemd, waarvan de een reeds doorlopen is, de andere nog moet worden doorlopen, zodat men dus onder hetgeen voor is, niet het doel zelf hoeft te verstaan. De voortgang, reeds in de Christelijke volmaaktheid gemaakt, moet niet een voorwerp zijn van onze zelfbeschouwing en welbehagelijke overdenking, de gedachte moet geheel gericht zijn op hetgeen moet worden bereikt, zoals een wedloper de reeds afgelegde weg niet meer bekommert, maar die, die vóór hem ligt.

De apostel jaagt daarbij niet in het onzekere voort, maar naar het vastgestelde doel van de volle toeëigening van Christus tot de prijs van de overwinning, die daarboven de strijder, die overwint, wacht. Het is hier niet te doen om een prijs, zoals die wel op aarde de overwinnaar toegelegd wordt, maar om de prijs, die een hogere roeping ons voorhoudt en die, omdat deze roeping uitgaat van die God, die boven in de hemel woont, slechts een eeuwige en onvergankelijke kan zijn.

De spreekwijs is weer ontleend aan de lopers in de renbanen van de Grieken, die in hun ijver het hoofd, de handen en het hele lichaam voorwaarts strekten, om hun medeburgers voorbij te streven en de weg, die nog over was, met alle mogelijke spoed af te leggen. De apostel schildert ons de ernst en ijver, waarmee hij bezielde was, om vorderingen te maken in de loopbaan van de gerechtigheid, niets onbeproefd te laten om in de kracht van heiligheid gedurig toe te nemen. Zij, die in de renbaan liepen, werden daartoe plechtig en bij name geroepen. Zo was Paulus ook door God geroepen op de weg naar Damascus. Deze roeping, die hij elders een hemelse roeping noemt, heet hier de roeping van God, die van boven is, omdat zij uit de hemel geschied was en hem hemelsgezind gemaakt had. Deze goddelijke en hemelse roeping was geschied onmiddellijk, door Christus Jezus. - De geroepen lopers werd een prijs voorgesteld, de prijs van Paulus roeping was de volmaakte heiligheid en gelukzaligheid, die in de hemel genoten worden. - Dit was het wit, het doel, waarnaar de Apostel jaagde, voor zover hij al zijn krachten met een onvermoeide ijver, inspande, om de heerlijke prijs, die aan het einde van de loopbaan was opgehangen, te krijgen.

15. Zo velen dan als wij volmaakt zijn (1), reeds boven het aanvangen in de Christelijke staat zijn gevorderd tot de rijpheid van de mannelijke leeftijd (1 Kor. 2: 6; 3: 1 vv. 1Co 2. 6 Hebr. 5: 12 vv.) laat ons dit voelen, wat ik zo-even als de ware stemming van de Christen in mijn persoon heb voorgesteld, namelijk bij ootmoedige geringschatting van zichzelf een rusteloos voorwaarts streven; en als u iets anderzins voelt, als u over enig ondergeschikt punt nog in het onzekere bent, doordat het een of het ander bij u nog niet tot volkomen helderheid is gekomen, ook dat zal u God openbaren door Zijn Geest, die een Geest van de openbaring is (Efeze. 1: 17).

"Leugen" is de wortel van de zonde geweest en "de vader van de leugen een mensenmoordenaar vanaf het begin. " Gevolg hiervan was, dat de nu in zonde en dood geboren mens evenmin als Satan "in de waarheid" kan staan. Vandaar dat de zondaar vanzelf, zijns ondanks, in een leugenwereld leeft, in een onware toestand verkeert, in een onoprechte dampkring ademt en zo van alle kanten in de strikken van dit leugenachtig wezen verward raakt, dat "oprecht zijn" niet in een enkele zaak, maar als toestand, een voor hem onbereikbaar ideaal is. Ja, zo afschuwelijk staat het zelfs met deze leugen, dat men er te dieper in raakt hoe verder men in het heilige doordringt. Een onbekeerde kan nog eens waar zijn in een gewone zaak van het huiselijk leven, maar woelt hij zich op in de heilige dingen, dan komt alles anders voor hem te staan, dan het is, ziet hij zichzelf nooit dan in een valse spiegeling en is al zijn vroomheid niets dan verraad aan zijn eigen ziel gepleegd. Vandaar de onbegrijpelijke zelfverblindende afgoderijen, zelfs van de hoog beschaafde Grieken; vandaar de leugenachtige waan, die nu weer klooke mannen in een kloppende tafelpoot een orakel doet zien; vandaar de vloek van het Farizeïsme, waaraan het heilige niet kan ontkomen; vandaar eindelijk ook de ontredde kerk van de Heere, zodra "de leugen" in haar kruipt. Dat "leugenachtig wezen" nu kan geen mens, wie ook, het zij uit eigen hart uitnemen, het zij van zich weren in zijn omgeving en zolang God Almachtig hem niet op voor ons onbegrijpelijke manier overzet van dat wrak van de leugen op de vaste bodem van de waarheid, blijft hij onoprecht; onoprecht in de wortel van zijn wezen; onoprecht ook al spreekt hij waarheid naar zijn beste weten; dan zelfs onoprecht als hij bidt. Maar gebeurt dat onbegrijpelijke dan ook aan hem, grijpt God hem aan, wordt hij uit dat glibberachtige, verraderlijke, leugenachtige wezen uitgenomen, opgetrokken en overgezet op het terrein van de waarheid en het ware leven, o, dan is ook zijn ziel oprecht gemaakt, oprecht zijn ademtocht en oprecht zijn bidden, ook al is het, dat het slib, dat aan zijn voetsool bleef hangen, hem ook op dit heilig terrein nog telkens doet uitglijden en zelfs het anders spreken, dan zijn hart meent, hem door een verduistering van genade nog een enkele maal overkwam. Oprecht van staat en wezen is een ieder, die uit het web van de leugen is losgewikkeld en die nu God aanziet zoals Hij is en zichzelf bezielt zoals hij er aan toe ligt en de wereld in haar holheid, ijlheid en nietigheid doorgluurd heeft en nu weet wat er is van het woord van de mensen, en ook weet wat er van Gods Woord aan is en zo de wereld van zijn dromen, de God van zijn inbeeldingen, de hoogheid van zijn eigenwaan, ja, heel het onwaarachtig toneel en de geveinsde vertoning van zijn leven en aanzijn voor waarheid, voor harde, maar dan ook sterkende en verfrissende waarheid heeft uitgeruild. Spreekt dus Paulus van onze "geheel oprechte geest en ziel en lichaam; " gewaagt hij van een feestvieren "in de geheel ongezuurde broden van de oprechtheid", of ook lezen we van Job, de hard beproefde lijder: "Hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid", dan is in deze oprechtheid niets te loven noch groot te maken dan de macht van God, die deze begunstigden uit de wereld van de leugenachtige inbeelding in de wereld van Zijn waarheid heeft overgezet, op het gevaar af dat zij nog een nawerking van leugen in zijn heilig erf indroegen. Paulus zegt: "Zovelen wij dan volmaakt zijn, laat ons allen naar dezelfde regel wandelen; " als hij de gemeenten aanspreekt als "heilige en beminde broeders; " als hij roemt "alle dingen te kunnen doen door Christus, die hem kracht geeft; " of ook als Johannes de uitspraak neerschrijft, "dat wie uit God geboren is, niet zondigen kan. " Van al deze Schriftuurplaatsen nu zal ons blijken, dat zij, met wat kunst of machinatie ook, nooit zó kunnen of mogen uitgelegd, dat ze ooit of te immer "een volmaaktheid van de trappen", - en die alleen is in geschil - reeds hier op aarde leren zouden. Maar dat zij integendeel geen andere volmaaktheid prediken noch toelaten, dan òf die van het standpunt, waarop Christus ons plaatst, òf die van het heil, dat in Christus verborgen ligt, òf die van de groei naar onze mate, òf eindelijk die van de delen, waarin ons wezen uiteenvalt. Van het nieuwe "levensstandpunt" spreekt Paulus b. v. Kol. 1: 28 : "lerend in alle wijsheid, opdat wij een ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus. " Van het "plaatsbekledend" heil dat "in

Christus" geheel afgewerkt gereed ligt, schrijft hij bijvoorbeeld aan dezelfde gemeente van Kolosse (2: 20): "En u bent in Hem volmaakt, die het hoofd is van alle overheid en macht. " Van de gorei naar onze mate heet het bijvoorbeeld in Hebr. 5: 14 : "Maar de volmaakt is het vaste voedsel. " En eindelijk van de volmaaktheid "van de delen" van ons geestelijk wezen lezen we in 2 Tim. 3: 17 : "Opdat de mens van God volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust. " Terwijl omgekeerd de volmaaktheid van de trappen ten stelligste weersproken wordt, al was het slechts in dit éne ontvullend woord van de man, die ons allen vooruit was: "Niet dat ik het al gegrepen heb, of al volmaakt ben, maar ik jaag er naar, of ik het grijpen mocht. "

16. Maar omdat wij toe gekomen zijn, omdat wij tezamen juiste begrippen hebben verkregen over de weg van de zaligheid, alleen door de genade, die in Christus Jezus is, laat ons daarin naar dezelfde regel wandelen, zodat wij ook alleen en ten allen tijde bij genade leven (Gal. 6: 15 v.) a) laat ons, zoals ik daartoe reeds in Hoofdstuk 2: 2 heb aangemaand, hetzelfde voelen, ook eensgezind zijn in alles wat uit deze grondregel voortvloeit (1 Joh. 2: 20, 27 Spr. 2: 6 v.).

a) Rom. 12: 16; 15: 5. 1 Kor. 1: 10. 1 Petr. 3: 8

Als de apostel zegt: "zo velen als wij volmaakt zijn" laat hij het aan het oordeel van de lezers over, of zij tot de klasse van de volmaakt behoren, of liever, het is een oproep aan hen allen, dat zij zich als volmaakt betonen.

"Volmaakt" wil hier niet zeggen de reeds bereikte voltooiing, zoals in vs. 12 maar de zedelijke rijpheid, die verschilde in graden bij de gelovigen; toch behoort bij de ware Christelijke staat, zodra deze het eerste aanvangen reeds voorbij is, die Christelijke volheid, waarbij men geen kind in Christus meer is (Matth. 5: 48. 1 Kor. 14: 20 Kol. 4: 12). De apostel laat het nu aan het geweten van ieder in het bijzonder onder zijn lezers over, of hij voor zich onder het getal van de volmaakt behoort. Hij sluit echter zichzelf in het predikaat in, terwijl hij toch boven reeds ontkend heeft volmaakt te zijn. Hierdoor stelt hij alle verkeerd begrip of misbruik tot geestelijke hoogmoed terzijde en laat dan door het "dit voelen" alleen plaats voor het bewustzijn, dat het tot een teken van een volmaakte behoort, het er niet voor te houden, dat men reeds volmaakt is.

In de ootmoedige waardering van zichzelf en het rusteloos voorwaarts streven, dat de apostel in zijn voorbeeld heeft laten zien, maar niet in hoogmoedige traagheid, die zich reeds volmaakt waant en daarnaar niet meer streeft, berust de enig ware volmaaktheid van de Christelijke gezindheid, zoals die hier op aarde kan worden bereikt. Paulus laat niet na zichzelf mee op te wekken tot een vasthouden aan dit waar Christelijk standpunt en hoopt met blij vertrouwen, dat, waar de Filippensen "iets anders voelen" God hen het juiste licht zal ontsteken, zoals Hij hun reeds zoveel had geopenbaard.

Hij zou het zeker wel niet nodig hebben geacht om deze verzekering er bij te voegen, als hij geen aanleiding had gehad, de Filippensen over een bedenking, die geuit was, gerust te stellen. Hun verlangen, dat, zoals zij meenden, hopeloos was, het verlangen om hem weer bij zich te zien, zal ook daarin zijn grond hebben gehad, dat zij over veel, waarover zij in onzekerheid waren en misschien vreesden in dwaling te zijn, door hem ingelicht wilden worden. Nu vermaant hij hen om in de hoofdzaak van het Christendom juist gezind te zijn en stelt hen gerust over het onduidelijke in sommige punten, dat zeker voor dwalingen doet vrezen, door de verzekering, dat God het hen niet zal laten ontbreken aan de nodige kennis,

zoals hij ook in Hoofdstuk 1: 9 voor hen heeft gebeden, dat hun liefde meer en meer rijk moge worden in alle kennis en ervaring.

Alles, wat de apostel vroeger heeft gezegd van de gerechtigheid van het geloof en het lopen tot het voorgestelde doel is de hoofdregel van het Christelijk leven van alle mondige en gevorderde Christenen. Houdt men deze vast, dan staat men onder goddelijke leiding en besturing en alle geringere denkwijzen worden door de Heere zelf terechtgebracht, die door de openbaring van Zijn Geest ons steeds meer en meer is al Zijn waarheid inleidt; maar van de grond, waarop men met zijn gehele leven reeds gebouwd is, mag men niet wijken.

Aan de waarheidszin zal nooit de terechtwijzende leiding en openbaring van de Geest van de waarheid ontbreken, evenmin als ook slingeringen kunnen ontbreken.

V. Vs. 1-Hoofdst. 4: 3. Nog in een ander opzicht moet de apostel dringen tot het navolgen van hem en van zijn medearbeiders. Hem komen die velen in de verschillende Christelijke gemeenten voor de geest, die hij bepaald vijanden van het kruis van Christus moet noemen, omdat zij hun vlees met de lusten en begeerlijkheden niet willen kruisigen, maar zich overgeven aan de dienst van de buik en een leven in aardsgezindheid leiden. Ook heeft hij vroeger reeds vaker voor hun verleidelijk voorbeeld gewaarschuwd; nu echter is hun epicureïsme nog verder gegaan en reeds is het met hen zo ver gekomen, dat zij rechtstreeks de verdoemenis tegemoet gaan. De Filippensen moeten met volharding het oog gevestigd houden op hen, wier wandel in de hemel is en ter harte nemen, welk een toekomst deze tegemoet mogen zien, opdat zij dezelfde weg bewandelen (vs. 17-21). Terwijl de apostel met recht innige hartelijkheid voor zijn geliefde Filippensen al deze vermaningen, die op een blijven in de Heere aandringen, eindigt, voegt hij er nog een bijzondere vermaning bij. Zij is gericht aan twee vrouwen, die hij met name noemt. Veel belang stelt de apostel er in, dat eendracht tussen hen komt in plaats van haar tegenwoordige onenigheid. Hij roept een, die hij ook bij name noemt, op om de bemiddelaar van de vrede te zijn, terwijl de betekenis van die naam hem recht geeft op diens bijstand te hopen (Hoofdstuk 4: 1-3).

EPISTEL OP DE DRIEENTWINTIGTE ZONDAG NA TRINITATIS

Als men in het Evangelie van deze dag (Matth. 22: 15 vv.) het aangezicht van Christus beschouwt, wat ziet men dan? - het aangezicht van de man van onbestraffelijke en onnavolgbare wandel, wiens voorbeeld zich helder en duidelijk voor alle ogen verheft en niet minder dan het woord van God, dat van Hem afstraalt, een licht op onze weg en een lamp voor onze voet kan worden genoemd. Nu wandelt de apostel in dat licht van het voorbeeld van Christus en hij is daardoor als een lichtende maan, terwijl de door Paulus verworpen ergernissen en kwade voorbeelden, die een tegenhanger zijn tot de listige, lerende, op verderf peinzende listigheid van de Farizeeën en Herodianen, als strikken zijn, die op duistere wegen liggen uitgespreid, om de heilige te doen vallen.

Het epistel spreekt van het einde van de vijanden van het kruis van Christus, van hen, die een hemelse wandel leiden en op de terugkomst van de Heere wachten. Wij moeten dus denken over het einde, nu wij aan het einde van het kerkelijk jaar staan en wel het einde dat de goddeloze, als ook het einde, dat de rechtvaardige heeft. Men zou dit epistel een apostolische parafrase kunnen noemen van dat woord van Christus in Matth. 7: 13 ons gegeven, opdat wij met het oog op een zo verschillend einde van beiden, van goddelozen en rechtvaardigen en met oog op deze laatste tijd en dit laatste uur ons nog zouden bedenken en de juiste weg inslaan.

De vijandschap tegen het kruis van Christus: 1) haar oorsprong, 2) haar aard, 3) haar gevolgen.

De vrienden en de vijanden van het kruis van Christus 1) hun gezindheid, 2) hun wandel, 3) hun einde. De weg ten hemel: wij zien 1) op de voorgangers, die op deze weg gezien kunnen worden, 2) op de gevaren, die vermeden moeten worden, 3) op de heerlijkheid, die kan worden bereikt.

Wie kan zeggen: "Mijn wandel is in de hemel?" Die 1) zich aansluit aan hemelsgezinden, 2) zich verwijdt van de wereld en haar begeerlijkheid, 3) zich insluit in de beloften van de Heere.

Hemelwaarts, hemelwaarts, zo klinkt het de Christen tegen als hij 1) neerziet in de afgrond, die de aardsgezinden tegengaan, 2) omziet naar de voorbeelden van geestelijke wandel, 3) opziet naar het hemels doel, dat hem wordt voorgehouden.

Onze wandel is in de hemel: 1) een roepstem van de zalige vermaning, 2) een stem van hemelse vertroosting.

De hemel, het ware vaderland van de Christen: 1) daar heeft hij zijn zaligheid, 2) van daar verwacht hij zijn Heiland, 3) daar ontvangt hij eens genezing van al zijn gebreken.

17. Wees ook, evenals anderen in mijn gemeenten, die dat doen, a) mijn navolgers, broeders en merk op degenen onder de Christenen, die zo wandelen, zoals u ons, uw leermeesters, behalve mij, Silas, Timotheüs en Lukas (Hand. 16: 10 vv.), b) tot een voorbeeld heeft.

a) 1 Kor. 4: 16; 11: 1. 1 Thess. 1: 6 b) 2 Thess. 3: 9. 1 Petr. 5: 3

De regel door de apostel straks genoemd, heeft er hem vanzelf toe gebracht van de Christelijke wandel te spreken. Hij heeft het niet nodig over de aard daarvan uitvoerig uit te wijden, hij kan hier op zichzelf en zijn voorbeeld wijzen. Ja, omdat de Filippensen niet de eerste zijn, die als gehoorzame kinderen hun geestelijke vader volgen, hoeft hij ze slechts op te roepen, om zijn "mede-navolgers" te worden, mede-navolgers namelijk met andere in de verschillende Christelijke gemeenten.

Een ijverig navolgen van de apostel in de gemeenschap met anderen en een juist opletten op hen, die zijn voorbeeld navolgen is voor de Filippensen nodig; want er zijn niet velen, die zo wandelen, het grootste getal gaat op een gans anderen weg. Paulus, die de kracht van het goede voorbeeld kent, kent ook die van het kwade en deze is steeds te groter en te bedenkelijker, hoe meer er zijn van hen, die op de slechte weg proberen te leiden. Nu komt het er op aan acht te geven op zichzelf en met verdubbelde ijver de rechtvaardigen na te volgen en onafgebroken te zien op hen, die juist wandelen voor God.

De apostel wil met het woord "merk op degenen", hen, van wie hij spreekt, geenszins mee ten voorbeeld stellen; want iemand navolgen en letten op iemand zijn onderscheiden van elkaar. Men volgt na, als men nadoet wat een ander voordoet en men richt het oog op iemand, wiens richting men wil nagaan. Om nu te weten, of iemand op de juiste weg wandelt, moet men een voorbeeld hebben, waarnaar men oordeelt. Zo'n voorbeeld nu hebben de Filippensen aan de

apostel en diens medewerkers. Als zij dan zien, dat men zo wandelt als naar het apostolisch voorbeeld het juiste is, dan moeten zij zich ten doel stellen om op dezelfde weg te wandelen.

Is ook één aller Meester (Matth. 23: 1) en Christus het enig volmaakte voorbeeld (1 Petr. 2: 21), dan was het toch nodig, dat Zijn apostelen tegenover de dwaalleraars, die zich al op Christus beriepen, zich niet als zondeloze voorbeelden van een bovenmenselijke volkomenheid, maar wel in de gehele grondrichting van geloof en leven aan de gemeenten ten voorbeeld stelden. Christus zagen en hoorden ze niet en in duizend moeilijke omstandigheden zouden de zwakkeren geen raad geweten hebben. Anders is over het algemeen onze toestand, omdat wij het door de apostelen opgetekende, geschreven woord bezitten. Maar toch is het ook voor ons van belang, ons naats Christus te houden aan verlichte mannen, die de Heere van het begin af en voortdurend aan het hoofd van de gemeente heeft geplaatst en waardoor Hij ons zo'n rijkdom van leer- en levenswijsheid geschonken heeft.

18. Mocht ik u niet tevergeefs tot zo'n navolgen oproepen; zo graag toch zou ik u voor een andere dwaling bewaren, waartoe u zo makkelijk verleid zou kunnen worden; a) want velen is het ook niet juist bij u, dan toch in de Christelijke gemeenten rondom, wandelen anders, waarvan ik u vaak, toen ik bij u was, of door brieven met u verkeerde (vs. 1) gezegd heb en, nu hun eigen verkeerdheid, zowel als hun verderfelijke invloed op anderen groter geworden is, ook wenend zeg, omdat ik ze als verlorenen moet beklagen (Matth. 2: 18 Luk. 19: 41 vv.), dat zij vijanden van het kruis van Christus zijn.

a) Rom. 16: 17

De apostel dringt de oproeping, om zijn voorbeeld na te volgen nader aan door te spreken van een zaak, die zeer bedroevend is, namelijk van de wandel van zovelen in de Christelijke gemeenten. Reeds vroeger, gedurende zijn tegenwoordigheid te Filippi, heeft hij herhaalde malen de Filippensen gewezen op deze klasse van mensen, ook later schriftelijke waarschuwingen tot hen gezonden en als hij nu onder tranen hen gedenkt, dan is dat een teken, dat hun verkeerdheid in de laatste tijd aanmerkelijk geklommen is. Dat zij als vijanden van het kruis van Christus worden voorgesteld, wijst geenszins op theoretische dwalingen, maar bepaald op praktisch-zedelijke afwijkingen.

Zij moeten niet buiten de Christelijke gemeente worden gezocht, omdat anders de tegenstelling, waarin zij geplaatst werden een geheel andere had moeten zijn, maar binnen haar en zijn niet dezelfde als diegenen, voor wie de apostel in vs. 2 gewaarschuwd heeft, wat door een terugwijzen uitdrukkelijk had moeten zijn aangetoond. Zij moesten alleen voor datgene worden gehouden, zoals hij ze hier en in vs. 19 voorstelt. Dat er velen van hen waren had hij niet te zeggen, als hij hen bedoelde, die geen Christenen waren, maar het is gezegd, omdat des te meer het oog gevestigd moet zijn op hen, die juist wandelen. Zij zijn voor de apostel geen vijanden van Christus, of van Christus de Gekruisigde, maar de vijanden van het kruis van Christus, dus zij, die wel Christenen willen heten, maar van geen Christendom willen weten, dat de gedaante van het kruis van Christus draagt, omdat zij noch zichzelf, noch de wereld willen verloochenen.

Vijanden van het kruis van Christus zijn zij, die het leven naar de wereld boven het leven van Christus stellen en hun vlees met de lusten en begeerlijkheden niet willen kruisigen, die integendeel door hun boos, zondig leven de Zoon van God weer kruisigen, Zijn bloed met voeten treden en de spot drijven met Zijn lijden (Hebr. 6: 6; 10: 29).

19. Welker einde is, om dadelijk het afschrikwekkendste te noemen, het verderf (Gal. 6: 18). Hun God is, om de richting in het zedelijke in haar hoofdtrekken te karakteriseren, de buik en de heerlijkheid, waarnaar zijjagen en die zij ook verkrijgen, is in hun schande, want in het lage en onreine stellen zij hun eer, die aardse dingen bedenken. Noodzakelijk liggen zij onder zo'n oordeel (Ps. 17: 14).

Paulus noemt hen, tegen wier navolging hij waarschuwt, niet slechts vijanden van het kruis van Christus, maar, zo zou men volgens dit 19de vers kunnen zeggen, als men de volle tegenstelling erbij stelt, hij beschrijft hen als vrienden en dienaren van het vlees. LÖHE).

De apostel noemt tot afschrikking in de eerste plaats het verschrikkelijk einde, dat de vijanden van het kruis van Christus te wachten hebben; hun einde is de verdoemenis. Reeds hier op aarde openbaart zich deze in de kwellingen van de vleselijke begeerlijkheden, die nooit bevrediging vinden, (zoals Faust bij Goethe zegt: "ik ben dronken van begeerte naar genot en te midden van het genot smacht ik naar begeerte. Eindigt echter dit leven, dan volgt uitsluiting van God, van Christus en van alle zaligen voor eeuwig daar lichaam en naar ziel (2 Thess. 1: 9 v.) is het anders: einde goed, alles goed, hier moet gezegd worden: einde slecht, alles slecht. Om het wezen van de vijanden van Christus te doen kennen zegt Paulus: "hun god is de buik. " Wat iemand voor het hoogste houdt, wat hij liefheeft, waarin hij zijn vreugde stelt en aan welke heerschappij hij zich onderwerpt, dat is zijn god. De vijanden van het kruis van Christus hebben zich de buik, eten en drinken, wellust en weelde tot hun god gekozen, in de bevrediging van de zinnelijke kant van hun leven is hun dienst en hun vreugde gelegen (Jes. 5: 11 v. Wijsh. 2: 1 vv. Zij stelden hun eer in hun schande, d. i. zij stelden hun eer in hetgeen hun tot schande verstrekke (vgl. Rom. 6: 20 v.) In zwelgerij en bevrediging van de lust van het vlees denken zij eer en heerlijkheid te vinden, terwijl deze hen in waarheid tot schande strekken. In het algemeen is de gehele hoofdrichting van deze alleen het aardse. Elke verheffing boven het materiële van hun aanzijn, ontbreekt hun, zij vergeten het eeuwige en al hun gedachten en wensen zijn op de vergankelijke dingen van deze wereld gevestigd.

Dat er onder de gedoopte leden van de kerk ten allen tijde en ook reeds in de apostolische gemeente epicureïsch gezinde Ac 17: 18 vijanden van het kruis van Christus zijn geweest, is een zeer bedroevende zaak. Daaruit wordt duidelijk, dat de verhouding tot Christus afhangt van de verhouding tot Zijn kruis (1 Kor. 2: 2 Gal. 2: 19; 5: 24; 6: 14 Het wezen van het Christendom is onthouding en offervaardigheid om Gods wil; de dienst van de buik en de dienst van het kruis zijn onverenigbare tegenstellingen.

20. Maar onze wandel is, als wij ware Christenen zijn (vs. 17) geheel tegenovergesteld aan die gehele leefwijze van die aardsgezinden, die daardoor ook tonen, dat zij geen Christenen zijn, die is namelijk in de hemelen (Efeze. 2: 6 Kol. 3: 1 vv. Hebr. 13: 14 b), a) waaruit wij ook bij hetvele moeilijke, dat wij nu moeten lijden, de Zaligmaker verwachten, die ons eindelijk van al die moeite zal verlossen (2 Tim. 4: 18), namelijk de Heere Jezus Christus (Hand. 3: 21. 1 Kor. 1: 7

a) 1 Thess. 1: 10

Het woord, hier met "wandel" vertaald, is afgeleid van een woord, dat burgers betekent en is eigenlijk te zeggen burgerschap, de staat van hen, die, buiten een stad wonende, evenwel het recht van burgerschap hebben en van de voorrechten, die de stad eigen zijn. Dus zegt Cicero, al de dusdanigen hebben twee steden; een van nature en de andere van rechtswege, naar het voorbeeld van Cato, die, geboren zijnde te Tusculum, aangenomen was in het burgerschap en

het volk van Rome; en Tacitus zegt, zij worden burgers, zodra zij aangenomen zijn in de voorrechten van de stad, dat die alleen daarin tot ambten verkoren mochten worden. Dit is ook het burgerrecht. Het voorrecht van een vrij man of burger van Rome, behorende tot een, die in Juda woonde, dat de overste voor een grote som geld gekocht had, maar Paulus door de geboorte eigen was. En dus is een Christen hier op de aarde een vreemdeling, maar een vrij man of burger van de hemel; ofschoon hij, terwijl hij hier woont, in een lager stand is, dan de heilige die in de hemel zijn, die allen met God regeren.

Om de kracht en de volle inhoud van deze betuiging te waarderen, moeten wij zowel letten op het verband, waarin zij voorkomt, als op de eerste betekenis van het woord, dat men, om zoveel mogelijk alles samen te vatten, goed gedaan heeft, in onze vertaling door "wandel" te vertalen. Het verband wijst ons op het bedenken van aardse dingen in het voorgaande vers en op het verlangen naar de hemel en zijn zaligheid, uit aanmerking van het volgende, "waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, de Heere Jezus Christus, die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat het gelijkvormig wordt aan Zijn hemels lichaam, naar de werking, waardoor Hij ook alle dingen aan Zichzelf kan onderwerpen. " (Zucht naar de openbaring van de Heere Jezus in heerlijkheid in de dag van Zijn toekomst en naar de verlossing uit dit lichaam van dood en zonde, om met Hem verheerlijkt te worden in volkomen zaligheid). De eerste betekenis van het woord, door wandel vertaald, bepaalt ons bij die eigenschap van de gelovige, waardoor hij de hemel als zijn eigenlijk vaderland, zijn eigenlijk thuis beschouwt en zegt: mijn burgerschap is in de hemelen; ik ben op aarde een hemelburger en daarom op aarde een vreemdeling. Ziedaar de Christen in zijn gezindheid en verkeer. De schat en het hart zijn boven, niet beneden. De uitzichten zijn in de toekomst. Het leven op aarde is een vreemdelingschap, een reis.

HOOFDSTUK 4

OVER DE STANDVASTIGHEID EN GEESTELIJKE VREUGDE VAN DE CHRISTENEN. OVER DE GOEDDADIGHEID VAN DE FILIPPENSEN, AAN PAULUS BETOOND

1. Zo dan, om hier de waarschuwingen, leringen en vermaningen, die ik u van vs. 2 af gaf, in een laatste kort woord samen te vatten, mijn geliefde en zeer gewenste broeders, u, die de voorwerpen van mijn liefde van mijn verlangen bent (Hoofdstuk 1: 8; 2: 24), mijn blijdschap, die mij verkwikt en mijn kroon, die mij versiert (1 Thess. 2: 19 v.), staat zo in de Heere. Houd u, zoals ik u heb voorgehouden, aan de ene kant vast tegenover de Judaïsten aan de gerechtigheid door het geloof, evenals ik doe, en richt uw gedachten in tegenoverstelling tot de Epicureërs met alle ware Christenen op het hemelse; doet dat in de Heere en houd zo uw plaats vast, zoals u die tot hiertoe heeft ingenomen, en laat u door niemand verdringen (1 Thess. 3: 8), geliefden! (Hoofdstuk 2: 12. Rom. 12: 19. 1 Kor. 10: 14. 2 Kor. 7: 1; 12: 19).

De apostel staat aan het einde van zijn uiteenzetting over het ware leven in Christus, dat hoewel niet altijd in vorm, toch overal, wat de strekking aangaat, paranetisch is. In de Heere steeds al zijn vreugde en zijn roem te vinden, steeds voorwaarts te streven tot een hogere vereniging met Hem, zó wandelen, dat het hoogste doel van ons Christelijk leven het deelgenootschap is aan de heerlijkheid van de terugkomende Christus, dat was de inhoud daarvan. Daarom keert hij zich nog eens tot hen, die hij zo hartelijk lief heeft en die hij zo hoog verheft, om ze te bidden, dat zij zich ook verder zijn liefde en zijn roem waardig betonen. Hij noemt ze "zijn broeders", omdat hij toch in Christus met hen verenigd is door een broederband. Maar hij noemt ze tevens met bijzondere nadruk zijn "geliefde en zeer gewenste broeders", in zoverre zij nog verre van hem zijn en hij toch zozeer naar een vereniging met hen verlangt. Hij kan ze zijn "blijdschap" noemen, omdat hij altijd aan hen allen en met vreugde in zijn gebed gedenkt, zoals hij aan het begin zei; maar ook zijn "kroon", omdat de bloeiende toestand van de gemeente hem, haar stichter, overal het schoonste sieraad is en de hoogste eer aanbrengt. Terwijl hij daarom nog eens alles samenvat, vermaant hij hen, zoals hij het zo-even heeft voorgesteld, om te staan in de gemeenschap met de Heere, waarin alleen zij Hem als vaste grond van hun vreugde, als voortdurend voorwerp van hun streven en als heerlijk doel van hun hoop kunnen hebben. Hij besluit met een herhaalde verzekering van zijn liefde voor hen, zijn geliefden.

In geen andere brief heeft Paulus, zoals hier, de uitdrukkingen van liefde en roem voor de lezers opeengehoopt; zeker voor de prijzenswaardige toestand van de gemeente een belangrijk getuigenis!

2. Ik vermaan, als was ik tegenwoordig en kon ik u elk in het bijzonder aanspreken, Euodia (goede reuk) en ik vermaan eveneens in het bijzonder Syntyche (toeval), dat zij beide in hetgeen zij voor het rijk van God doen, (eensgezind zijn in de Heere en zo ophouden met elkaar in twist te leven.

3. En ik bid ook u, u mijn oprechte metgezel, die u op de plaats zelf bevindt en zo juist in staat, om die zaak in orde te brengen, wees deze vrouwen behulpzaam, opdat zij met elkaar verzoenen en gemeenschappelijk arbeiden. Wij hebbentemeer die hereniging te begeren, omdat deze de personen zijn, die met mij gestreden hebben in het Evangelie (Hoofdstuk 1: 27), ook met Clemens - barmhartig) en de andere mijn medearbeiders, van die namen hier niet zal noemen, zoals ik dat bij Clemens heb gedaan; het zijn toch namen van hen, die niet

meer op aarde zijn en men kan van deze wel zeggen: welker namen a) zijn in het boek van het leven (Luk. 10: 20 Openb. 13: 8), omdat zij reeds tot het leven zijn ingegaan.

a) Exod. 32: 32 Ps. 69: 29 Openb. 3: 5; 20: 12; 21: 27

De apostel gaat van de laatste algemene vermaning in vs. 1 zonder overgang verder tot een bijzondere aan twee afzonderlijke personen. Het herhaalde "vermaan ik" wijst aan, dat voor elk in het bijzonder dit nodig is, dat elk van beide schuld had. De namen behoren aan twee vrouwen (vgl. Rom. 16: 12), die ons echter overigens onbekend zijn. Zij worden vermaand om eensgezind te zijn in de Heere, waaraan voor de apostel zeer veel gelegen ligt; zij moeten dus met elkaar verschil gekregen hebben.

Het ligt voor de hand, omdat datgene, waartoe zij worden aangemaand, aan Hoofdstuk 2: 2 herinnert, de grond van de onenigheid te vinden in de daar genoemde motieven. In die mening wordt men daardoor versterkt, dat de apostel niet alleen erkent dat zij gelijke verdienste hebben, maar ook dat zij gelijke verdienste hebben met al de overigen, hetgeen dan alleen betekenis kan hebben, als tot de strijd aanleiding heeft gegeven, dat men zich op zijn verdienste verhief.

De apostel wil ook, door te herinneren aan de diensten door deze vrouwen bewezen, doen opmerken, hoe waardig deze vrouwen het zijn, dat men zich hen aantrekt en dat men nu probeert om hen op de juiste weg te brengen, nu zij verkeerd handelen door bij hun Christelijke werkzaamheden verschillende wegen te gaan. Zij hebben toch eens, zoals de Filippensen evenzeer bekend moest zijn, als het ons helaas geheel onbekend is, in de zorg voor de verkondiging van het Evangelie een goede strijd gestreden in gemeenschap met de apostel, zich deze onder gevaren en lijden aangetrokken, zowel als de andere medearbeiders te Filippi, waaronder Paulus een zekere Clemens in het bijzonder noemt.

De anderen, van wie de apostel zegt, dat hun namen in het boek des levens geschreven zijn, waarmee hij de eeuwige zaligheid als een ontwijfelbare bezitting hen toekent (Hebr. 12: 23), stellen wij ons voor als reeds gestorvenen.

Volgens Luther bedoelt Paulus met hem, die hij aanspreekt als zijn "oprechte metgezel" (1 Tim. 1: 2 Tit. 1: 4) en opwekt om mee te arbeiden, de voornaamste opziener te Filippi. Hoe zonderling was dan zo'n aanwijzing zonder het noemen van de naam. Hoe gemakkelijk kon de aanduiding door het woord oprechte of rechtschapene voor andere medearbeiders te Filippi, voor een achteruitplaatsing worden nagezien. Ook gebruikt Paulus nooit voor een ambtgenoot het woord suzugo (eigenlijk: jukgenoot), dat ook in het Nieuwe Testament in het geheel niet voorkomt en de veronderstelling met zich voeren zou, dat de ongenoemde in een zeer bijzondere verhouding overeenkomstig dit predikaat zal hebben gestaan. Zonder willekeur, omdat deze aanspraak van eigennamen omringd is, kan men daarom in het woord suzugos eveneens een eigenaam zien, waarbij het bijvoeglijk naamwoord "oprechte" met de appellatieve betekenis van de naam (jukgenoot) op schone manier overeenstemt (vgl. Filemon 1: 11 : Onesimus-nuttig). Hij wil dan zeggen: "ik bid ook u, oprechte of werkelijke Suzugos, d. i. u die inderdaad bent wat uw naam zegt, een jukgenoot of medearbeider.

VI. Vs. 4-9. Nadat de apostel door zijn waarschuwingen en vermaningen de Filippensen heeft proberen te ontheffen van al wat de blijdschap in de Heere onmogelijk zou maken, neemt hij het "verblijd u in de Heere" van Hoofdstuk 3: 1 weer op. Hij voegt erbij "ten allen tijd" en herhaalt vervolgens nadrukkelijk zijn aansporing tot blijdschap. Wanneer zij zo'n vreugde in

het hart omdragen als hij hen toewenst, zal hun gedrag tegenover de mensen zo zijn, dat zij ieder zachtmoedig behandelen en als zij daarbij zoveel opofferen van hetgeen hen rechtmatig toekomt en zoveel zelfverloochening zich moeten getroosten, zo weten zij, dat hun Heere nabij is en Zijn loon en Zijn vergelding met Hem is; In werkelijkheid verliezen zij dus niets, maar hebben zij winst voor de toekomst. Wat echter het heden met zijn angsten en bedreigingen aangaat, kunnen zij met dankzegging en gebed voor God zich van alle zorgen ontslaan; ja er zal over hen een vrede van God komen, die hen helderder laat doorzien en beter doet handelen, dan menselijk verstand met zijn eigen gedachten en besluiten dat kan doen en deze vrede zal hun harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Daarop komt toch alles aan tot verkrijging van de eeuwige zaligheid. Nog één woord heeft de apostel de Filippensen tot vermaning te zeggen: Hij noemt hen in een somma alles wat zij moeten bedenken en herinnert hen aan alles, waarnaar zij moeten wandelen. Daarop kan hij vervolgens tot een bijzondere zaak overgaan.

EPISTEL OP DE VIERDE ZONDAG VAN ADVENT

Het is de laatste toekomst van Christus, in wiens licht men wandelt, als men dit epistel leest. "De Heere is nabij", zo roept zij en geeft daardoor aan al de overige woorden kracht en nadruk. Het is echter een vreugdevol licht, dat daaruit voortkomt, ja, zo vriendelijk spreekt zij, dat men meer geneigd zal zijn, haar "de Heere is nabij" op te vatten van het komen van de Heere Jezus tot Zijn geboorte, dan van het komen ten oordeel. Elk woord van het komen ten oordeel is veelbetekenend; maar zo liefelijk is elk, dat het bijna klinkt, alsof het van de lippen van de gezegende, blijde moeder kwam, alsof de engelen het boven Bethlehem zongen. Nauwelijks kan men de gedachte van zich afweren, dat bij de keuze van het epistel voor de Zondag vóór het Kerstfeest een heilige bedoeling is geweest. De vrome dubbelzinnigheid om woorden over de geboorte van Christus en over Zijn terugkomst nadruk en kracht te laten verkrijgen, ziet er bijna uit, alsof de oude vaders òf de kribbe in het licht van de laatste dag hadden willen plaatsen, òf iets van het prachtige licht van de laatste dag; om de kribbe hadden willen uitstorten.

Het epistel geeft in haar oproep "verblijdt u in de Heere ten allen tijd, weer zeg ik: verblijdt u", het lang gewenste signaal tot de feestvreugde, die nauwelijks langer kan worden bedwongen; maar herinnert tevens aan de blijmoedigheid in de omgang met anderen en aan het gelovige gebed als zekerste middel, om van aardse zorgen bevrijd en de zalige vrede in God deelachtig te worden, waarvan alle zegen en alle feestvreugde bij een Christelijk Kerstfeest afhankelijk is.

De stemming van het Christelijk gemoed in de heilige adventstijd: 1) heilige vreugde; 2) zachtmoedige mensenzinnelijkheid; 3) innig vertrouwen op God; 4) goddelijke vrede.

De Heere is nabij: deze gedachte 1) heilig onze vreugde; 2) neem onze zorgen weg; 3) wijd onze gebeden; 4) vervul ons met liefde en zachtmoedigheid jegens de naaste.

Wat wordt het geloof bij Christus? 1) een vreugde, die nooit vergaat; 2) een menslievendheid, die geen grenzen kent; 3) een vertrouwen op God, dat zich boven alle zorgen verheft; 4) een vrede van het hart, die ons in de zaligste gemeenschap houdt.

Het adventswoord: "verblijdt u in de Heere te allen tijd. " Het roept 1) op tot vriendelijkheid jegens de broeders; 2) het dringt tot het afleggen van alle zorgen; 3) wekt op tot zoeken van

de Heere in het gebed; 4) belooft de zegen van de vrede van God. De zalige nabijheid van de Heere; 1) de vreugde, waarmee zij vervult; 2) de zorg, waarvan zij bevrijdt; 3) de vrede, die zij schenkt.

Wat predikt het adventswoord: de Heere is nabij? 1) verblijd u in de Heere en laat af van treuren; 2) de hardheid verandert in zachtheid; 3) het bidden neemt de steen van zorgen weg; 4) de vrede van God wist alle strijd uit.

Het feestsieraad, dat wij voor het Kerstfeest moeten aandoen:

- 1) heilige vreugde; 2) innige liefde; 3) gelovig vertrouwen;
- 4) zalige vrede van God.

4. a) Verblijd u in de Heere Christus (Hoofdstuk 3: 1) te allen tijd, ook dan als lijden en smart aan alle vreugde een einde schijnen te maken; weer zeg ik, als een, die van zijn zaak zeker is, dat hetgeen, waartoe hij opwekt, ook kan worden verwezenlijkt, omdat hij zelf zo doet, zoals u doen moet: verblijd u (2 Kor. 13: 11 Ps. 32: 11).

a) 1 Thess. 5: 16

De Filippensen moeten zich ten allen tijde verblijden; maar kan een Christen zich dan over alle lijden in deze tijd heenzetten? Ja, moet hij niet, al wordt hem ook het lijden van deze tijd gespaard, ten allen tijde leed dragen; moet hij niet treuren over de zonden, die hij bedreven heeft, zowel als over de zonde, die hem nog altijd aankleeft? Zeg niet onze Heere zelf (Matth. 5: 4): "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden?" Maar met deze treurigheid, door de Heere zalig geprezen en stilzwijgend geëist, staat deze oproep tot blijdschap volstrekt niet in tegenspraak; integendeel is die treurigheid in deze blijdschap besloten, om daaraan de ware geest te verlenen. Zeker als de apostel zonder enige nadere bepaling opriep tot blijdschap, dan deed hij zeer dwaas en wij zouden niet in staat zijn zijn gebod op te volgen. Hij voegt er echter bepaald bij "in de Heere." De vreugde moet haar wortel in Christus hebben, uit Hem moet zij voortkomen; Hij zelf moet hun blijdschap zijn.

Alles wat aan Christus is, roept tot blijdschap: Zijn overgave door menswording en geboorte, Zijn wandelen in de wereld, Zijn lijden, kruis en dood, Zijn leven en Zijn heerlijkheid, Zijn tegenwoordige verborgenheid in God, Zijn steeds meer naderende openbaring van de hemel. Die inwendigen grond tot vreugde nu behoudt men, al heeft men de een keer niet dezelfde gevoeligheid als de andere, het grijpen daarnaar blijft, in is het ook dat men reeds onder de afwisselingen zijn onvolkomenheid en het gebrek aan een staat volkomen volgens het Evangelie moet opmerken.

De herhaling "weer zeg ik: verblijd u", versterkt de vermaning van de apostel. Dat is ook wel nodig, want omdat wij te midden van de zonden en ellenden leven, die ons bedroefd maken, wil de apostel, dat wij ons in de hoogte verheffen en, alhoewel wij ook soms in zonden vervielen, moeten wij de vreugde in God sterker laten zijn, dan de droefheid in de zonde. Het is toch waar, dat zonde natuurlijk meebrengt treurigheid en gewetensangst en wij niet altijd zonder zonde kunnen zijn; toch moeten wij de vreugde laten gebied voeren en Christus groter laten zijn dan onze zonde. 1 Joh. 2: 1 vv. ; 3: 20

5. Uw bescheidenheid (1 Tim. 3: 3 Tit. 3: 2 Jak. 3: 17) is alle mensen bekend, doordat u ieder mens zo vriendelijk mogelijk behandelt: a) De Heere is nabij en Zijn loon is bij Hem en Zijn vergelding voor Hem (Rom. 13: 11 Jes. 40: 10), zodat u met vreugde afstand kunt doen van

rechten en aanspraken in deze wereld en datgene kunt laten varen, wat moet worden opgeofferd om zo'n bescheidenheid uit te oefenen.

a) 1 Kor. 10: 11 Hebr. 10: 25

Hoe meer de Christenen te Filippi ten gevolge van de tegenstand van de kant van de niet-Christenen steeds in verzoeking waren verstoord en verbitterd te worden, des te sterker beveelt de apostel aan, om de deugd van bescheidenheid, van een zachte en verschonende gezindheid jegens anderen, jegens alle mensen, dus ook tegenover onze Christelijke tegenstanders, in beoefening te brengen.

Een verblijd volgeling van onze Heere Jezus Christus heeft met verschillende mensen te doen, die op verschillende manieren zijn bescheidenheid nodig hebben, de een tot geven, de ander tot vergeven, de derde tot toegeven: daartoe maakt de vreugde in de Heere gewillig en krachtig. Hoe minder de ziel gesteund wordt door blijdschap in de Heere, des te minder kan men met anderen omgaan, zoals het betamelijk is.

Als het bruiloft is en de verbonden van het altaar terugkeren, als het doel bereikt is en God de verloofden verenigd heeft, zodat geen mens ze meer mag scheiden, dan strooit u met volle handen gaven uit en bent vriendelijk en mild en goed, ook al bent u het anders niet. Wie ontsluit u het hart, wie vult u de handen? Het is de blijdschap: want de vreugde is mededeelzaam, zacht en goedaardig, in beweent de harten, ook die, die anders de goedheid voor niets dan schade houden. Als een doop heeft plaats gehad, als een vader zijn kind naar het huis van God brengt, opdat het door het water van het leven in Gods verbond wordt ingelijfd, dan nodigt hij zijn familie en vrienden, om met hem naar kerk te gaan en hij ontvangt ze vriendelijk. De blijdschap maakt hem hartelijker, vriendelijker, beminnenswaardiger en geeft hem kracht om het zijne zo te besteden, dat anderen een blijde dag hebben, ook al heeft hij anders die macht niet, maar is zijn have en zijn goed meester over hem en hebben die hem tot dienstknecht gemaakt. Men heeft zelfs opgemerkt, dat bij vele mensen, als hen een grote vreugde ten deel wordt, hun hart zo verandert, dat zij zich kunnen verzoenen, kunnen vergeven en vergeten. Als men nu over de gewone blijdschap van de wereldlingen en de alledaagse Christenen vaak opmerkt, dat die het hart verruimt en de mensen zachter stemt, kan het niet twijfelachtig zijn, of de vreugde in Christus moet vriendelijk en zacht en goedaardig maken? Een hart, dat zich in God verheugt, is gelijk aan een volle beek; maar het woord, dat de apostel zegt tot hem, die zich in God verheugt: "uw bescheidenheid (het grondwoord zegt "wat billijk, betamelijk is, een zachte aard is alle mensen bekend, is als een sterke hand, die de sluizen opent, zodat de vreugde met bescheidenheid uitvloeit in de groeven en het gehele land rijk en vruchtbaar maakt. De bescheidenheid wordt aan alle mensen bekend, de vreugde in de Heere kent buiten de duivel in diens verlorenen niemand, die geen recht zou hebben op onze bescheidenheid en geen plaats, waar die niet zou openbaar worden. En geen soort van bescheidenheid is uitgesloten, elke is in de vreugde vervat, elke door de apostel bevolen. De zachtheid van hart, van oog, van gebaren, van spraak, van handelwijze, geven en vergeven, raden en helpen, dienen en gehoorzamen, verontschuldigen, voorspreken, alles ten beste keren, alles, alles is ingesloten.

De nabijheid van de Heere is machtig om die vreugde teweeg te brengen, die tot elke goedaardigheid bereid maakt. Als de heilige martelaars, omdat zij wisten, dat zij meteen voor de Heere zouden verschijnen, de foltering niet voelden, als hen de vuurvlammen als rozen voorkwamen, moest ons dan de nabijzijnde toekomst van de Heere Jezus Christus niet over

elke moeilijkheid over iedere bittere ervaring heenzetten? Wat betekent het zwaarste lijden van deze tijd bij de heerlijkheid, die, als de Heere komt, aan ons geopenbaard zal worden?

"De Heere is nabij. " Deze woorden bevatten een beweegreden tot de voorgaande plichten; sommigen verstaan dit zo, dat God altijd bij ons tegenwoordig is en acht neemt op al onze bedrijven en men daarom zorgvuldig moet zijn, om zich te gedragen als mensen, die weten dat Zijn oog over ons gaat; dat Hij een gereedstaande helper is in onze noden en een onweerstaanbaar wreker van onze verongelijkingen, wanneer Hij goedvindt, ons van het lijden te verlossen of rekenschap te eisen van hen, die ons ten onrechte lijden aandoen. Maar anderen passen die woorden met meer recht, naar het mij voorkomt, op het oogmerk van de apostel en verklaren dit met Christus' komst ten oordeel, waarvan men de tijd toen schijnt gelooft te hebben, niet ver af te zijn. En als men bedenkt, dat het bijzonder oordeel, dat een ieder van ons ondergaat bij zijn dood, die de staat van onze rekenschap bepaalt, waarin het algemeen oordeel ons zeker zal vinden, is het in die zin ontwijfelbaar, dat de Heere nabij is en Zijn komst niet ver af van een ieder, wie hij zij. Hetgeen de apostel dus zal willen zeggen, is, dat de aanmerking van een toekomstig oordeel en de nabijheid en zekerheid daarvan, hetgeen de Christenen geloven een krachtige beweegreden is, waarom zij nu alleen verdrukkingen en verongelijkingen met geduld moeten verdragen en zichzelf verblijden in de vertroosting van een goede God en een goed geweten, zoals in dit voorgaande vers geleerd was; maar hetgeen nog wat hoger staat, waarin zij zich met grote bescheidenheid behoren te gedragen, zelfs tegen hen, die de werktuigen en naaste oorzaken van hun lijden zijn.

6. a) Wees in geen ding bezorgd wat de toekomst u zal brengen of onthouden (Matth. 6: 25 vv.); maar laat uw begeerten (1 Joh. 5: 15 Ps. 20: 6) in alles door bidden en smeken (Efeze 6: 18) met dankzegging bekend worden bij God, met dankzegging voor de reeds ontvangen en bij voortdurend ondervonden bewijzen van Zijn goddelijke liefde, die u zich toch bewust moet zijn (Ps. 55: 23. 1 Petr. 5: 7. 1 Tim. 2: 1

a) 1 Tim. 6: 8, 17. 1 Petr. 5: 7

Een hart, dat zich verheugt in de Heere, heeft volkomen vreugde in God. Daarom laat zijn vreugde zich niet storen door de boosheid van de mensen, maar overwint die door betoning van bescheidenheid. Het laat zich echter ook zijn vreugde niet ontroven door de zorgen van dit leven en kwelt zich zonder noodzakelijkheid daar niet mee. Zeker betaamt het de Christen in het lichamelijke en geestelijke zorgvuldig te zijn, maar bezorgdheid uit ongeloof, uit wantrouwen in Gods hulp en zorg is onchristelijk. De apostel verbiedt die zorg, omdat de mens het op zijn eigen zorg wil laten aankomen, om zich te helpen en alle moeilijkheden te overwinnen.

Het bekend maken van de begeerten in alle omstandigheden en toestanden van het leven wordt met drie uitdrukkingen genoemd.

1) Word de weg voorgesteld - "door bidden en smeken; " 2) wat ermee gepaard gaat - "met dankzegging"; 3) de richting - "bij God. " Het moet niet voor mensen geklaagd worden.

De verkeerde ziel van de mensen wil zich voor God zacht en liefelijk houden, maar de mensen deelt zij breedspakig haar bezorgdheid mee. Handel juist omgekeerd, betoon uw bescheidenheid jegens elk en laat uw rijk, ruim, welwillend hart uw broeders en uw naasten genieten. Bespaar de mensen het verhaal van wat u kwelt en wat u vreest; zeg het liever in gebed en smeking aan Hem, die u hoort en alles kan veranderen.

Het gebed ziet niet radeloos om zich heen, maar wendt zich gelovig en gemoedigd dadelijk tot de ware Helper, tot God zelf en het smeken, afziende van alle eigen hulp, bidt alles alleen van God. Het moet echter steeds vergezeld zijn van dankzegging voor alle ontvangen weldaden, ook voor hetgeen op het eerste oog niet als weldaad voorkomt; want zo alleen betoont men tevens de ware overgave aan Gods wil, die ieder gebed doet verhoren en alle zorg overwint.

Bij het bezorgd zijn is het verstand, bij het bidden het geloof werkzaam: "Vertrouw op de Heere met uw hele hart en steun op uw verstand niet. Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden recht maken. " (Spr. 3: 5 vv.). In zo'n vertrouwen zijn hart uitstorten, is zeer tot verlichting.

7. a) En de vrede van God, de vrede van God door Zijn Geest gewerkt (Rom. 14: 17), die alle verstand te boven gaat, het in heilzame kracht en werking tot verheffing, versterking en vertroosting van het gemoed verre achter zich laat, zal uw harten en uw zinnen, uw hart met al hun denken en willen, de gehele werkzaamheid van uw inwendig leven, bewaren in Christus Jezus, zodat u zich allerwege in Hem verblijdt 1Th 1: 1.

a) Joh. 14: 27 Rom. 5: 1 Efez. 2: 14

Het gezegde, dat de vrede van God alle verstand te boven gaat, wordt veelal zo verklaard, dat die door het verstand niet bevat zou kunnen worden, dat die geheel onbegrijpelijk, suprarationeel zou zijn. De apostel had echter geen aanleiding, om zich uit te spreken over begrijpelijkheid of onbegrijpelijkheid van deze vrede; en bovendien wil ook volgens de woorden van de grondtekst het "die alle verstand te boven gaat" geenszins zeggen, dat deze boven het verstand gaat, maar dat die het overtreft, meer en beter is, dat dit de mens voor zijn binnenste meer geeft. Met het verstand maakt de mens de dingen tot voorwerp van zijn zorg, maar wat hij daardoor verkrijgt, blijft ver achter bij hetgeen de vrede van God hem geeft; want het verstand kan er hem niet voor bewaren, dat de stemming van zijn hart en de richting van zijn gedachten niet in tegenspraak zou raken met zijn Christelijke staat, terwijl de vrede van God hem onder een bescherming houdt, die door alles buiten te sluiten wat er zich niet mee verenigt, tevens het ongestoord voortbestaan van zijn gemeenschap met Christus verzekert. Zo is dan zijn leven een leven van de vreugde in de Heere.

Dat de vrede van God alle verstand te boven gaat, moet u niet zó verklaren, dat niemand die zou kunnen voelen of ervaren. Zullen wij vrede met God hebben, dan moeten wij het toch in hart en geweten gevoelen, hoe zouden anders ons hart en onze zinnen bewaard kunnen worden door hem? U moet het echter zo begrijpen: het verstand weet van geen vrede, dan van die, als het kwaad ophoudt. Deze vrede zweeft niet boven het verstand, maar is daarmee overeenkomstig. Daarom jagen zij ook het verstand na, totdat zij die vrede verkrijgen door wegnemen van het kwaad, hetzij met geweld of met list. Als iemand arm is, dan denkt hij, dat hij grote last van die armoede heeft en hij vraagt hoe hij van die armoede verlost zou kunnen worden. Was die weg, dan had hij vrede, dan was hij rijk. Die een wond heeft zoekt gezondheid; als iemand moet sterven en de dood hem nadert, dan denkt hij, dat, als hij de dood kon verwijderen, hij dan vrede zou hebben en hij daarin zou blijven leven. Maar zo'n vrede geeft Christus niet (Joh. 4: 27), Hij laat het kwaad blijven, zodat het de mens drukt; Hij neemt het niet weg, maar Hij wendt een andere manier aan en maakt de persoon anders en trekt de persoon van het kwaad weg, niet het kwaad van de persoon. Dit gebeurt zo: Als u in lijden bent, dan keert Hij u daarvan af en geeft u zo'n moed, dat u meent in een rozengaard te zitten. Zo is midden in het sterven het leven en te midden van treurigheid vreugde en vrede en

daarom is het een vrede, die alle verstand te boven gaat; want geen mens kan met zijn verstand dat verkrijgen, noch met zijn zinnen uitdenken.

Blijdschap in de Heere; nee, buiten Zijn gemeenschap geen waarachtige vreugde, zelfs in zijn lachen lijdt nog de wereldling smart. Maar dan ook blijdschap te allen tijd, ook in benevelde, donkere, stormachtige dagen: wie wist er meer van te spreken dan dezelfde apostel, die deze vermaning neerschreef met geketende hand en de marteldood dicht voor ogen? Dit is juist het onderscheid tussen de vreugde in God en de vreugde van de wereld; de laatste is als de maan, nu vol dan afnemend, straks geheel in het duister gehuld, de andere als de zon, die telkens het blinkend hoofd weer uit het bed van nevelen opbeurt. Heerlijke zielsstemming, voor wie haar in beginsel bezit! Wat haar bevordert? De apostel zegt het ons andermaal, waar hij in rechtstreeks verband met deze vermaning ons opwekt: laat uw bescheidenheid bij de mensen bekend worden en uw zorg bij de Heere uw God. Bescheidenheid, wie kent en waardeert haar in anderen niet, die beminlijke deugd, die mogelijk nog het meest door haar afwezigheid schittert en zo na aan zachtmoedigheid, nederigheid, voorkomendheid grenst, zonder nochtans met deze geheel eenzellig te zijn? In de wereld, waarin het immers slechts aankomt om te slagen tot iedere prijs, wordt zij niet zelden als een teken van zwakheid beschouwd, maar de echte Christelijke bescheidenheid is veeleer een kracht, een even reine als fijne vrucht van de Heilige Geest en wie het nu echt zover mag brengen dat hij haar niet slechts bezit, maar van haar aan alle mensen, zelfs de onbescheidenste op gepaste wijze mag doen blijken, hoe zou hij daardoor niet voor zichzelf onbeschrijfelijk veel aan bestendige vreugde winnen? Dan vooral zal hij dit zeker, als hij zijn zorgen daar neerlegt, waar zij het best van al zijn bewaard, in de trouwe Vaderschoot van God en niets terughoudt voor Hem, die alleen in staat is ons de volle vreugde te hergeven, maar die door aardse zorgen ontnomen of wellicht door eigen schuld was ontvallen. O, het is zo'n waarachtig woord van een Christen dichter: slechts als ik neerkniel krijg ik vrede; om op te stijgen daal ik neer. Levenszorg kan ons loodzwaar drukken, dat het bijna lichter zou vallen te sterven, dan zich van goeder hart te verblijden. Maar als de druk ons ter aarde werpt, richt de engel van het gebed ons weer op en wie bij het ootmoedig bidden slechts nooit het danken vergeet, hij leert zich niettegenstaande, ja, juist onder en door zijn zorgen verblijden in een God, die Hem hoort. De blijdschap was verdwenen, maar ook door de tranen gereinigd, keert zij als op vleugels neer en nu, wat haar tenslotte bekroont? Ook dat verzwijgt de apostel niet; het is nog meer en hoger dan vreugde; het is vrede van God, die alle verstand te boven gaat, maar tegelijk het hart en de zinnen in de gemeenschap met Christus bewaart. Wonderdiepe en tegelijk volkomen juiste gedachte! De vrede uit en in God is te hoog, om door het verstand volkomen begrepen te worden, ook waar zij door het hart in al haar kracht wordt ervaren; maar zij is tegelijk te diep, dan dat het bij haar genot mogelijk zijn zou moedwillig van Christus te scheiden. De Engel van de vrede wordt tegelijk de wachter voor onze dierbaarste schat, ons geloof. En al die vreugde en vrede wordt verkrijgbaar ook voor ons, als dit woord slechts juist wordt verstaan: de Heere is nabij? Ja, Hij is het in waarheid voor het hart, dat uitgaat naar Hem; bij vernieuwing komt Hij, om al ons ledig met Zijn volheid te vullen, maar wentelt vooraf met dit woord ons de steen van de zorg van het hart. Och, wat kunnen wij hogers voor onszelf en elkaar begeren, dan zo'n vreugde, die de herfstdag overleeft en zo'n vrede, die ook in de doodstrijd niet ophoudt.

De apostel vermaant: Wees in geen ding bezorgd! Wat wil dit zeggen? Dat wij zorgeloos behoren te leven. God laten zorgen, de handen lijdelijk in de schoot leggen? Dat wij onze persoonlijke belangen en de belangen van ons huisgezin met een gerust geweten kunnen verwaarlozen? Elk weet beter. Wat het huisgezin betreft. Als iemand de zijnen en zijn huisgenoten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend en is erger dan een ongelovige. Dit is een woord van dezelfde Paulus. Weest in geen ding bezorgd. Paulus zegt hier wat de

Heere reeds zei, als Hij sprak in de bergrede: Wees niet bezorgd tegen de morgen. Zijn woord gaat tegen alle moedeloosheid en twijfelmoedigheid. Het roept ons toe: verlies onder de zorgen van het leven deze moed niet, opdat u ook het hoofd niet verliest! Bezwijk niet in uw zielen. Weest niet bezorgd, alsof u door bezorgd te zijn een el tot uw lengte kon toedoen. En zeker, zo bezorgd zijn is onverstand, is ongeloof, maakt tot het juiste zorgen onbekwaam. U erkent dit, maar zegt: het is gemakkelijker bevolen dan nagekomen. Het zegt ons veel: Wees in geen ding bezorgd. Er zijn zulke erge dingen; de zorgen kunnen zich zozeer vermenigvuldigen, niet een ieder is in staat ze van zich te zetten. Dit valt aan het een gestel veel moeilijker dan aan het andere. Dit wordt niet gemakkelijker met de jaren, als de geest en lichaamskrachten veranderen. Ik hoor u, overstelpde huisvader, beladen huismoeder, ik hoor u. Ik voel met u. Maar helpt het niet enigzins, wanneer u zich door de apostel hoort herinneren: De Heere is nabij. De verzekering behoorde bij het vorige vers, waarin de Christen vermaand wordt alle mensen van zijn bescheidenheid te overtuigen. Als drangreden daartoe zegt de apostel: De Heere (die u ziet) is nabij. Maar nu denkt hij ook aan de troost, aan de moed, die deze waarheid geeft; hoe onbezorgd zij maken moet hen, die de Heere liefhebben. Met zorg beladen Christen, uw liefderijke, uw almachtige Heiland is nabij, Hij ziet, Hij hoort, Hij omringt u; Hij, want ook dit ligt in het apostolisch woord, Hij staat altijd gereed om u boven alle zorg te verheffen en tot zich te nemen in Zijn eeuwige gelukzaligheid. Of deze steun wordt u gewezen, met dit uitzicht getroost. Laat uw begeerten in alles door bidden in smeken bekend worden bij God. Dit is voor met zorg beladenen een goede raad. Laat uw begeerten bekend worden bij God. Bid kinderlijk. Leg uw hele hart open voor de Alwetende. Niet omdat Hij niet weet wat er in u omgaat, maar omdat het voor u zo onuitsprekelijk goed is als u het Hem optelt. Laat uw begeerten bij God bekend worden in alles. Verheel Hem niets. Weest toch eenvoudig, waarachtig, oprecht. Door bidden en smeken. Bid in uw nood met aandrang; bid zonder ophouden. Met dankzegging. Vergeet om de vele zorgen het vele goede niet en snel tot dank bij het besef van uw voorrecht van te mogen bidden en zulks in de naam van die Christus, die nabij is. Zeker, dat is veel beter dan onze ons zo welbekende noden altijd opnieuw te herhalen voor onszelf, of bekend te laten worden bij de mensen; dezen verveelt u licht, zij kunnen u maar zelden helpen en wie is er onder hen, wie u alles zeggen kunt? Het opvolgen van de raad van de apostel bewaart voor klagen, dat krachtsverspilling, voor mopperen, dat zonde is. Het heeft een zegen, het heeft een grote en dierbare belofte. Hoort de apostolische toezegging: De vrede van God, die alle verstand de boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Let wel: de apostel vindt geen vrijheid u te beloven de vervulling van elke begeerte, die u biddend en smekend bekend laat worden bij God. Hij zegt u niet toe de wegneming of aanmerkelijke vermindering van uw zorgen. Maar hij belooft u een gemoedsstemming, die u voor nieuwe bezorgdheid behoedt: De vrede van God, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en zinnen bewaren in Christus Jezus. Wat bedoelt hij met de vrede van God? Die inwendige vrede, die God alleen geven kan; een goddelijke vrede. Deze gaat alle verstand te boven. Die deze vrede niet kent, kan hem zich niet voorstellen. Allerlei schrikbeelden kan zich de bekommerde mens in het hoofd halen, maar wat de vertroosting van God hem zijn zullen, kan hij zich van te voren niet verbeelden. De vrede van God, die hemelse zielsrust, waarmee God het kinderlijk, het vertrouwend, het dankbaar bidden beantwoordt; de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, maar het hart onuitsprekelijk weldoet, zal dat hart, waarin hij gedaald is, zal hart en zinnen bewaren in Christus Jezus. Niet slechts zal deze vrede genoten worden als een hemelse gave; maar dit zal hij doen als een hemelse kracht. Hart en zinnen zal hij bewaren, bewaken; over hart en zinnen de wacht houden, dat de vijand van buiten niet indringt; hij zal u bewaren tegen mopperen en opstand, uw voeten zal hij bewaren, dat zij niet uitwijken, uw stappen, dat zij niet uitschieten door afgunstigheid jegens de dwazen, op het gezicht van van de goddelozen vrede. In Christus Jezus zal deze vrede van God uw hart en

zinnen bewaren, zodat u in Hem blijft, die u nabij is, Hij de uwe, u de Zijne, u door leed en zorg meer en meer aan Hem verbonden. Voorwaar hier is een beter deel, dan iemand van een luchthartig gestel en karakter, dat zich de wereldse dingen niet aantrekt, bezitten kan. Is dit niet een gezegender lot, dan de effenste weg kan medebrengen, zonder zorgen, maar ook zonder rust van het leven. Is die vrede te genieten, door deze vrede bewaard te worden, niet eindeloos meer dan van zorg te worden ontheven? Tot welke prijs zou men deze vrede, eens gekend, niet gekocht willen hebben; voor welke schat zou men hem, eens genoten, willen verruilen? Vraag dit aan de Paulussen, die hem kennen.

8. Voorts, broeders, al wat waarachtig is, wat overeenstemt met de waarheid, die in Christus is (Efeze. 4: 21), al wat eerlijk is (1 Tim. 2: 2 Tit. 2: 2), al wat rechtvaardig is (Efeze 4: 24), al wat rein is (2 Kor. 6: 6; 11: 2. 1 Petr. 1: 22 al wat liefelijk is (Sir. 20: 13, al wat goed klinkt, wat goede klank bij de mensen heeft, als er enige deugd is (2 Petr. 1: 5) en als er enige lof is (Efeze 4: 29), bedenk dat en zoek dat in uw leven tot werkelijkheid te doen worden.

9. Hetgeen u, wat het ook zijn moge, geleerd en ontvangen heeft uit mijn mond als van uw leraar (1 Thess. 2: 13; 4: 1 en wat u van mij als uw voorbeeld (Hoofdstuk 3: 17) gehoord, of over mij vernomen heeft, toen ik afwezig was, en in mij gezien heeft, toen ik tegenwoordig was (Hoofdstuk 1: 30), doe dat; en de God van de vrede (1 Thess. 5: 23) zal met u zijn.

Met het woord "voorts" wordt achter de afdeling (Hoofdstuk 3: 1-4: 7) nog weer een laatste woord gevoegd, dat de apostel na al het voorgaande niet ongezegd kan laten en ten besluite nog daarbij wil voegen. De verzekering, dat God Zich aan de Filippensen zal betonen als een God van de vrede en daardoor de vreugde van hun leven als Christenen mogelijk zal maken, verbindt hij aan een vermaning, die in twee helften verdeeld is: "bedenk dat" heet de ene, "en doe dat" de andere. Het eerste doelt op een voorafgaand "al wat" dit op een van te voren genoemd "hetgeen u ook. " Opdat zij zich niet tot het een of ander beperken, moet daar de gehele omvang worden uitgesproken van hetgeen zij moeten bedenken, om hun belangstelling erop te vestigen; hier moet daarentegen worden gezegd, opdat zij niet eerst behoeven te vragen en te zoeken wat zij te doen hebben, omdat zij het reeds weten en kennen. In de eerste zin staan "waarachtig en rechtvaardig" tot elkaar als "eerlijk" en "rein" en de verhouding tussen "liefelijk" en "welluidend" is dezelfde als tussen "deugd" en "lof". In het tweede is aan de ene kant "geleerd" en "ontvangen" aan de andere "gehoord" en "gezien" met elkaar verbonden. Wat zij geleerd hebben is hun niet onbekend, wat zij ontvangen hebben niet vreemd gebleven. Het "in mij" houdt zowel een "van mij" als "over mij" tegelijk in en behoort zowel bij "gehoord" als bij "gezien". Zij hebben gehoord toen hij afwezig was. Zij hebben gezien toen hij bij hen was wat hun voorbeeld van Christelijk leven moet zijn. Niets onopgemerkt te laten wat goed is en zo te handelen als hun geleerd is, dat is de voorwaarde, die geen nadere uiteenzetting behoeft, opdat de God van de vrede als zodanig met hen is en hen daardoor de blijdschap van het Christelijk leven mogelijk maakt. Met die vermaning eindigt de apostel nogmaals.

Het "doe dat" in vs. 9 staat met het "bedenk dat" in vs. 8 niet uitsluitend in zo'n verband, dat voor het daar gezegde alleen het bedenken en voor het hier genoemde het doen zou nodig zijn; maar beide werkzaamheden, die zakelijk voor de inhoud van beide verzen bij elkaar horen, zijn volgens de manier van uitdrukking van het parallelisme (vgl. Rom. 10: 10) formeel gescheiden. Het "en de God van de vrede zal met u zijn" is wat de zaak aangaat dezelfde toezegging, die in vs. 7 was gegeven.

De vrede, waarvan in vs. 7 was gezegd, dat die bewaren zou, wordt van zijn kant slechts bewaard door een handelen, zoals hier wordt beschreven.

VII. Vs. 10-20. Nu, aan het einde van zijn brief, laat Paulus even waardig als schoon vriendelijke woorden volgen over de ondersteuning in geld van de Filippensen ontvangen, die hem, al was het niet de enige aanleiding, toch de onmiddellijke gelegenheid tot zijn schrijven aan de hand had gedaan. Het is hem, zo zegt hij tot de Filippensen, tot zijn grote vreugde weer mogelijk geworden voor hen te zorgen. Hij verblijdt zich daarover niet zozeer omwille van zichzelf, want de nood, die hem is opgelegd heeft hem niet gedrukt, hij kan die dragen; maar van hun kant getuigt het van een weer toenemen van hun welvaart en dan hebben zij welgedaan, dat zij zich over zijn moeilijke omstandigheden zich hebben ontfenmt en de betrekking, waarin zij dadelijk van het begin van het Evangelie zijn ingetreden, hebben voortgezet een betrekking, volgens welke zij tot hem in wederzijdse rekening van uitgaaf en ontvangt staan. Hij heeft van hen overvloedig ontvangen, zodat hij nu meer dan voldoende verzorgd is. Moge God ook hun nooddrift rijkelijk vervullen in ieder opzicht, Hem zij de eer in eeuwigheid!

10. En ik ben, om van hetgeen ik u toewens nu over te gaan tot hetgeen u voor mij gedaan heeft, grotelijks verblijd geweest in de Heere (Hoofdstuk 3: 1; 4: 4), dat u nu eenmaal weer verwakkerd (woordelijk "groen", namelijk doordat hun welvaart weer toenam) bent a) om aan mij te gedenken, waaraan u ook wel gedurende de geruime tijd, dat ik niets heb ontvangen, gedacht heeft, maar u heeft de gelegenheid niet gehad, om dat met de daad te tonen; nu is het echter weer mogelijk geworden.

a) 2 Kor. 11: 9

De apostel heeft in Hoofdstuk 1: 12-2: 30 datgene geschreven, wat de aanleiding tot zijn briefschrijven had medegebracht, en in Hoofdstuk 3: 1-4: 9 wat hij, nadat hij eenmaal tot schrijven genoopt was, niet onvermeld had willen laten; maar waar blijft zijn dank voor de ondersteuning hem toegekomen, waaraan hij toch dadelijk in de eerste woorden van de brief (Hoofdstuk 1: 5), en weer als hij over het terugkeren van de overbrenger (Hoofdstuk 2: 25) melding maakte, had gesproken? Totdat hij met alles gereed was, dat hij van de gemeente volgens zijn apostolische roeping had te zeggen, heeft hij dit laten wachten. Des te hartelijker dankt hij haar nu, des te uitgebreider spreekt hij nu, aan het slot van de brief over de liefdedienst, die zij hem hebben bewezen. Maar ook nu spreekt hij er niet van, alsof hij voor zichzelf ernaar verlangd had, of als zag hij daarin een weldaad hem betoond, dadelijk in het begin laat hij de dank voor hetgeen aan hem gedaan is, op de achtergrond treden bij de vreugde, dat het voor de gemeente mogelijk was geworden dit te doen.

De edele onbaatzuchtigheid van de apostel en zijn niet gebonden zijn aan de stoffelijke goederen verzekert hem een waardige vrijheid tegenover hen, die hem verzorgen. Toch is deze verbonden met een tedere blijdschap en dankbaarheid, die de liefdebetoningen van de zijnen verstaat, haar aandenken bewaart en haar grote waarde voor de gemeente zelf op prijs stelt.

Als Paulus schrijft: "dat u weer groen bent geworden" dan heeft hij zich de Filippensen voorgesteld als een boom of een akker, die in gunstige tijden weer bladeren en bloesems geven.

Zinrijk, hoewel zonder nadere grond, is het vermoeden van Bengel (vgl. 1 Kor. 5: 7 v.), dat de ondersteuning in de lente aan de apostel zal zijn gezonden.

11. Niet dat ik dit woord van blijdschap over uw gave zeg vanwege gebrek, ten gevolge van druk, waarvan ik graag bevrijd wilde zijn en nu ook werkelijk bevrijd ben; want zo'n druk heb ik niet gevoeld, alhoewel er gebrek was (vs. 14). Ik heb toch geleerd (Hebr. 5: 8) vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben, in alle omstandigheden, waarin ik mij moge bevinden (1 Tim. 6: 6 vv. Hebr. 13: 5 Sir. 40: 18)

Paulus zegt: Ik heb geleerd vergenoegd te zijn, hetgeen zoveel betekent als: er was een tijd dat hij niet wist hoe. Het kostte hem grote moeite tot het geheim van die grote waarheid door te dringen. Zonder twijfel dacht hij soms het geleerd te hebben en verloor dan weer de moed. En toen hij er ten slotte toe gekomen was om te zeggen: Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben, was hij een afgeleefde grijsaard, aan de rand van het graf, een arme gevangene in Nero's kerker te Rome. Wij mochten wel wensen Paulus' zwakheden te lijden en de kille kerker met hem te delen, als wij slechts daardoor tot zijn heerlijk standpunt konden raken. Sla geen geloof aan de mening dat u vergenoegd kunt zijn zonder het leren, of dat u kunt leren zonder tucht. Het is geen kracht, die van nature moet geoefend, maar een wetenschap, die trapsgewijs verkregen moet worden. Wij weten dit uit ondervinding. Christen, staak uw morren, hoe natuurlijk het ook moge wezen en vaar voort een ijverig leerling in de school van de vergenoegdheid te zijn.

Benijdbare Paulus. Benijdbaar boven velen te Rome en te Filippi en over de gehele wereld, schoon zij vrij zijn en in eer, schoon zij overvloed hebben en geen doorn in het vlees, maar gezondheid, die grootste schat. Benijdbare Paulus, waar hij ook zij en wat hij ook zij, omdat hij geleerd heeft in hetgeen hij is vergenoegd te zijn. Benijdbare Paulus, want hij heeft het geheim van het geluk van het leven, van dat geluk, dat niet in overvloed, niet in verzadiging, niet in hoogheid en eer, zelfs niet in vrijheid en gezondheid bestaat, maar in de inwendige blijdschap van het gemoed, in de vergenoegdheid, in die zalige zielsstemming, waarin men, hoe het ook ga, onder alles zeggen kan en zegt: "Ook zo is het mij goed". Zeker, het geheim van het geluk ligt in de vergenoegdheid. Deze is de toverstaf, die al wat hij aanraakt in goud verandert. Maar deze vergenoegdheid zelf, die het geheim is van het geluk van het leven, die is haar eigen geheim? Deze steen van de wijsheid, waar wordt hij gevonden? Deze alles in goud veranderende toverstaf, wie is de gelukkige, die zich daarvan als een Paulus meester maakt? Om vergenoegd te kunnen zijn in de dag van de vernedering, in de dag van de honger en in tijden van gebrek, van welke aard dan ook, is één ding volstrekt noodzakelijk. Dit: dat men van de vernedering, die ons deel is, van de honger, die men lijdt, van het gebrek, dat men verduurt, zich stil of luid vertroost met een overvloed, met een voedsel, die men in een ander opzicht nog bezit. Waar volstrekt niets is, is geen vergenoegdheid mogelijk. Om vergenoegd te zijn moet men op de een of andere manier genoeg hebben. Zich te verheugen in de schat van de gezondheid, kan de arme vergenoegd maken; de zieke de getrouwe verpleging, de zijn hart verzadigende liefde van een dierbaar huisgezin; de door ramp op ramp neergebogene, de overvloed van hoop op verandering en betere tijden. Niet altijd is er zo'n tegenwicht. Zelden is het genoeg, geheel genoeg, voor lang genoeg. Maar dit is genoeg, volkomen genoeg, voor altijd genoeg en ook daar genoeg waar letterlijk niets is dan dit ene: Christus te kennen als de algenoegzame, als degene, die de diepste, de dringendste, de edelste behoeften van de ziel vervult, die haar overvloed is en haar verzadiging te midden van alle gemis en alle gebrek; Christus te kennen als de onuitputtelijke bron van liefde en hoop en van dat gezonde leven, dat tegen elken doorn in het vlees is opgewassen.

12. En Ik weet, ten gevolge van dat leren, vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; ik kan mij in beide schikken, naardat ik in de een of andere omstandigheid word geplaatst (2 Kor. 4: 8; 6: 9 v.); alleszins en in alles, in allerlei toestanden en omstandigheden, waarin ik kom, ben ik onderwezen en ik weet het ene even goed als het andere te verdragen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden (1 Kor. 4: 11 vv. 2 Kor. 11: 27)

De juiste verhouding van de Christen tot de uitwendige omstandigheden waarin hij zich bevindt, heeft de apostel het treffendst voorgesteld in zijn voorbeeld. Met deze tekenen heeft hij zich tegenover een dubbel vooroordeel gesteld, zowel tegenover dat, dat de armoede voor de noodzakelijke voorwaarde van een ware Christelijke levensontwikkeling houdt, als tegenover hem, die de armoede als een ondragelijke last beschouwt. Hij stelt zich met zijn woorden in het bijzonder zowel tegenover de zelf gekozen armoede van het monnikendom, als tegenover de bedrieglijke illusies van het socialisme, dat alle armoede denkt te vernietigen. De Christen moet beide leren dragen, armoede en rijkdom, want beide zijn gevaren, beide brengen onder bepaalde omstandigheden verkeerdheden teweeg: de armoede, omdat zij makkelijk ontevreden, de rijkdom, omdat zij makkelijk overmoedig maakt.

Velen zijn er, die weten "vernederd te worden", die niet hebben geleerd overvloed te hebben. Wanneer zij boven op een toren worden gezet, worden zij duizelig en dreigen te vallen. De Christen maakt zijn belijdenis veel meer in voor- dan in tegenspoed te schande. Het is gevaarlijk in voorspoed te zijn. De smeltkroes van de tegenspoed is voor de Christen een minder zware beproeving dan de beker van voorspoed. O, hoeveel magerheid van de ziel en veronachtzaming van de geestelijke dingen is veroorzaakt juist door de barmhartigheden en weldaden van God. Dit is evenwel een noodzakelijkheid, want de apostel zegt ons, dat hij wist overvloed te hebben. Als hij veel had wist hij het te gebruiken. Overvloedige genade stelde hem in staat overvloedig voorspoed te verdragen. Voer hij met volle zeilen, dan had hij veel ballast aan boord en kon zo veilig voortdrijven. Meer dan menselijke bekwaamheid is nodig om de boordevolle beker met sterfelijk geluk met een vaste hand te dragen. Paulus had die kunst evenwel geleerd, want hij verklaart: alleszins en in alles ben ik onderwezen, zowel verzadigd te zijn als honger te lijden. Het is een goddelijke les, om te leren verzadigd te zijn, want eenmaal waren de Israëlieten verzadigd, maar terwijl het vlees nog tussen hun tanden was, kwam de toorn van God over hen. Velen hebben om genadegiften gevraagd, ten einde de lust van hun hart te voldoen. Overvloed van brood heeft vaak rijkdom van bloed gegeven, hetgeen vaak wulpsheid ten gevolge had. Wanneer wij veel goeds van Gods voorzienigheid ontvangen, gebeurt het vaak dat wij slechts weinig van Gods genade genieten en weinig dankbaarheid betonen voor de ontvangen weldadigheden. Wij zijn verzadigd en wij vergeten God; met het aardse voldaan, kunnen wij het best buiten het hemelse stellen. Wees verzekerd dat het moeilijker is te weten verzadigd te zijn, dan honger te lijden - zo verschrikkelijk is de neiging van de menselijke natuur tot hoogmoed en vergetelheid van God. Denk eraan om in uw gebeden te vragen dat God u leert verzadigd te wezen. Verhoed, dat wat U ons wilt schenken in genade ons hart van U vervreemd en dus ons zij tot schade.

Alleszins en in alles ben ik onderwezen, zegt hij met een woord, oorspronkelijk door de ingewijden in zekere geheimen van de heidense oudheid gebruikt; en inderdaad, zo'n vergenoegdheid zij een geheim, een raadsel voor de wereld, die haar bron niet begrijpt en haar toch onwillekeurig benijden moet. Onderwezen in alles, beide in verzadigd te zijn en honger te lijden, beide in overvloed te hebben en gebrek te lijden, wat een weergaloos geluk te midden van zo rampsnel een lot; wat een waarachtige grootheid te midden van zo diepe vernedering; wat een kalme gelijkmoedigheid, te midden van zo wisselende en tegenstrijdige

toestanden - voor zo'n kwekeling in de school van de Christelijke tevredenheid ontbloten wij onwillekeurig het hoofd. Maar slaan wij nu van de kwekeling op de Meester het oog, die hem in deze geheimen ingewijd heeft, wij buigen diep deemoedig de knie. Ik kan doen alle dingen door Christus, die mij kracht geeft (vs. 13). Zie daar de sleutel tot het schijnbaar onoplosbaar raadsel. Merk het op, Paulus zegt niet: "die mij kracht heeft gegeven; maar die mij (voortdurend) kracht geeft." De apostel leeft in stille geestelijke gemeenschap met de verheerlijkte Heiland, zodat hij steeds uit die volheid ontvangt, wat hij voor zijn innerlijk leven nodig heeft. De Geest van Christus vervult en sterkt hem in de strijd, die hij ongetwijfeld ook tegen zichzelf te voeren heeft, om zo gestemd te zijn en te blijven. De vergenoegdheid van Paulus is zo de vrucht van zijn levend geloof, tot deze zeldzame graad van rijpheid gekomen onder de beademing van een gedurig gebed en nu ook liefelijk genoeg om zelfs een kerker met haar geur te verkwikken. Nee, zo'n zielegrootheid is niet de vrucht van zelfbedwang alleen, van wijsgerige redenering, van gewoonte aan allerlei lotwisseling, waarbij men zich eindelijk over niets meer verwondert. De godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging (1 Tim. 6: 6) heeft dezelfde Paulus geschreven, maar Christelijke godzaligheid is zonder geloof in Christus ondenkbaar, en geen schoner vrucht van dat geloof dan wanneer hier binnen, het zegt niet weinig voorwaar, dat weerbarstige ik gebroken is, dat de onuitputtelijke bron, van zoveel verborgen jammerzaligheid is. Alleen bij en van Christus wordt de ware vergenoegdheid en zielevrede geleerd. Hij leert haar, ook door Zijn woord en voorbeeld, maar bovenal door Zijn Geest; ja, al Zijn leidingen met de Zijnen hebben wel beschouwd geen ander doel dan hier binnen de zelfzucht te doden en de engel van de vrede in haar plaats te doen inkeren. Onze dwaasheid wil vaak kinderen vergenoegd maken door hun alles in te willigen, wat zij dwingend begeren; de hoogste Wijsheid maakt haar kwellingen stil door hen te spenen van veel, dat zij heimelijk wensen en toch niet mogen genieten. Zij leert ons eerst de Psalm van de goede Herder, maar daarna ook die van het gespeende kind, dat rust op de schoot van zijn moeder. Wie van onze verstaat haar niet, de dubbele les, die uit de kerker van Paulus ons tegenklinkt? O u, wier ziel naar de vrede haakt, kom tot Christus; pas hij, die met zijn God is verzoend, kan ook met zijn lot zijn bevredigd. Maar ook u, die Christus toebehoort, wantrouw uw eigen Christendom vrij, zolang u nog niet kunt zeggen: "ik heb althans aanhankelijk geleerd vergenoegd te zijn met hetgeen ik ben "en ik leer" het van tijd tot tijd beter.

O God, het is zoet met U te leven, In U tevreên, in U gerust, Getrokken door geen vrijen lust,
Door genen aardsen wind gedreven.

't Is zoet, mijn God, wanneer wij lijden, Tot U, de Redder, op te zien; 't Is zoet, aan U de
dank te biên, Wanneer ons hart zich mag verblijden.

Wie vindt in het bruischen van de vermaken, Bij wulpsen dans of nietig spel, Verlichting voor
zijn zielgekwel, Voldoening voor zijn hart te smaken?

Wie vindt in ongebonden weelde, In het zwelgen van de overvloed, De vreugd, de vrede van
het gemoed, Die zich de ontvlamde drift verbeeldde?

Wie kon, met schatten op te hopen, Met eer of steigerziek gezag, Of waar hem het hart naar
talen mag, Zichzelv' een uur van zielrust kopen?

Ach! wie de wereld mocht betrouwen, Aan niemand, niemand hield zij woord, Niets heeft zij
wat in haar bekoort; Heur schoon is enkel in het aanschouwen.

Haar vrucht betovere ons de zinnen; Uitwendig bloost en lacht ze u aan, Maar wie de hand daarin durft slaan, Wat vindt hij? smaakloze as van binnen.

U enig onbedrieglijk Wezen, U, U alleen belooft en geeft! Die U betrouwt, verwacht en heeft, Met U is geen gebrek te vrezen.

Laat and'ren dorre stranden ploegen En hijgen naar een vals genot, In U te kennen voor mijn God Berust mijn enig zielsgenoegen.

Laat and'ren Rijn en Weissel oogsten, Brooddronken, dronken en verbrast! Mijn schuren houde ik volgetast, Van het oog bestraald des Allerhoogsten.

Dit steunsel zal mij niet ontvallen, Schoon het krijgsvuur veld en akker blaak', De ondankbare grond zijn heer verzaak', Of het feestvuur woed' door kooi en stallen.

Laat and'ren voor de toekomst ijzen! Mijn God, mijn Vader geeft mij brood, Hij weet, Hij kent, Hij ziet mijn nood En heeft genoeg om mij te spijzen.

Laat, Vader, laat mij dit verwerven In ruimer of bekrompener maat! Mijn ziel verlangt geen overdaad en U, U laat geen noodddruft derven.

Deel, deel mij naar Uw welbehagen, Genadig' Vader, leed en zoet, Maar duld niet dat mijn overmoed Zich van Uw giften zou beklagen.

Neen, leg me, in voor- en tegenspoeden, de dank in het hart en in den mond en wil me in 's levens avondstond Voor twijfelarij en wanhoop hoeden.

O God! ik hoop op Uw genade, Verleng mijn dagen, breek hen af! De weg ten hemel ligt door het graf, Nooit komt men daar te vroeg of spade.

U, die de graanscheut heeft doen groeien, Gebiedt de maaier en hij snijdt en het halmtjen valt ter rechter tijd en het najaarsweer zijn air komt schroeien.

Bewaar zo mij, bewaar Uw schapen, O God, eer het rampvol uur genaakt, Voor al wie Jezus niet verzaakt en laat mij in Uw heil ontslapen.

Of, eist U het, geef in angst en plagen, De krachten, die het hart behoeft, Dat al zijn zwakheid heeft beproefd, Om in de nood zichzelf te schragen!

O red het, steun het in gevaren, Vervul, regeer het, drijf het aan, Ontruk het aan zijn eigen waan en wil het voor zichzelf bewaren!

13. Ik kan doen alle dingen door Christus, die mij kracht geeft (2 Kor. 12: 9 Efeze 6: 10. 1 Tim. 1: 12 vv.).

De getuigenis, die Paulus zo-even over zichzelf heeft uitgesproken, kon voorkomen als zucht om te roemen. Zie hoezeer hij terugtreedt en zegt: het is niet mijn deugd, maar dengenen, die mij daartoe kracht heeft gegeven.

Hoe komt het, dat mij vaak iets gerings ter neer slaat en vaak iets groots de moed niet beneemt? Zodra ik mij van Christus afkeer, kan alles mij omverwerpen, zodra ik met Christus ben, kan ik tegen allen overstaan.

Is het geen grootspraak? Het valt gemakkelijk zulke dingen te zeggen, zulke dingen van zichzelf te denken en terwijl men in een bepaalde, niet al te moeilijke toestand verkeert, zich tot alles in staat te voelen. Ik kan doen dingen. Alle dingen is zoveel! Er zijn vele dingen, er zijn toestanden, er zijn omstandigheden, zo bitter voor het hart, zo pijnlijk voor het vlees. En als het er op aankomt, als de vernedering, de honger, het gebrek, waartegen men zich opgewassen waande, daar zijn, ziet dan is het de vraag, of men nog de moed en de vrijmoedigheid voelen zal, die eenmaal, misschien vele keer uitgesproken woorden te herhalen. Zo is het. Beproevende omstandigheden, beproevend zulke woorden. Maar in de mond van een Paulus kunnen zij de proef doorstaan. In zijn leven, dat bekend is en zijn zielsstemming, die zich onder alles gelijk blijft, worden zij niet als grootspraak, maar als duidelijke, zuivere waarheid openbaar.

Wat wij in Paulus terecht benijden was uit Paulus niet, het was gegeven goed. Het was door Christus, die gaf hem deze kracht. Ik kan doen alle dingen, zegt hij, door Christus, die mij kracht geeft; letterlijk door de mij kracht gevende Christus. En als hij er dit niet had bijgevoegd, zijn woord was een grootspraak geweest een snorkerij, zoals wereldse mensen, die hun hoogmoed, hun ongevoeligheid, of hun lichtzinnigheid voor kracht aanzien, zeer vaak in de mond voeren, maar die wij van geen ootmoedig en waarheidlievend discipel van Jezus verwachten kunnen. Wat de Farizeeër, die de gekruisigde Nazarener in Zijn gemeente vervolgde, in die dagen geroemd moge hebben, de aan zichzelf ontdekte zondaar roemt niet dan in Hem. Maar in Hem roemt hij, omdat hij uit Zijn volheid genade voor genade ontvangt. Jezus Christus geeft hem kracht, waar Hij die kracht van hem eist. Als aan deze Paulus een allerbelangrijkste roeping is opgedragen, zij is hem opgedragen door Christus. Als Zijn leven een aaneenschakeling is van arbeid, zorg, beproeving, moeite, lijden, doodsgerevaren, Christus heeft het zo beschikt. Het is door diens bestelling, dat hij op het ogenblik is een gezant in een keten en het gevaar, dat boven zijn hoofd zweeft, is een bloedige dood van beulshanden te ondergaan. Christus wil dat Paulus al deze dingen zal kunnen doen; en te midden van al deze dingen, jagen naar de prijs van de roeping van God, die van boven is in Hem; grijpend naar hetgeen, waartoe hij ook gegrepen is. Hij wil dat deze Paulus werkt als een Christen, lijdt als een Christen, sterft als een Christen, zijn Heer groot maakt, zowel in de dood als in het leven; en Hij weet dat deze Paulus zonder Hem niets doen kan. Zou Hij dan niet bereid Zijn hem de kracht te geven, die hij nodig heeft? Zeker. Maar hetzelfde weet Hij ook van allen; zo kunnen dan ook allen overtuigd zijn, dat Hij evenzeer bereid is hun de kracht te schenken, de nodige kracht, de voldoende kracht tot de dingen, waartoe Hij hen roept, tot de dingen, waartoe Hij hen brengt, tot de dingen, die Hij van hen eist - ja tot die allen. Christus gaf Paulus kracht. Zou Hij niet? Zijn eigen eer was ermee gemoeid. Wat zou de heidense wereld gezegd hebben van een bezwijkende Paulus? Van een Paulus, de wereld vervullend met de prediking van een Heer, die de troost, de wijsheid, de hoop en de kracht van de Zijnen is, maar zelf in voorspoed niet wijs, in tegenspoed niet groot, in deugd niet voorbeeldig en in het aangezicht van de dood zonder blijkbare heldenmoed was? Van een Paulus heden groot, morgen klein, naardat de omstandigheden hem maakten en afhankelijk van zijn luim, van zijn gestel, van zijn doorn in het vlees, van overvloed en vernedering? Voorwaar zo'n dienstknecht was al te slecht een aanbeveling van zijn Meester; zo'n Paulus was geen ere voor Christus geweest. Dit moest hij zijn en niet slechts, ofschoon daarom zeker in zo uitnemende mate, niet slechts omdat hij Hem was een uitverkoren vat om Zijn naam te dragen, voor volken en koningen en voor de kinderen van Israël, maar reeds omdat hij een belijder was van Zijn naam en naar Zijn naam

zich noemde. Wat ons betreft, wij zijn geen Paulussen, wij hebben hun hoge roeping niet; maar als de wereld ons kent als degenen, die op Christus onze hoop stellen, er is die Christus aan gelegen, dat Hij ons altijd ziet als degenen, die in Christus hun kracht vinden - en tot alle dingen gaf Christus Paulus kracht. Paulus verwachtte het van Zijn liefde, die Zich over de arme, blinde, tegen Hem woedende zondaar erbarmd had, die Zich aan hem geopenbaard had als ook voor zijn zonden overgeleverd in de dood, als ook tot zijn rechtvaardigmaking opgestaan uit de dood en als levende om ook voor hem te bidden. Zou die hem niet gadeslaan, niet nagaan, niet ondersteunen, niet sterken op al zijn wegen, al zijn beproevingen en in iedere strijd niet behouden door Zijn leven, dat Hij gekocht heeft door Zijn bloed. Wat zou hem scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking of benauwdheid, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Nee, In dit alles zou Hij, die hem had liefgehad, hem meer dan overwinnaar maken en Zijn onuitputtelijke liefde op steeds nieuwe manier betonen! Verdrukt mocht hij worden, benauwd werd hij niet; twijfelmoedig, maar niet mismoedig; vervolgd maar niet daarin verlaten; neergeworpen maar niet verdorven. Hoe zou de getrouwe liefde dat gedogen, die hem van dood en verdoemenis gered, die hem voor haar hemel bestemd had! Zeker, zodanig is de getrouwe liefde van een Heiland, die zo machtig is als getrouw. Zij is onuitputtelijk en blijft Zichzelf gelijk. En die voor de Zijnen alles gedaan en alles geleden heeft, wat voor hun verzoening, wat voor hun eeuwige behoudenis nodig was, wil ook geven al wat tot hun heiligmaking, al wat tot hun ondersteuning en tot hun bemoediging op elke weg nodig blijkt: geloof, geduld, wijsheid, moed, kracht tot alle dingen.

Veiligheid bij God in Christus. Ja, mijn ziel, zing vrolijk tot eer van God, uw sterkte, uw licht in duisternis, uw schuilplaats in gevaren! Denk eens door! Bereken uw zaligheid! Nooit kan ik gereder zijn om licht en hulp en zaligheid te vragen, dan Christus is om mij die te geven. En dit, dit is het welbehagen van de Vader, die mij door de hand van de Middelaar bedelen wil. Mijn Verlosser wacht altoos om mij genadig te zijn. Zijn goedwilligheid is altoos evenredig aan Zijn rijkdom. Te geven, aan mij te geven is Zijn bestemming. Zijn begunstigde bezigheid, Zijn vermaak, Zijn hemel! Ik erken Hem, ik eer Hem, naarmate ik vaak kom en ruim in het vragen ben en ten tijde van gevaar snel het noodgeschrei tot Hem opzend. Milde handen, vriendelijke ogen! Hij geeft graag, edelmoedig, zonder verwijt! Een rijke moge tot een bedelaar zeggen: Hoe, bent u daar al weer? Ik heb u gisteren nog gegeven; nimmer, nooit heb ik zo'n verwijt gekregen, wanneer ik de Middelaarstroon naderde. O mijn ziel! Beschouw Jezus als uw barmhartige Hogepriester, die, zoals Hij in alles, de zonden uitgenomen, verzocht is, zo juist geschikt is om medelijden te hebben met hen, die verzocht worden. Zo'n verlosser is de waarborg van onze veiligheid te midden van al uw verzoeken, van al uw gevaren. Zijn voorbidding in de hemel en Zijn troon in uw hart zijn voor u als Jachin en Boas. Zijn eer vordert uw veiligheid! En al Gods volmaakheden, opgeluisterd in uw Verlossers kruis, bespreken ze u met eenstemmige ijver! De genade van God in Christus, zoals zij tot het minste nodig is, zo is zij tot het allerzwaarste voldoende. Dierbare waarheid! Steun voor mijn hart! Waarborg mijn zaligheid! Kan ik zonder Christus niets, met Hem kan ik alles. Zo moet ik waken tegen twee misvattingen: iets te ondernemen buiten Hem en in enige zaak zijn kunnen doen te mistrouwen. Het een en ander zou een aanmerkelijke dwaling zijn en een kenbaar ongeloof. Zegt Jezus: zonder Mij kunt u niets doen, dan is het kenbaar ongeloof iets te ondernemen voor eigen rekening, ook dan, wanneer de hebbelijke genade tot een aanmerkelijke trap van levendigheid is opgevoerd. Maar ook roept Christus: Mijn genade is u genoeg, dan is het een blijkbaar ongeloof, wantrouwend op te zien tegen posten, gevaren, plichten, verloocheningen, kruis, beproevingen, waartoe men geroepen wordt. Ik moet Mijzelf altoos, maar Christus nooit wantrouwen. O, mijn ziel! Bepeins de nadruk van dat woord, dat alles afdoet: Christus' genade is u genoeg. Bezie in dat licht uw tegenwoordige en toekomstige gevaren en verzoeken en geloof, dat, wanneer Christus in de toediening van

dat onschatbaar woord u veiligheid bespreekt voor altoos, u daaraan oneindig meer heeft dan aan een sterkbegeerde wegneming van enige bijzondere nood en denk dat door! Zo was het geval van die apostel, die dat aanminnig woord allereerst hoorde uit van zijn Meesters mond. Een zware beproeving drukte hem, in de nood riep hij om ontheffing, het antwoord, dat hij kreeg, was ja een zekere weigering, maar tevens een geven van veel meer dan hij gevraagd had; nu is Paulus voor altoos veilig, al verdubbelden de aanvallen van Satans engelen; Jezus' genade is voor Paulus genoeg en Jezus' woord een waarborg van veiligheid zonder einde en zonder tussenpoos. En u, mijn ziel wees dan in de gemakkelijkste plichten en in de kleinste beproevingen zo afhankelijk, als in de zwaarste; en, bij omkering, wees zo vertrouwelijk in het allerzwaarste als in het allerheiligste. Verwacht niets van uzelf, alles van uw Verlosser. Zo woont men in een rotssteen van de heiligheid. Vergeet nooit de genade; zoals zij nodig is, tot het minste, dan is zij tot alles voldoende. Zo is er veiligheid bij God in Christus! Veiligheid bij God in Christus te midden van alle de gevaren, die er zijn of immer komen kunnen! Zo juich ik in de rotssteen, onder de schaduw van die vleugels zing ik vrolijk! Dus gesterkt, zal ik liederen in kerkers, hallels in stormen zingen! Zo heb ik altijd goede moed! Van de hoogte, waarop ik thans verkeer, zie ik al mijn vijanden zonder vrees, al het machteloos gewoel van helse en aardse machten, al de gevaren! God, God is voor mij en wie, wie zal tegen Mij zijn! Uit die woning, waar ik thans verkeer, zie ik met bedaardheid al de woelingen, al de verwarringen, in de wereld en in mijn vaderland. Met bedaardheid hoor ik de donders, het rumoer van de volken, al wat er omgaat. De Heere is goed. Hij is ten sterkte in de dag van de benauwdheid en Hij kent hen, die op hem vertrouwen. Nu wacht ik, in Gods gemoedigd, alles af. Ook dan, wanneer de vijgeboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, wanneer alles ontzinken, alles bezwijken zal, wanneer alle geschapen onderstanden het hoofd zullen onderhalen, zoals de toppen van de hoogste bergen bij de wereldvloed, dan ook zal ik op God hopen en mij in Hem verblijden. Nu verdwijnt alles uit mijn oog, behalve God! En u mijn ziel, roep ja, met heilige ontzetting: Bestendig gevaar! Maar voeg er ook in één adem, al juichend bij: Veiligheid bij God in Christus!

14. Zo heb ik dus zeker de ondersteuning door anderen niet nodig uit gebrek (vs. 11). Nochtans heeft u welgedaan wat de inwendige, zedelijke waarde van uw daad aangaat, dat u met mijn verdrukking, nu ik gevangen ben en velerlei ellenden moet dragen, gemeenschap gehad heeft (Rom. 12: 13 Hebr. 13: 3).

Kon het de schijn hebben, dat Paulus met het tot hiertoe gezegde aan de gemeente had willen te kennen geven, dat zij haar zorg voor hem evengoed achterwege had kunnen laten, nu neemt Paulus deze verkeerde verklaring van zijn woord daardoor weg, dat hij met een "nochtans" overgaat om te erkennen, dat zij er altijd wel aan had gedaan om zijn moeilijkheden ook te dragen.

De hemelse gezindheid en de daaruit voortvloeiende schatting van het tijdelijke, nam bij de apostel niet weg, dat hij over de lichamelijke verkwikking hem toegekomen een blijdschap als van een pelgrim voelde. Toch was ook deze blijdschap een blijdschap in de Heere en zo geen zoeken van zichzelf, maar er was zoveel geestelijk licht, dat hij de gave van de Filippensen kon aanzien als een vrucht van hun geloof en zich daarover kon verheugen, dat zij hun gemeenschap aan het Evangelie (Hoofdstuk 1: 5) ook door zo'n werkzame liefde betoonden.

15. En ook u, Filippensen, om bij deze gelegenheid ook te denken aan vorige gaven, weet evengoed als ik, dat in het begin van het Evangelie, sinds zijn verkondiging ook in het werelddeel Europa (Hand. 16: 8 vv.), toen ik 10-11 jaar geleden van Macedonië vertrokken ben (Hand. 17: 13 vv.), geen gemeente, ook niet van die, die er nog meer in Macedonië zijn,

zoals die te Thessalonica en Berea, mij iets meegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst (Sir. 42: 7 1 Kor. 9: 11 dan u alleen (2 Kor. 11: 9).

16. Ja zelfs nog vóór ik uit Macedonië ben gegaan, heeft u reeds aldus gehandeld: want ook in Thessalonica heeft u mij eenmaal en andermaal ondersteuning (Hand. 11: 29) gezonden tot noodddruft, toen ik van daar verder naar Berea ging (Hand. 17: 1-12).

De apostel zet met het "en ook" aan het begin van het vijftiende vers zijn rede voort: Wat u gedaan heeft staat in verband tot een betrekking, waarin, zoals u ook weet, van de beginne geen andere gemeente dan de uwe tot mij heeft gestaan. Op een eufemistische wijze, berekend op het gevoel van liefde bij de lezers, beschrijft hij die verhouding aldus: de Filippensen houden een rekening over uitgaaf aan Paulus en ontvangst van hem. En eveneens houdt de apostel rekening met hen, over uitgaaf aan de Filippensen en ontvangst van hen. Weliswaar komt daarbij op de rekening van de Filippensen in de rubriek van ontvangsten geen bedrag in geld, evenmin als op de rekening van de apostel in de rubriek van uitgaaf; in plaats daarvan komt iets anders.

Het was toch een billijke en natuurlijke rekening, dat de gemeenten aan hem, van wie zij de geestelijke goederen ontvingen, van hun kant de stoffelijke gaven. In het rekeningboek van de andere gemeenten scheen er alleen een conto te zijn voor de ontvangst van hem en niet voor de uitgaaf aan hem. De Filippensen hebben toen voor alle andere gemeenten de stap gedaan, om hem ook buiten de grenzen van hun vaderland ondersteuning te zenden en hem zo zijn geestelijk gaven te vergelden.

Dat Paulus met geen andere gemeenten iets te maken had tot rekening van uitgaaf en ontvangst dan met de Filippensen, moet een deugdelijke reden hebben gehad. Er waren bijvoorbeeld te Thessalonica mensen, voor wie het ten krachtigste moest worden bewezen (2 Thess. 3: 11), dat men mocht werken en zijn eigen brood eten.

In zo'n verhouding heeft zich toen, in de aanvangstijd van het Evangelie, toen dat in de gehele wereld werd verbreid, geen andere gemeente tot Paulus geplaatst, als die te Filippi, wier ondersteuning het wel geweest is, waarvan hij in 2 Kor. 11: 9 zegt, dat hij die te Korinthe heeft gekregen. Maar niet pas na zijn heengaan uit Macedonië hebben zij zich zo over hem gehouden, reeds toen hij nog te Thessalonica was, hebben zij dat en wel herhaalde keer gedaan, zoals in vs. 16 wordt opgemerkt. Die hulp bleef achter, ten gevolge van hun ongunstige geldelijke toestand, waarover 2 Kor. 8: 2 zou kunnen worden vergeleken, zonder dat daarom de roem, die de apostel hun in Hoofdstuk 1: 5 heeft gegeven, werd teruggenomen. Die bleef echter, totdat zij eindelijk, zoals ons vs. 10 bericht, weer in een toestand kwamen, dat zij het opnieuw konden doen.

17. Ik vermeld uit alles niet daarom, omdat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht, die bestaat in een goddelijke zegen, die overvloedig is tot uw rekening, omdat volgens hetgeen die rekening kan aantonen de mij ten deel geworden geschenken zo overvloedig zijn geweest (2 Kor. 9: 6 Gal. 6: 9).

18. Ik heb dan ook geen reden om geschenken voor mijzelf te zoeken, maar ik heb alles, wat ik ook maar kon begeren, ontvangen en ik heb overvloed, ik heb meer dan ik voor deze tijd nodig heb. Ik ben vervuld geworden met rijke gaven, toen ik van Epafroditus ontvangen heb, dat door u gezonden was (Hoofdstuk 2: 25), als een welriekende reuk (Efeze 5: 2) een aangename offerande, voor God welbehagelijk (Hebr. 13: 16).

19. Maar mijn God Php 1: 3 zal naar Zijn rijkdom (Rom. 2: 4; 9: 23; 11: 33) vervullen (vgl. vs. 7) al uw nooddrift, zoals u aan de mijne heeft gedacht (vs. 16; 2: 25), in heerlijkheid, op heerlijke manier door Christus Jezus, die de Middelaar is tot verkrijging van de hemelse goederen.

De apostel moet ook hier weer een verkeerde opvatting van zijn woorden voorkomen, evenals vroeger in vs. 11 (waar sprake was van een verkeerde verklaring als of de druk van de bestaande nood hem de uitdrukking van vreugde over de ontvangene gave afperste); en wel hier deze, als kwam het hem hier aan op de gave als zodanig (en wilde hij daarom ook voor het vervolg zich van hun ondersteuning verzekeren, om altijd weer opnieuw te ontvangen). Integendeel, wat hij zoekt is de vrucht of de winst, die de gevers van zo'n gave ten deel wordt, in zoverre namelijk wat de apostel geschonken wordt een rijk loon meebrengt (Matth. 10: 40 vv.). Deze toekomstige vergelding is de vrucht, die voor haar rekening (naklank van het beeld in vs. 15) met iedere nieuwe liefdebetoning toeneemt. Zo is het dus niet zozeer zijn belang als wel dat van de gevers, dat hij op het oog heeft.

Hij heeft echter ook inderdaad nu het minst reden, om naar enige meerdere gave te verlangen, want hij heeft alles wat hij verwachten kon en hij heeft meer dan dit, hij heeft zelfs overvloed.

De opklimming: "Ik heb alles, ik heb overvloed, ik ben vervuld", moet subjectief worden opgevat. Een werkelijke volheid is niet aanwezig, maar de apostel merkt het toegezonden geschenk van zijn standpunt als zodanig aan. Welke hoge betekenis hij er aan toekent, wijst hij aan met het woord "een welriekende reuk een aangename offerande, voor God welbehaaglijk. "

Hij neemt het ontvangene niet aan als iets alleen hem persoonlijk geschonken, maar eert het als een offer, dat God heeft aangemerkt als aan Hem gebracht en dat Hij welgevallig heeft aangenomen. Zo zal het ook God, die hij zijn God noemt, daarmee beantwoorden, dat Hij het hen aan niets laat ontbreken, zoals zij de apostel alles hebben bezorgd, wat hij nodig had. Of het iets lichamelijks of geestelijks zij, dat zij nodig mochten hebben, blijft onbeslist. Alles wat zij nodig hebben zal God hun geven, als zij het nodig hebben.

20. Onze God nu, die zowel uw God als mijn God is en onze Vader in Christus zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid (vgl. Rom. 11: 36; 16: 27. 1 Tim. 1: 17. Hebr. 13: 21). Amen.

Met het oog op de heerlijke belofte, die hij zo-even uitgesproken heeft, verheft zich dus de apostel, als het ware reeds de vervulling ervan ziende, tot het loven van de heerlijkheid van God, van wie toch elke goede gave neerdaalt, al reikt hij ons die ook in Christus toe en hij bezegelt die, zoals ook anders met een Amen.

Tot deze lof heeft geen aanleiding gegeven het slot van de brief, zoals sommige uitleggers menen, maar het innige gevoel, dat zich bij vs. 19 aan de apostel opdrong, het gevoel van de almacht en heerlijkheid van God, die zich openbaarde in haar genade betoningen.

C. Ten slotte laat Paulus, terwijl hij verder als in Hoofdstuk 1: 1 onderscheid maakt tussen de heilige in Christus Jezus en de opzieners en diakenen, door de laatste de gemeente in al haar leden in het bijzonder groeten en besluit vervolgens de hem opgedragen groeten om op de gewone manier met een zegenwens van de lezers afscheid te nemen.

21. Groet u, die het eerst de brief ontvangt, u opzieners en diakenen (1 Thessalonicenzen. 5: 25 vv.), alle heilige in Christus Jezus en wel zo, dat u niemand onder hen voorbijgaat. U en de gemeente groeten de broeders, die met mij zijn, die tot mijn nadere omgeving behoren (Gal. 1: 2).

22. Al de heiligen van de hier aanwezige Romeinse gemeente (2 Kor. 13: 12) groeten u en meest die van het huis van de keizer zijn en tot de gemeente zijn toegetreden. Zij, vervuld van hun geluk als Christenen, stellen bijzonder belang in u.

23. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met allen (Rom. 16: 24. 1 Kor. 16: 23. Ro 16. 24 1Co Gal. 6: 18. Efeze 6: 24 Kol. 4: 18. 1 Thessalonicenzen. 5: 28. 2 Thessalonicenzen. 3: 18 Amen.

Bij de uitdrukking "die van het huis van de keizer zijn" is de vraag of het woord "huis" in de eigenlijke zin moet worden verstaan en dus aan het Palatium, het keizerlijk paleis op de Palatijnse heuvel (Hand. 28: 16) moet worden gedacht, of dat wij het woord in figuurlijke zin en nu weer van de keizers betrekkingen, of van zijn familie, zijn bloedverwanten moeten opvatten. Het laatste is wel niet mogelijk, omdat de familie van Nero toen zeer weggesmolten was en het op zichzelf reeds zeer onwaarschijnlijk is, dat iemand uit deze zich tot Christus zou hebben bekeerd, terwijl een enkele uitzondering niet voldoende zou zijn, om de uitdrukking te verklaren, die meerdere personen bedoelt. Wat de beide andere gevallen aangaat, blijft het in de grond van de zaak hetzelfde, of wij het woord "huis" in de ene of andere zin opvatten. In beide gevallen zijn onder "die van het huis van de keizer zijn" mindere keizerlijke dienaren bedoeld, die, al hadden zij ook niet in het keizerlijk paleis hun woning, daar toch dienst deden. Zij zijn niet dezelfde als de pretorianen of soldaten van de keizerlijke lijfwacht in Hoofdstuk 1: 13, maar waarschijnlijk door deze op de apostel opmerkzaam gemaakt en door de laatsten tot Christus gebracht, omdat ook zij hem in zijn gehuurde woning opzochten en daar de prediking van het Evangelie uit zijn mond vernamen (Hand. 28: 30 v.). Het is een bijzonder teken van Gods barmhartigheid, dat zelfs in die afgrond van alle verkeerdheden, in het huis van de keizer, een straal van het hemelse licht was doorgedrongen en het was zeker voor de apostel zeer verblijdend dat hij van deze heilige nog in het bijzonder groeten mocht overbrengen. Bij de kerkvaders wordt een verhaal gevonden, dat de schenken van de keizer en één van zijn bijwijven door Paulus bekeerd zouden zijn. Daardoor zou die dan in hevige mate tegen deze prediker van de gerechtigheid verstoord geworden zijn en zouden nu de tegenstanders aanleiding hebben gehad, om het lang gerekte proces eindelijk weer te doen aanvatten, zodat het met de veroordeling van Paulus eindigde.

Aan de Filippensen geschreven van Rome (en gezonden) door Epafroditus (Hoofdstuk 2: 25).

SLOTWOORD OP DE BRIEF AAN DE FILIPPENSEN

De brief heeft daardoor zijn eigenaardig gewicht, dat ons daarin de heilige apostel van de meest verschillende kanten laat zien in zijn hart en ons zijn persoonlijk gevoel toont voor zijn vrienden en zijn vijanden, voor de wereld en voor God, voor het tegenwoordige en de toekomst. Hij ontsluit daarin voor ons zijn gehele binnenste en houdt ons dat voor als een heldere spiegel. Christus te kennen en beminnen, Hem na te volgen en te vertrouwen, dat moet de Filippensen evenals voor de apostel zelf de bron zijn van alle leven, van alle kracht en van alle deugd, een onverdroegbare bron onder alle lijden. Zoals men, zegt Starke, in de apostel het toonbeeld ziet van een trouwe leraar en in de Filippensen het toonbeeld van vrome toehoorders, zo leert men ook uit deze brief, hoe banden en gevangenis moeten dienen tot

bevordering van het Evangelie, hoe God uit het kwade iets goeds geboren kan laten worden, namelijk bekering van anderen en hoe Hij de aanslagen van de vijanden kan keren en wenden tot welzijn van Zijn kerk.

De aard van de brief onderscheidt zich van die aan de Efeziërs en de Kolossensen zeer bepaald. Hier vinden wij niet als in die andere brieven een theoretisch en een paranetisch gedeelte. "Het is een ware uitstorting van het hart en heeft meer dan andere een familiair karakter" Het is een "ongezochte en ongekunstelde uiting van het hart zonder doctrinaire bedoeling en planmatige vorm" (Zäkler), hoewel het schone organisme van de brief niet te miskennen is. Terecht merkt Meijer op, dat de gehele inhoud innige en treffende liefde ademt voor de geliefde gemeente. Geen andere brief is zo rijk aan woorden van tedere betrekking, geen is zozeer een brief, zonder strenge dispositie, zonder doctrinale bewijsvoeringen, zonder Oud-Testamentische citaten en dialectische argumentaties. Geen is zozeer een brief van het gemoed, een uitvloeisel van het ogenblik uit innige behoefte van de liefde bij uitwendig verlaten zijn en bij droefheid en daarbij een toonbeeld van vereniging van tedere liefde, en gedeeltelijk bijna elegische vorm met verheven apostolische waardigheid en vrijmoedigheid. Het epistel is, hoewel van een die gevangen is en de dood nabij "krachtiger en liefelijker dan de andere" (Grotius), geschreven in het aangezicht van de dood vol ongeknakte levenshoop, onder zware druk vol ongebogen moed, bij sterke aanvechtingen vol frisse ijver. Hij gaat van tedere liefde tot de gemeente over tot harde, tot de hardste uitdrukkingen over verderfelijke tegenstanders, heeft naast plaatsen vol elegante achteloosheid (Hoofdstuk 1: 29), evenals Seneca's dialogen en Cicero's brieven, plaatsen vol boeiende welsprekendheid en gaat van geheel uitwendige, bijzondere omstandigheden over tot verreikende gedachten en grootse beschouwingen. Zo ligt de bedoeling van de brief op ethisch levensgebied, zowel voor de verhouding van de dienaar van het Woord tot de gemeente en haar leden, als van deze tot de eersten, als ook voor de Christen in het algemeen ten opzichte van de besturing van zichzelf, van zijn gedrag in moeilijke omstandigheden en ervaringen en tegenover verschillende personen.

De brief is niet naar een vooraf ontworpen plan opgesteld, maar uit het hart en hoofd van de apostel gevloeid, zoals de denkbeelden onder het schrijven hem voor de geest kwamen, ofschoon het ons niet moeilijk valt na te gaan, hoe hij van het ene denkbeeld op het andere is gekomen. Zó gaat het als de vriend aan zijn vriend, als de vader schrijft aan zijn kinderen. Paulus had op de gemeente te Filippi een zeer nauwe, vaderlijke betrekking, hij had haar lief met zijn gehele hart. Zij was door hem op bijzondere, goddelijke aanwijzing, onder zware beproeving en buitengewone uittreding gesticht, zoals wij uit de Handelingen van de apostelen vernomen hebben (Hand. 16: 9). Ook was zij zijn liefde waardig, want zij muntte uit in geloof en godsvrucht en zij had hem overvloedige bewijzen van haar liefde en dankbaarheid geschonken, zoals wij uit de brief zelf zien kunnen. Geen wonder, dat hij met grote genegenheid aan haar schrijft, zijn hart voor haar uitstort en verschillende bijzonderheden haar mededeelt, wier kennis voor haar vooral belangrijk was. Maar ook voor ons is deze brief hoogst belangrijk, want hij maakt ons niet alleen bekend met de lotgevallen en de gemoedsgesteldheid van de apostel, gedurende zijn gevangenschap te Rome. Hij behelst niet alleen veel, dat van zijn ware, zedelijke grootheid getuigt en ons opwekt zijn voorbeeld na te volgen, maar is ook bij uitnemendheid geschikt om ons geloof in onze Heer te versterken, onze liefde tot Hem te vermeerderen, tot een wandel, zijn Evangelie waardig ons op te wekken, en met blijdschap te vervullen als Hij maar wordt gepredikt.